B 373/2.

A BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
IV. KER. (BELVÁROSI) KÖZSÉGI

FŐREÁLISKOLA

ÖTVENKILENCEDIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1912—1913. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZERKESZTETTE
DR KOPP LAJOS
IGAZGATÓ.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA — 1913. —

VÁROSI KÖNYVTÁR
BUDAPEST ❋ KÖZPONT.
Bq 373/2/28

KÜLÖN GYŰJTEMÉNY.
KI NEM KÖLCSÖNÖZHETŐ.

Közp. nyomt. XX. cs. 01. sz.

. IV ker. közs.
kesítője 1913.

FSZEK Központi Könyvtár
0 010003 173687

A BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI
IV. KER. (BELVÁROSI) KÖZSÉGI

LELTÁROZVA 1963

FŐREÁLISKOLA

ÖTVENKILENCEDIK

ÉRTESÍTŐJE

AZ 1912—1913. ISKOLAI ÉVRŐL.

B. 373/2
1985
13556

SZERKESZTETTE
DR KOPP LAJOS
IGAZGATÓ.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA — 1913. —

1976

13373/2
13556

3888
1913

FEICHTINGER GYŐZŐ.

(1859—1912.)

A mult év tavaszán, mikor Feichtinger Győző társunk nyugalomba vonult és fájdalmas érzéssel láttuk életerős társunkat körünkből távozni, az a tudat vigasztalt, hogy őt nem viselte meg a három évtized szorgos munkája, viruló jó egészséggel megy el és soká fogja a jól megérdemelt nyugalmat élvezni. Március 19-én búcsuztunk el tőle és egy féléven belül verőfényes szünidei napon ért a gyászos hír, hogy szeretett barátunk elköltözött az élők sorából. Megrázó volt reánk e váratlan veszteség hatása és még most is sokszor úgy érezzük, mintha csak egy sötét álom lidércnyomása alatt állnánk, melyet a valóság szét fog rebbenteni.

Élete során végig tekintvén, megtaláljuk ama tényezők magyarázatát, melyek nekünk Feichtinger Győző egyéniségét oly vonzóvá és kedvessé tették. Feichtinger Győző 1859. február 15-én született Esztergomban. Atyja, baranyanádasdi Feichtinger Sándor városi és kórházi főorvos és egyúttal a városi reáliskola igazgatója és primási uradalmi orvos volt. Nemcsak mint orvos, hanem mint a közélet vezető egyénisége és minden kulturális mozgalom lelkes támogatója, köztiszteletben állott és mindenféle kitüntetésben részesült: kir. tanácsos lett és régi nemességének épségbentartása mellett a baranyanádasdi előnevet nyerte. Feleségével, aki Győzőt rajongásig szerette és nyolc gyermekével rendkívül szép családi életet élt, melyben a gyermekek finom érzést, művelt világnézeteket és a tudományok iránti szeretetet tanultak. E körbe felnőtt korukban is

szívesen látogattak vissza-vissza és innen magyarázható elhunyt barátunk sok vonzó, rokonszenves lelkivonása is.

Győző a gimnáziumot Nagyszombaton végezte és ott tett 1877-ben érettségit. Már gimnázista korában nagy hajlamot érzett és mutatott a mennyiségtan iránt és 1877—81. a budapesti tudományos és műegyetemen matematikai, fizikai és ábrázoló geometriai előadásokat hallgatván, 1882. középiskolai tanári oklevelet szerzett.

Már akkori társai felismerték Feichtingerben a pontos, rendszerető, munkás embert, az önfeláldozó jó barátot, oly tulajdonságait, melyek élete végéig kisérték.

A főváros szolgálatába 1880. október havában lépett mint elemi iskolai osztálytanító. 1882. ősszel került intézetünkhöz, melynek 1885. rendes tanára lett és melyben 1912. február havában történt nyugalomba vonulásáig működött.

Mikor e sorokat írom, nehezedik csak reám feladatom nehézségének tudata: egy pár szóval jellemezni, mije volt a boldogult intézetünknek, mit vesztettünk el benne. A pontos, kötelességtudó tanárt emeljem ki, aki soha sablon szerint nem tanított, minden újért, szépért lelkesedett, a legújabb eszméket alkalmazta tanításában és soha nem szűnő buzgósággal előkészítette tanítását, szabad idejében is mindig arra törekedvén, hogy magyarázatát minél érthetőbbé, érdekesebbé tegye. Vagy tanítványainak szerető gondozójáról beszéljek, akit az ifjúság bálványozott, akiért apró és nagy diákok egyaránt rajongtak, azért, aki minden apró ügyüket és bajukat ismerte és tőle telhetőleg elsimította. E mellett nem felejthetem el a derék, önfeláldozó kollégát és barátot, akit minden társa szeretett, becsült, rokonszenves fellépése, nyilt, korrekt jelleme és kellemes modora miatt. Örökké munkálkodott, szenvedélyes fényképész is volt és fáradhatatlan volt esztergapadján is, milyen sok hasznos taneszközt készített, melyeket intézetünknek hagyott.

Amily derüs volt működése, oly harmonikus volt családi élete is. 1886-ban vette el Hübschl Etelkát, akivel haláláig a legboldogabb életet élte. Csak egyszer borult felleg élete derűs egére, mikor szépen fejlődő kis leányát a vörheny elragadta. A horvát diákok internátusának volt ő akkor vezetője, az internátus egy diákja hozta be a ragályos kórt hajlékukba, ez maga felépült, de Győző barátunk egyetlen gyermeke belehalt. Ekkor komoly veszély fenyegette tiszta lelke harmonikus egyensúlyát, mintha már elkese-

redés vett volna rajta erőt, de hitvese gondos vigasztalására természetének erős alaphangulata megküzdött a kétségbeesés viharával és régi rokonszenves lelkülete, lassan és nehezen bár, de teljesen felülkerekedett.

Iskolai működésén kívül is kivette részét a munkából. A Mathematikai és Phisikai Társulatnak, azonkívül az Ethnographiai Társulatnak volt pénztárosa, mely társulatok anyagi helyzete buzgó és körültekintő működésének sokat köszönhet; hogy ezenkívül mennyit dolgozgatott, tervezgetett, próbálgatott örökké munkás soha nem pihenő barátunk, azt csak hozzá legközelebb álló barátai és társai tudják, akik korai elhunytát mindig fogják fájlalni, emlékét pedig állandóan kegyelettel őrizni.

Távol tőlünk halt meg, Vihnyén, ahol üdülést keresett. Esztergomban temették el a nagy szünidő alatt, koszorúnk is csak az utolsó pillanatban ért koporsójához.

Szeptember 27-én intézetünk hittanára, Milákovszky István zenés rekviemet celebrált elhunyt barátunk lelki üdvéért az egyetemi templomban, amely gyászistenitiszteleten az elhunyt családja és számos barátja, valamint az intézet igazgatója, tanárai és a tanuló ifjúság is részt vett.

E sorok is emléket akarnak az elhunyt számára biztosítani intézetünk történetében, céljuk volt továbbá a távolabb állókkal is közölni, mit vesztettünk el Feichtinger Győző elhunytával: igazi barátot, ideális tanárt, akinek minden tanári ténykedését a tanulók iránti szeretet sugallta.

Dr. Kopp Lajos.

II.

A középiskolák egyenlő jogosítása.[1]

Mélyen tisztelt Értekezlet!

Mindenekelőtt bocsánatott kérek, hogy oly illusztris testület előtt, melynek tagjai az egységes jogosítás kérdésének miden fázisát tüzetesen ismerik, sőt sokan közülök irányításában is tevékeny részt vettek, ez ügy történeti fejlődésére és jelen állapotára egy pár szóval röviden utalok; csak annyiban fogom becses türelmüket igénybe venni, amennyiben a felhozandó adatokra indítványom megokolására szükségem lesz.

A középkor iskoláiban a latin nyelv volt az uralkodó tantárgy, mellette leginkább csak hittant, számtant és éneket tanultak és ez a rendszer az akkori kulturviszonyoknak teljesen megfelelt. A latin nyelv akkor az egyház és a tudomány hivatalos nyelve volt, még nem volt holt nyelv, hanem írásban és szóban használták és tovább fejlesztették. Minden embernek, aki művelt akart lenni, szüksége volt arra, hogy gondolatait latinul ki tudja fejezni. Ezért az iskolában is minél előbb latinul beszéltek a növendékekkel s mivel a szónoki tehetséget különösen ki akarták fejleszteni, latin színműveket és iskolai drámákat adtak elő. A lovagkor és később a polgári rend világi műveltsége ebben az iskolában nem tudott érvényre jutni; az anyanyelv művelése ott mellékes volt. A latin iskolák eme egyoldalúsága ellen nagyobb nyomatékkal először Montaigne lépett fel, aki az anyanyelv alaposabb oktatását kívánta. Még nagyobb befolyással volt a művelődés fejlődésére a természettudományok fejlődése; ezeknek tanulmányozását az iskolában Bacon sürgette először hatásosabban. Comenius is reális irányba akarja az iskolai tanulmányokat terelni és előbb az anyanyelvnek, utána egy másik élő nyelvnek és csak később a klasszikus nyelveknek tanítását kívánja. Azért pataki iskolájának 1651-ben tervbevett tantervét, mint a reálgimnázium első ideáját fogják fel. Dialektikát és retorikát, úgymond, csak a reáliák tanulmányozása után kell tanítani, mert tárgyi ismeretek nélkül értelmes beszéd nem lehetséges. Leibnitz és Locke is nevezetes előharcosai a reálisztikus

[1]) A budapesti középiskolai igazgatók értekezletén tartott előadás.

képzésnek, ámbár mindkettő először csak egy fiatal világfi nevelését, — udvarmestere által — tartják szem előtt. Így a verbális tanítási iránnyal állították szembe a reálist, mely elnevezés annyiban nem vált az ügy javára, hogy viszont a reális ellentétét az ideálisban keresték és így mint ismét utóbbinak ellentéte a reális irány a materiálisztikusnak színében tünt fel. Semler (1705) és Hecker (1747) alapították az első tulajdonképeni reáliskolákat. Azóta mindjobban előtérbe lép az a kérdés is, képes-e az a reáliskola, amely a modern nyelvek tanítása mellett a természettudományok intenzivebb művelésével akarja a vezető állások betöltéséhez szükséges általános műveltséget nyújtani, erre oly mértékben, mint a tiszteletreméltó multú gimnázium, amely e célt főleg a klasszikus ókor tüzetes ismertetése alapján éri el. Nem volna-e célszerűbb e két irány főbb mozzanatainak egyesítéséből mintegy e két iskola lényegének meghagyásával egy új középiskolát teremteni, amely a régi hagyományok szellemének is megfelelvén, emellett az újabb kor követelményeit is kielégítse.

E két nézet elseje szülte az egyenlő jogosítású középiskola eszméjét, melynek nálunk 1896-ban a millenáris kongresszus és utána Wlassics miniszter volt a szószólója, a másik pedig az egységes középiskoláét, melynek Csáky miniszter 1892-ben csinált propagandát és utána Lukács György 1906-ban.

Két külföldi vezetőállam, Poroszország és Franciaország jelenlegi középiskolai oktatásában határozottan az egyenlő jogosítás mellett foglalt állást. Az osztrák viszonyok e tekintetben nem jönnek számításba, mert az osztrák reáliskolák egyrészt csak hét osztályúak, másrészt tantervüket nem egységesen a birodalmi tanács, hanem az egyes tartományi gyűlések szabják meg.

Poroszországban mind a három kilenc osztályú középiskola a gimnázium, reálgimnázium és főreáliskola egyaránt jogosít a jogi orvosi és bölcsészeti fakultáson való beiratkozásra és a végzett reáliskolai tanuló a latin nyelvből szükséges ismereteit a jogi és orvosi tanulmányai alatt szerezheti meg.[1]) Az 1900 november 26-iki legfelsőbb rendelet azt mondja, hogy a jogosításoknál abból kell kiindulni, hogy a gimnázium, reálgimnázium és főreáliskola az általános műveltségre való nevelésben egyenlő értékűeknek tekintendők és csak annyiban lehet pótlásra szükség, amennyiben némely tanulmányhoz és hivatáshoz bizonyos előismeretek szükségesek, amelyeknek közlése vagy egyáltalában nem, vagy nem abban a mértékben tartozik valamely intézet feladatai közé. Ennek megfelelőleg tekintettel kell lenni a reálisztikus intézetek jogosításának kiterjesztésére. Ezáltal egyúttal a legjobb utat választjuk arra, hogy

[1]) Adolf Beier: Die Berufsausbildung nach den Berechtigungen der höheren Lehranstalten in Preussen. Zweite Auflage mit den Änderungen bis 1909. Halle.

ez intézetek tekintélyét emeljük és a reálisztikus tudás nagyobb általánosítását előmozdítsuk.

A „Zeitschrift für das Realschulwesen“ (XXVI. 1.) szerint 1910. júniusban Németország 26 állama között az Oberrealschule abiturenseit:

a jogi fakultásra 17 (köztük Poroszország és Baden) feltétlenül engedi, kettő ha a jogi vizsgálatok előtt a latinból kiegészítő vizsgálatot tesznek, hét nem engedi (ezek között Bajor- és Szászország, Württemberg),

az orvosi fakultásra mind a 26 engedi, ha az első orvosi szakvizsgálat előtt a reálgimnázium Obersecundájára a latinból való készültséget kimutatják,

a tanári pályánál a klasszika filológiára 19 állam (köztük Poroszország, Baden) feltétlenül bocsátja, kettő feltételesen, öt (köztük Bajor- és Szászország, Württemberg) nem engedi; a modern nyelvek tanulására 19 feltétlenül engedi a végzett reálistákat (köztük Poroszország), négy feltételesen (Bajor- és Szászország), három nem engedi (pl. Württemberg); a realiákra 24 feltétlenül, csak a két Reuss-állam feltételesen.

Emellett megvan Poroszországban és a legtöbb más német államban az egységes középiskola is, az ú. n. Reformschule alakjában, mely az idegen nyelvek tanulását a franciával kezdi, majd a latinnal folytatja és az angollal befejezi a frankfurti iskola tanterve szerint, vagy pedig Altonában a Sextában a franciával kezdi, a Quartában az angollal és a Tertiában a latinnal folytatja. Kisebb városokban, ahol csak egy középiskola van, e rendszer nagy technikai előnyökkel bír.

Még „nyersebb“ — hogy Lukács György volt miniszter szavaival éljek, — az egyenlő jogosítás Franciaországban,[1]) ahol mind a négy középiskolai típus; a latin grec, a latin-langues vivantes, a latin-sciences és a langues vivantes sciences (amely az egész középiskolának elvégzését a lattn nyelv tanulása nélkül is lehetségessé teszi), valamennyi ugyanarra, t. i. valamennyi egyetemi és egyéb főiskolai tanulmányra képesít. Eredeti e rendszabály indokolása Georges Leygues levelében, melyet 1902. január havában a képviselőház elnökéhez intézett. „Kell, hogy a felvett négy tárgycsoportozatnak négy különböző baccalaureátusi vizsga is megfeleljen. Ámde a négy vizsgálat mind egyenlő hosszú tanulmányt feltételez. Következőleg eltünt a legfontosabb ok, mely fennállott arra, hogy a modern tanulmányok tanulóitól megtagadjuk a klasszikus baccalaureátus minősítését. Én mindig harcoltam amaz irány ellen, mely egy hat éves tanulmánynak meg akarta adni ugyanazokat az előjogokat, mint egy hét évesnek. De nem látom be, hogy ezentúl

[1]) Plan d'études et programmes d'enseignement dans les Lycées et collèges de garçons. Paris 1909.

két egyenlő hosszú és egyenlő értékű (des épreuves équivalents) tanfolyam között, melyekben a görög és latin ismereteket a természettudományok és az élő nyelvek mélyített ismerete helyettesíti, miért nem lehetne egyenlő jogosítást megállapítani. Kell, hogy az összes középiskolai végbizonyítványoknak ugyanazokat a jogokat adjuk meg. Világos különben, hogy bizonyos felsőbb tanulmányok elmaradnak zárva (interdites) bizonyos baccalaureusok előtt végzett középiskolai tanulmányaik folytán. Aki nem tanult görögöt, nem fog beiratkozni mint candidat à la licence ès lettres. De épen ez okból folyólag felesleges neki azt megtiltani, végbizonyítványának természeténél fogva. Ha valaki, aki a természettudományi csoportot végezte, jelentkezik irodalmi tanulmányokra az egyetemen, ezt azért teszi, mert külön tanult nyelveket. Következőleg nem lenne helyén útjába akadályokat gördíteni. A kivétel ritka lesz, megérdemli, hogy bátorítsuk."

E tárgyról egészen hasonlókép nyilatkozik Ziehen „Über die bisherige Entwickelung und die weiteren Aufgaben der Reform unseres höheren Schulwesens" 1909. című munkájában.

„Nekem nem rettenetes, úgymond, elképzelni egy olyan reáliskolai abiturienst, aki theológusnak készül, a dolog természete hozza magával, hogy ez mindig kivételes eset marad és mint ilyen, teljes bizalmamat élvezi; az illető klasszikus és héber nyelvismereteit ép úgy fogja tudni pótolni, mint a gimnázistából lett technikus is sokat kénytelen pótolni."

Hiszen Magyarországon a végzett gimnázista modern nyelvész lehet, beiratkozhatik a francia nyelvi előadásokra, anélkül, hogy a francia nyelv elemeiben való jártasságáról kellene bizonyítványt hoznia.

Franciaországban tehát a teljes egyenlő jogosítás 1902. óta már megvan.

Franciaországban különben, ugyanott, ahol a mult század végén Frary, Jules Lamaitre, Aulard, Ribot és mások hevesen támadták a klasszikus nyelvek tanítását, a legutóbbi időben élénk mozgalom és eszmecsere indult meg az 1902-iki programm quadrifurkációja körül. (Lásd ennek irodalmát Agathon „L'esprit de la Nouvelle Sorbonne" Paris 1911. című munkájában.)

A régi panasz, melyet már La Bruyère (1645—1696) hangoztatott, hogy nem tudnak franciául írni, kiújult és emiatt hevesen támadják a Sorbonnet, amely viszont az enseignement secondaireben beállott változásokat okolja. Faguet a „Revue des Deux-Mondes" 1910. szeptember 15-iki számában (magyar fordításban a „Budapesti Szemle" 1911. januáriusi számában) a francia nyelv válságának okait a következő négy tényben keresi:

1. hogy fölhagytak a latinnal, 2. a középiskolai tanítás enciklopedikus jellegében, 3. a négy ciklus túlságosan korai specializálásában, de főleg 4. a hírlapok olvasásában, amely ma a könyv-

olvasást helyettesíti és kiszorítja. Faguet egyes érvelései természetesen csak Franciaországra állanak meg, így pl. az az észrevétele, hogy a latin nyelv tudása azért tanít meg franciául írni, mert csak akkor tudjuk a francia szavak valódi értelmét, ha tudjuk, mi volt azok értelme a latinban.

M. Guillain, a Comité des Forges elnöke a Figaróban (1910. december 1.) szintén védelmére kel a klasszikus nyelvek tanításának; hangsúlyozza, hogy az összes nagyobb iparvállalatok főnökei konstatálják, hogy a fiatal mérnöki generáció legnagyobb része képtelen techikai ismereteit haszonnal realizálni, mert nam tudják kutatásaik erédményét, vagy azokat a következtetéseket világosan és szabatosan megfogalmazni, amelyre kutatásaik révén jutottak.

A közoktatási miniszter M. Guillain támadásaira levélben felelt, melyben különösen hangsúlyozza, hogy az 1902-iki programm eredményeiről még egyáltalában nem lehet ítéletet mondani, mert egy igen egyszerű számítás mutatja, hogy azok a fiatal mérnökök, akikről Guillain beszél, még nem részesültek az új tanterv szerinti oktatásban, mert ez csak fokozatosan lépett életbe, úgy hogy Guillain érvelése bizonyos tekintetben ő ellene is fordítható és a megállapított hiány a mostani mérnökgeneráció kiképzésében inkább bizonyítja, hogy mennyire időszerű volt a most alkalmazott reform. Oly tanuló, mondja még Gustave Lanson a „Revue Bleue"-ben (1910. december 24.), aki 1902. őszén lépett a középiskolába, a baccalaureatus első részét 1908-ban, második részét 1909-ben tehette csak le, leghamarább 1911-ben léphetett az École polytechnique, vagy École Centraleba, melyet csak 1915, vagy 1916-ban végezhetett el. Hol marad még a Ponts et Chaussées, Mines és a belépés a gyakorlatba?

Guillain-nel szemben a gyakorlatnak egy másik kiváló embere, M. Lallemand, inspecteur des Mines, az Association française pour l'avancement des Sciences kongresszusán, melyet 1911. augusztus havában Dijonban tartottak, száll síkra a mostani programm d'études mellett. Kifejti a „Revue scientifique"-ben (1911. augusztus 5-én), hogy azelőtt, mikor még a latin nyelv tudása mellett némi matematika és természettudomány elegendő volt az általános műveltséghez, egyöntetű lehetett a középiskolák anyaga; később az exact tudományok óriási fejlődése az emberi elme korlátolt felfogó képessége mellett szükségkép eredményezte a második császárság ideje alatt a bifurkációt és 1902-ben a quadrifurkációt. A kifogás a mérnökök gyarló fogalmazó képessége ellen megvolt már akkor is, mikor latint tanult fiatalemberek kerültek a Ponts et Chaussées-be. Hiszen Emile Cheysson, az intézetnek az 1900. évben főnöke, már akkor kért ehhez az intézethez egy tanszéket a littérature administrative számára.

Kimutatja továbbá, hogy a modern nyelvek tanulása jobban elősegíti a franciáét, mint a latin. Hiszen Marcel Prévost (Annales

politiques et littéraires. 1911. május 28.) modern nyelv módjára kívánja taníttatni és Taine is, aki különben dicséri a latin nyelv nevelő hatását, mégis így szól (Correspodence. IV. p. 146); de vannak aequivalensek, a XVI. és XVIII. század jó francia és angol íróinak olvasása.

Lallemand továbbá statisztikai adatokkal kimutatja, hogy az utolsó tíz évben az École polytechnique-be felvett oly jelöltek között, akik a felvételi vizsgán a franciából igen jó (12—20 egységet) tanjegyet kaptak, a modern szakok tanulói többségben voltak a latin nyelv tanulói felett.

Érdekes még M. Couyba szenátornak, a közoktatásügyi költségvetés előadójának, a szenátusban tartott beszédének következő részlete (Les langues modernes. 1911. IX. 9. 10.);

„A francia nyelv krizise, úgymond, napirenden van, idéz kivonatokat az 1897-iki, tehát öt évvel az új programm előtti akadémiai tanácskozásokból, melyekből kitünik az, hogyha van egyáltalában krizis a középfokú oktatásban, ez nem 1902-től datálódik. A mostani programm eddigi eredményeire vonatkozólag az Académie de Paris tanácskozásokat tartott és tapasztalatokat gyűjtött, melyek a következő tényeket állapították meg:

1. Kevesebb tanuló tanulja a görögöt, de a görög tanulmányok színvonala magasabb, mint 1902 előtt volt.

2. A latin szekciók tényleges állománya növekedőben van és a latin tanulmányok igen megfelelő eredményt mutatnak fel.

3. Ami a francia nyelvet illeti, a növendékek nem fordítanak kevesebb gondot a fogalmazásra és a stílusra, mint azelőtt. Legfeljebb azt lehetett megállapítani, hogy a helyesírásra úgylátszik kevesebbet ügyelnek. De ezen a bajon nem lehetetlen segíteni.

Mindenesetre igazságtalanság lenne a modern oktatást okolni a klasszikus oktatás állítólagos csődjéért, melyet tőle a tantervek választófala különít el.

Mégis a következők látszanak szükségeseknek ahhoz, hogy az 1902-iki reform hasznát teljesen kiaknázzuk: 1. A különböző tanulmányok szolidaritása. 2. A tantervek megkönnyítése. 3. Alapos szelekció szigorú vizsgálatok által.

„Be kell vallanunk, — folytatja Couyba, — hogy a reform megállapításának első hevében az élő nyelvek vad szélsőséggel elszigetelték magukat. A francia nyelvet száműzték a neki szánt termekből. Se feladat, se fordítás, semmi sem emlékeztetett az anyanyelvre. Németül vagy angolul kellett gondolkodni és beszélni. A direkt módszer uralkodott féltő és despota souverenitással. Most nem lehet feladatunk megvizsgálni, hogy ez az exkluziv módszer mily fokig szükséges az élő nyelvek tanításában. Annyi bizonyos, hogy ez nem lehetett és nem is akarhatott a francia művelődés hasznára lenni.“

Ez az állapot, szerencsére két év óta megváltozott. A fordítás visszaállításával az élő nyelvek tanárai a francia nyelv tanárát segítik. Nem tartjuk feleslegesnek e pontnál megállani és a direkt módszer egyik leglelkesebb hívének, Hovelaque inspecteur szavait idézni, melyeket 1909-ben a modern nyelvek tanáraihoz intézett. Kell, hogy tanítványaik franciául és pedig jó franciassággal el tudják mondani azt, amit az idegen nyelven tanulnak, éreznek és értenek. Igyekezniök kell tanításuknak általános jelentőséget adni; kell, hogy együtt működjenek tanártársaikkal francia elmék képzésére.

Sajnos, ez a rendszabály csak a latin-sciences ciklusra terjed ki; a sciences-langues-vivantes-ben a fordítás csak fakultativ, épen ott, ahol legszükségesebb lenne. Ha meggondoljuk, hogy ebben a szekcióban a francia nem támaszkodhatik a holt nyelvekre, belátjuk, mennyire hátrányára lehet az idegen nyelvek versenye. Mennyivel többet használna neki egy preciz fordítás, mint az elbeszélés idegen nyelven, mely sokszor nem egyéb, mint szógyakorlat, őszintén mondva, fecsegés a régi latin diskurzus módjára.

Befejezésül, úgymond, reméljük, hogy nem vagyunk optimisták, ha nem nyugtalanítanak minket, a kelleténél jobban a francia nyelv tanítása ellen intézett támadások. Pártatlan szaktanácskozmányok és a tények figyelmes tanulmányozása után azt hisszük, hogy a baj nem bír a neki tulajdonított súllyal, hogy orvosolható és már is orvosolják anélkül, hogy visszafelé kellene haladnunk. Ép úgy féltjük nyelvünk tisztaságát, mint bárki más, de nem szeretjük ezt a természettudományok és az idegen élő nvelvek rovására. A modern pedagógia tudja feladatának sokoldalúságát és nehézségeit: amikor egyrészt a tradicióit fenn kell tartania, ugyanakkor a mai élet igényeihez is kell alkalmazkodnia. Tudja, hogy nem csalhatatlan, elismeri, hogy tévedhetett lelkesedésből vagy képesség hián, minek folytán csalódások érték. De bízván módszereinek hatásosságában, engedvén a tapasztalat eredményeinek és erős meggyőződéssel, hogy hasznos és termékeny munkát végez, nem kételkedik az eredményben. Bárhogy vissza is tessék ócsárlóinak, nem mondott csődöt és nem is fog."

A közölt adatok némi képet adhatnak arról a mozgalomról, mely a francia nyelv krizisének okaiba az 1902-iki programm d'études-t is belevonja.

Franciaországnak ilyformán quadrifurkált középiskoláinál nekem aggodalmam csak az iránt lenne, hogy mind a négyféle collège vagy lycée tartalmazza egyformán mind a négy csoport tanulóit. Tartani lehet ugyanis attól, hogy egy olyan intézet, melynek a tanulók túlsugosan szabadon választhatnak egyes szekciók között, nem nyújt majd egységes nevelést. „*Egy* középiskolában *egy* világnézetnek kell uralkodnia és egy nevelési rendszernek", mondta igen helyesen König Gyula az 1908. évi ankét egyik gyűlésén. Más, még sokkal nagyobb veszélyt rejt magában az az egységes középiskola,

minők pl. a német reformiskolák. Ezt a hiányt Riedl Frigyes igen helyesen jellemezte „Az egységes középiskola 1893“ című dolgozatában. „Az egységes középiskola — mondja Riedl — egységes voltánál fogva nem az első osztálytól fogva és nem elég nyomatékkal szolgálja a reális, illetőleg a humánus képzés célját. Az egységes iskola elsimítja ugyan a gimnaziális és reális irány ellentéteit, de ennek fejében le is mond arról az előnyről, hogy az egyik vagy másik irányban intenzíve fejlessze a tanulót. Az nagyon is kétséges, hogy könnyebben választ-e majd pályát az egységes tanuló (sit venia verbo), de az bizonyos, hogy nem tanul annyit a maga céljaira, mint az eddigi rendszernél“.

Ez aggodalmának főigazgatónk is kifejezést adott az 1906. január havi ankéten, mondván, „hogy az a középiskola, amely ebben a típusban kreáltatnék, olyan szellemi omnibusz volna, amely nem tudna megfelelni a társadalmi és kulturális követelményeknek; nem tudna megfelelni, mert rendkívül sokat karol fel és azután, amit eddig a két iskola végzett, a latinnak és reáliáknak tanítását, egységesen megkívánná mindenkitől, már pedig inkább a tehetségeknek, hajlamoknak, képességeknek megfelelő különféle pályákat szolgáljunk iskoláinkkal, semhogy minden embertől ugyanazt a műveltséget követeljük meg!“

Iktassuk még ide Herbart szavait: „A tanügy messzeható (umfassend) tökéletesítésénél ennek sokoldalúságát nemcsak tűrni, hanem célozni kellene. Mert a munka megosztása az összes emberi intézményekben a javulás útja“.

Tudjuk, hogy a műveltség nem ismeretek gyűjtésében áll, hanem nem egyéb, mint az ember belső életének oly alakítása, mely őt a legmagasabbra és legnemesebbre képesíti. Ez az alakítás természetesen különböző módon, különböző eszközökkel történhetik és magasabb értelemben mégis egységes lesz. Tehát úgy a klaszszikus ókor alapján álló gimnázium, mint a reális ismeretek alapján álló főreáliskola egyformán képes azt az általános műveltséget megadni, melyre a vezető állásokra hivatott embereknek nálunk szükségük van. Mivel pedig a klasszikus és reálisztikus műveltség nem sajátítható egyszerre úgy, hogy mindakettő kellően érvényesüljön és kidomborodjék, ennélfogva *úgy a gimnáziumok, mint a reáliskolák növendékeinek egyformán meg kell adni a jogot, hogy az egyetem jogi, orvosi és bölcsészeti fakultására beiratkozhassanak és ott tanulmányaikat folytathassák. Amennyiben latin nyelvi ismeretekre a további tanulmányaikban szükségük van, ezeket magánúton is megszerezhessék, de a főreáliskola, mint eddig is, adjon alkalmat arra, hogy növendékei a latin nyelvet, mint rendkívüli tárgyat tanulhassák, úgymint a modern nyelvésznek készülő gimnázista a gimnáziumban a francia nyelvet, vagy a technikusnak készülő a rajzot és ábrázoló geometriát.*

Engedje meg még a tisztelt értekezlet, hogy indítványomat még kiegészíthessem egy másikkal, melyet a főreáliskolák tanári kara már többször, tudtommal első ízben a győri főreáliskola, kért: hogy t. i. *addig is, mig az egyenlő jogosítás kérdése megoldást nyer, a reáliskolai tanulók, akik intézetükben végezték a latin nyelvi tanfolyamot, ugyanitt, természetesen a kormánynak kellő ellenőrzése mellett, tehessék le a latin nyelvből az érettségi vizsgálatot.*

Dr. Kopp Lajos.

III.

A tanulók hibás feleleteinek pszichologiájához.

A mi itéletünk a tanuló tudásáról és előmeneteléről elsősorban az ő feleleteire van alapítva. Fontos tehát, hogy ezt a feleletet helyes szempontok szerint tudjuk értékelni. Az értékelés egyik külső formája az osztályozás, mely mai alakjában nem felel meg teljesen a céljának. E helyen azonban inkább a felelet létrejöttének kérdésével akarunk foglalkozni, még pedig abban a fontos esetben, amikor a tanuló felelete hibás. A hibás felelet helyes megitélése, a hiba természetének igaz felismerése rendkívül fontos úgy a tanár, mint a tanuló szempontjából is. A tanár szempontjából azért, mert igazságos cenzurára vezeti, a tanuló szempontjából pedig azért, mert ha a hibaforrások nagyrészének eredetét ismeri, azokat tudatosan meggátolhatja majd.

A kérdés, melyről szó van, a pszichologia keretébe tartozik s azért megoldása is e diszciplinából vett eredményekkel történhetik. Mi e helyen nem akarjuk a hibás felelet összes pszichikai tényezőit tárgyalni, hanem csak egy, univerzális jelentőségű hibaforrásra kívánjuk a figyelmet felhívni.

Amikor a tanuló felel, voltaképen elsajátított tudattartalmakat reprodukál. Ez a reprodukálás azonban, még akkor is, amikor a tanárt teljesen kielégiti, pszichologiai szempontból nem fedi pontosan az eredeti benyomásokat, mert azokat időbelileg csak egyszer éljük át s reprodukálásuk már egy újabb s némileg megváltozott viszonyok között való élmény. Amikor mi ennek dacára a reprodukciót helyesnek találjuk, ez csak annyit jelent, hogy a tanuló lényegében mindazt helyesen adta vissza, ami az eredetileg elsajátított tudattartalomban a mi szempontunkból fontos volt. Egy ilyen feleletet tehát helyesnek fogunk minősíteni.

Természetes dolog, hogy a felelet elsősorban a tanár kérdésétől függ. Ez a kérdés lehet olyan, hogy csak az elsajátított tudattartalom reprodukálását célozza, de lehet továbbfejlesztő is, azaz olyan, hogy újabb ismeretek befogadására készíti elő a tanulót. Bárminő formájú is legyen azonban a kérdés, ha arra irányul, hogy bizonyos tudattartalmakat reprodukálni kell, *a reprodukció helyessége nemcsak az annak idején elsajátított tudattartalom minőségétől s a megrögzítés erősségétől függ, hanem attól is, hogy mi volt megelőzőleg a tudatban s mi következik utána.* Ez annyit jelent, hogy amikor a reprodukálandó képzetet annak idején felfogtuk s emlékezetünkben megrögzítettük, ezt megelőzőleg s utána ismét más képzeteket vettünk birtokunkba. E megelőző s utána következő képzeteknek minősége nagyon fontos a reprodukálandó képzetre vonatkozólag.

Ezt a körülményt *Ranschburg dr.*, elmeorvos és pszichológus ismerte fel először s körülbelül 10 évvel ezelőtt megjelent dolgozatában[1]) mondta ki határozottan. Ha ugyanis két, vagy több egymáshoz *hasonló* képzet kerül össze a tudatban, akkor ezek közül az egyiknek a reprodukálása sokkal nehezebb, bizonytalanabb, sokkal nagyobb egy hibás reprodukció valószinűsége, mint akkor, amikor az egymás mellé került képzetek heterogének, vagyis nem hasonlóak egymáshoz. Általában *egymás mellé került hasonló tudattartalmak gátlólag hatnak egymásra.* A hasonlóságnak eme hatása, bár kisebb fokban, azonban még akkor is nyilvánul (amint ezt az újabb vizsgálatok mutatják), amikor a hasonló tudattartartalmak közbeékelt heterogén elemekkel egymástól el vannak választva.

Ranschburg véleménye szerint e gátló hatás oka minden, a köznapi életben is előforduló elfelejtésnek, hibás vagy téves reprodukciónak. A teljesség kedvéért megemlítjük itt még *Freud* bécsi neurologus véleményét is; szerinte az elfelejtés, vagy hibás reprodukálás oka mindig valamely tudat alatti kellemetlen motivumhoz kapcsolódik. A tapasztalat azonban korántsem igazolja ezt az utóbbi felfogást.

Visszatérve már most előbbi fejtegetéseinkre, megállapítható, hogy a tanuló hibás felelete, hibás reprodukálása, legtöbbnyire a hasonlóságból eredő gátlás következménye.

Itt voltaképen nincs is valamilyen új dologról szó. Közismert tapasztalat, hogy hasonló nevek, telefon számok, kémiai, fizikai s mathematikai képletek könnyen felcserélhetők, vagy pedig egymással

---

[1]) *P. Ranschburg: Über die Bedeutung der Ähnlichkeit beim Lernen, Behalten u. Reproduzieren,* Journal für Psychologie u. Neurologie Bd. V. 1905.

való összeolvadás révén egy egészen új, téves reprodukciót adhatnak. Csakhogy míg régente vagy a véletlennek, vagy legalább is rendkivül sok, bonyolódott s ki nem fürkészhető körülménynek tudtuk be ezeket a téves reakciókat, addig a kisérleti pszichologia idevágó vizsgálatai, melyek első sorban *Ranschburg* s az ő nyomán *Münsterberg, Kleinknecht, Grünbaum, Aall* és *Schumann* neveihez fűződnek, megmutatták, hogy a felfogásbeli s reprodukálásbeli tévedések mesterségesen is előállíthatók. Ez annyit jelent, hogy lényegében ismerjük azokat a feltételeket, melyek az említett tüneményt létrehozzák.

Ranschburg kimutatta, hogy egyidejű ingerek felfogása és az emlékezetben való megtartása nemcsak az ingerek számától függ, amint azt Wundték hitték, hanem azok minőségétől is. Hat különböző s alakilag nem hasonló számjegyből álló sorokat pl. $^1/_3$ mp. expozició idő alatt, a legtöbb egyén hibátlanul felfog s emlékezetében rövid időn át megtart. Ha azonban e sorban két egyenlő, vagy legalább is alakilag két vagy több hasonló számjegy van, a felfogások és reprodukcióknak több mint a 60%-a téves. Ugyanezt állapította meg *Rauschburg* $^1/_6$ mp.-nyi körökben egymásután exponált 4-es vagy 5-ös számsorokra és színsorokra. E szám és színsorok úgy voltak elrendezve, hogy a függőleges sor elején és végén két egymástól s valamennyi egyébb számtól illetőleg színtől különböző, a középen pedig két egyenlő vagy hasonló szám, illetőleg szín volt elhelyezve. A két egyenlő vagy hasonló szám és szín körül a kisérleti személyek túlnyomó része mindig csak egyet látott s fogott fel.

Mindezeknél jobban érdekel azonban minket az a kisérleti tény, hogy a hasonlóságból eredő gátlások nemcsak egy pillanatra látott ingercsoportok megjegyzésénél, hanem azok *betanulásánál* is jelentkeznek. E tekintetben megint Ranschburg idevágó alapvető kisérleteire kell hivatkoznunk.

Ranschburg egyetemi hallgatókkal oly értelmetlen szótag-pár csoportokat tanultatott be, melyek két mássalhangzót s a középen egy magánhangzót tartalmaztak, s melyeknél lehetőleg egy betű sem ismétlődött. Ezeket a szavakat *heterogén* szavaknak nevezte el. (Pl. bel-fam, jun-dir, stb.) A szavak betanulása a legnagyobb könnyűségel ment s azoknak hibátlan reprodukálását aránylag csekély munka árán érték el. Amikor ellenben úgynevezett *homogén* szavakat tanultak, melyeknél mássalhangzók megegyezőek voltak s csak a mássalhangzók különbözek, (pl. ber-tof, bir-táf stb.) a hibátlan reprodukálás az előbiekhez képest lényegesen nagyobb munka árán jött létre. Ez az útóbbi feladat tehát, dacára annak, hogy a heterogén szavaknál az egymástól teljesen eltérő betűk megjegyzése következtében az emlékezet jobban volt megterhelve, mint a homogén szavaknál, nehezebb volt mint az előbbi. E nehézség okát megint csak a hasonlóság okozta gátlásban kell keresnünk.

S már most legyen szabad itt saját vizsgálataimra áttérnem. Az előbb említett vizsgálatokat reáliskolánk tavalyi VIII. osztálybeli tanulóin megismételtem, azoknak igazságáról így közvetlenül is meggyőződést szereztem. Ha tehát — amint azt az eddigi vizsgálatok bizonyitják, — igaz, hogy hasonló tudat tartalmak egymásra gátlólag hatnak, akkor ezt a jelenséget a tanítás gyakorlatában is észlelnünk kell. Ez annyit jelent, hogy lesznek a tananyagban olyan részek, melyeknek megtanulása, elsajátítása, egymáshoz való hasonlóságuk következtében nehezebben fog menni, mint más részeké. S viszont a tanárnak a tananyag ilyen részeire irányuló kérdései bizonytalanabb és tévesebb reprodukciókat fognak involválni, mint az egymáshoz nem hasonló részekre irányuló kérdések. Igen feltevésekből kiindulva ama speciális feladat megoldását tűrtem ki magamnak, hogy a középiskolai math. anyagban előforduló képleteknek az emlékezetben való megtartására, mélyen befogása van a hasonlóságnak?

Ez a kérdés nemcsak pszyhologiai, hanem didaktikai szempontból is rendkívül érdekes. Köztapasztalat, hogy a középiskolai math. anyagban előforduló képletek között vannak olyanok, melyek nehezen jegyezhetők meg, s hamar elfelejtődnek, illetőleg más képletekkel könnyen felcserélhetőek. Hogy csak egynéhányat felemlítsünk, a számtanban, a kamat kiszámításra vonatkozó képletek, a planimetriában, a háromszögbe és a háromszög körre írható kör sugarának képletei, a trigonometriában majdnem az összes képletek stb. Vajjon nem-e a hasonlóság szerepel-e itt is gátló forrás gyanánt?

A vizsgálatok, amelyeket a felvetett kérdés megoldására vonatkozólag végeztem, e helyen nem részletezhetőek, mert nagyon is meghaladnók a dolgozat keretét.[1] Legyen szabad tehát csak egy kisérletet, illetőleg vizsgálati eljárást részletesen közölnöm.

Reáliskolánk VI. osztálybeli jeles tanulóival kétféle, a középiskolai mathematikai anyagban szereplő képletcsoportot tanultattam meg. A képleteket a tanulók akkor, amikor e vizsgálatok történtek, még nem ismerték, úgy hogy a tanulás tisztán mechanikus módon történt. A Ranschburg-féle *mnemométerrel*, melynek leírását itt részletezni nem akarom, forgó kartonlapon egy-egy tintával irott képletet addig exponáltam (a kísérleti személy szeme elé tartottam), amíg a tanuló azt fennhangon kényelmesen elolvasta. Az emlékezetbe vésésnek ez a módja a legtökéletesebb, mert számol a tanuló esetleges vizualis, akusztikai vagy motorikus emlékezeti habitusával. Egy-egy képletnek a jelzett módon való elolvasása után a következő képletre került a sor, s így végig menve az egész csoporton (lásd a következő táblázatot), újból a csoport

[1] Az idevágó összes vizsgálatok, egy nagyobb dolgozat keretében, a közel jövőben német nyelven fognak megjelenni.

első képletén kezdtem az expositiót. Több ilyen sorjában való exponálás után a képleteket kikérdeztem s a kapott hibás feleleteket külön feljegyeztem. Ezt az eljárást mindkét képlet csoportnál mindaddig ismételtem, míg valamennyi képletre hibátlan feleletet nem kaptam, míg tehát a tanuló egy-egy képlet csoportot teljesen meg nem tanult.

E módszer ellen első pillanatra az a kifogás emelhető, hogy a kapott eredmények didaktikai szempontból nem lesznek értékesíthetőek, mert hiszen sohasem követeljük és nem is követelhetjük a tanulótól oly képlet tudását, melyet előzetesen le nem vezettünk, vagyis logikailag meg nem motiváltunk. Tény azonban az, hogy egy képletnek a levezetése s az emlékezetben való megtartása két különböző dolog. Mindannyian tapasztaljuk magunkon, hogy a képlet maga igen jól megmaradhat az emlékezetünkben akkor is, a mikor annak levezetését már elfelejtettük. Véleményem szerint a valóságban a képlet tényleg nem a levezetése révén, hanem annak gyakori használata és ily módon való folytonos említése, begyakorlása által rögződik meg bennünk. A levezetés inkább mint megnyugtató érzelmi momentum szerepel, s bár tagadhatatlanul hozzájárul az emlékezetben való megtartásához, mégsem annak nélkülözhetetlen feltétele.

A közölt táblázat egy ilyen tanulásnak a képét mutatja be. Ha a két betanult képlet csoportot közelebbről szemügyre vesszük, azt látjuk, hogy ezek lényegileg különböznek egymástól. Az első csoportban az összes képletek a trigmometria köréből valók s egymáshoz nagyon hasonlóak. A hasonlóság alatt itt egy és ugyanazon vizualis illetőleg akusztikai elemnek gyakori előfordulását, ismétlődését kell érteni. Így például majdnem minden képletben előfordul a *sinus, cosinus* kifejezés, az α és β szög a *2*-es stb. A képletekre vonatkozó kérdések, vagyis a képletek baloldala is, e szempontból hasonlóak egymáshoz.

A másik képlet csoportban már sokkal több az egymástól különböző elem s a képletek szerkezete is nagyban elüt egymástól. Eme egymástól eltérő tulajdonságainál fogva az első képletcsoportot *homogén*-nek, a másikat *heterogén*-nek nevezem el. Ha minden egyes vianalis és egyuttal akusztikai ingert (pl. 2, sin, cos, α, β, +, —, stb.) egy-egy elemnek veszünk, akkor a homogén képlet csoport (a képletek jobb oldala) csak *10* egymástól különböző elemet tartalmaz, míg a heterogén csoport *29*-et, tehát majdnem háromszor annyit. Vagyis a képlet csoportok betanulása alkalmával, az emlékezet a heterogén csoporttal sokkal erősebben van megterhelve mint a homogén csoporttal. Ezekután azt lehetne hinni, hogy a tanuló a heterogén csoportot nehezebben, nagyobb munka árán fogja megtanulni mint a homogén csoportot. A kísérleti eredmények azonban (összesen 11 ilyen természetű kisérletet végeztem VI. osztálybeli jeles és jó tanulókon) azt mutatták,

Betanult képletek	Felelletek							Homogén képlet csoport.
Homogén képletcsoport.	J_3	J_{3+3}	J_{6+3}	J_{9+3}	J_{12+3}	J_{15+1}		
I. $\sin\alpha+\sin\beta=2\sin\frac{\alpha+\beta}{2}\cos\frac{\alpha-\beta}{2}$	$2\cos$?	*	*	*	*	*		I. *
II. $\sin 2\alpha=2\sin\alpha\cos\alpha$	$1-\cos^2\alpha$	$2\cos^2\alpha-\sin^2\alpha$	$2\sin^2\alpha-\cos^2\alpha$	$2\cos^2\alpha-\sin^2\alpha$	*	*		II. $\sin^2\alpha\cos\alpha$
III. $\sin(\alpha+\beta)=\sin\alpha\cos\beta+\cos\alpha\sin\beta$	?	?	$2\sin$?	$2\sin\alpha\cos\alpha+\cos\alpha\sin\beta$	?	*		III. $2\cos\frac{\alpha+\beta}{2}\sin\frac{\alpha-\beta}{2}$
IV. $\sin\alpha-\sin\beta=2\cos\frac{\alpha+\beta}{2}\sin\frac{\alpha-\beta}{2}$	?	$2\sin$?	$2\cos\frac{\alpha+\beta}{2}\cos\frac{\alpha+\beta}{2}$	*	*	*		IV. *
V. $\sin^2\alpha=1-\cos^2\alpha$	*	*	*	*	*	*		V. $1-\sin^2\alpha$
VI. $\cos 2d=\cos^2\alpha\sin^2\alpha$	?	$2\cos^2\alpha-\sin^2\alpha$	$2\cos^2\alpha-\sin^2\alpha$	$2\cos^2\alpha-\sin^2\alpha$	*	*		VI. $\cos^3\alpha\sin\alpha$
7 perc szünet.								
Heterogén képletcsoport.	J_3	J_{3+3}	J_{6+3}	J_{9+1}	J_{10+1}			*Heterogén képlet csoport.*
I. $F=2r^2\pi+r\pi o$	?	*	*	*	*			I. *
II. $\Sigma=\alpha\frac{q^n-1}{q-1}$	*	*	*	*	*			II. *
III. $s=v^t+\frac{1}{2}g^{t^2}$	?	$\log T_n+\log T$	?	$f_0+\frac{1}{2}g^{f2}$	*			III. *
IV. $K=\frac{h}{3}(A+\sqrt{Aa}+a)$	?	*	*	*	*			IV. *
V. $n-\frac{\log T_n-\log T}{\log q}$	?	?	*	*	*			V. *
VI. $a^2-b^2+c^2-2bc\cos\alpha$	*	*	*	*	*			VI. *

Kikérdezés 2×24 óra mulva

Jn jelenti a kikérdezést megelőző ismétléseket mnemometeres expozicióval. — ? = részes felelet, * = helyes felelet.

A kisérleti személy megjegyzései: „A heterogén képlet csoportot eleinte nehezebbnek találtam mint a homogént, a képletek azonban itt jobban jegyezhetők meg, mint a homogén csoportnál. A legkönnyebb volt ez a képlet: $a^2=b^2+c^2-2bc\cos\alpha$, a legnehezebb ez: $s=v.f+\frac{1}{2}g^{f2}$. A homogén sor legkönnyebb képlete $\sin^2\alpha=1-\cos^2\alpha$ volt. E képletet mihelyt reprodukálására került a sor világosan magam előtt láttam, a többi képlet egy bizonytalan egészbe olvadt össze."

hogy ennek épen az ellenkezője áll. A homogén csoport egymáshoz többé-kevésbbé hasonló képletei, azoknak reprodukálásában nagy zavart okoztak s a tanuló munkáját megnehezítették. A hasonlóság az egyes benyomások megrögzítésében tehát itt is mint gátló körülmény szerepelt.

Így pl. a közölt kísérletből látjuk, hogy míg a homogén képletcsoport megtanulásához *16*, addig heterogén képletcsoport megtanulásához csak *11* ismétlésre volt szükség. Ez az egy adat természetesen nem mondana még semmit sem, azonban a többi ilynemű kísérleteknél is hasonló eredményre jutottam. Kísérjük már most figyelemmel a kapott hibás feleleteket. A homogén csoportnál az első három exponálás után csak egy helyes feleletet kaptam, $\sin 2\alpha$ kérdésre a $\sin^2\alpha$-nak megfelelő képlet reprodukáltatott; itt tehát *felcserélésről* van szó. Alkalmasint a két képlet baloldalának vizuális szempontból való rendkívül hasonlósága idézte elő ezt a felcserélést. Újabb három ismétlés után a II. és VI-os kérdésre ugyanazt a hibás, a két helyes képlet elemeiből összerakott kifejezést kaptuk. Az ilyen reprodukciót *összeolvadásnak* nevezünk. Ugyanezek a hibás reprodukciók megmaradtak még hat egymásután következő ismétlés után is, ami a reprodukciók hibás alakulásának törvényszerűségét igen szépen bizonyítja. Általában a kísérletek azt mutatták, hogy homogén képletcsoportok tanulásánál a hibás reprodukciók két főtypusra oszlanak, t. i. *felcserélésekre*, vagy *összeolvadásokra*. A heterogén képletcsoportnál mindenekelőtt feltünő, hogy a hibás reprodukciók száma általában csekélyebb; összeolvadások nagyon ritkán fordulnak elő, legfeljebb *helycserékről*, vagy pedig *részleges* reprodukciókról, azaz olyanokról van szó, melyek nem az egész képletet, hanem annak csak egy részét adják. A hibás feleletek részletes analysise nagyon tanulságos s érdekes, e helyen azonban ezekre nem terjeszkedhetünk ki s azért csak az összefoglaló eredményeket közöljük.

Ami a képletcsoportoknak az emlékezetben való megtartását illeti, itt is azt találtuk, hogy a heterogén képletcsoport jobban marad meg az emlékezetben, mint a homogén. A közölt kísérlet mutatja, hogy 2×24 óra mulva a heterogén képletek még hiba nélkül reprodukáltattak, míg a homogén csoportnál 6 kérdés közül 4 hibás felelet fordult elő. A hibás feleletek ismét részben felcserélések, részben összeolvadások. Vannak olyan adataim is, hol hosszabb idő multán (pl. 76×24 óra) a homogén képletcsoportnak már egyetlenegy tagját sem tudta a kísérleti személy reprodukálni, míg a heterogén csoport tagjaiból még egy jelentékeny rész megmaradt az emlékezetben. Az idevágó kísérletekből tehát összefoglalólag megállapítható, hogy heterogén képletek megtanulása és megtartása könnyebb, mint homogéneké.

Ugyanezt az eredményt mutatta az idei VII. osztálynak a tanév elején (tehát két hónapi vakáció után) trigmometriai kép-

leteknek az emlékezetben való megtartására vonatkozó kikérdezése is. A *sinus* tétel pl., mely szerkezetbelileg nagyon is elüt a többi hasonló trigmometriai képlettől, igen jól megmaradt az emlékezetben, ép így a szintén meglehetősen heterogén strukturát mutató *Carnot*-tétel is. Igaz ugyan az is, hogy a *sinus* tételt egyúttal nagyon gyakran használták is a tanulók. A többi képletek, különösen azok, melyek egymáshoz nagyon hasonlóak, megint felcseréléseket, összeolvadásokat okoztak.

Térjünk vissza eredeti kérdésünkre. Amikor a tanuló pl. a tanult képletet hibásan reprodukálja, amikor tehát hibás feleletet ad, e hibás felelet oka nemcsak az illető képletnek részben vagy egészben való elfelejtése, hiányos gyakorlása lehet, hanem az a körülmény is, hogy a kérdéses képlet reprodukálását egy más, hozzá hasonló képlet megakadályozza.

Közel két éve figyelem e szempontból a tanulók hibás feleleteit s azoknak legnagyobb részét mindig egymáshoz hasonló elemek gátlására lehetett visszavezetni. Gyakori eset pl. hogy az algebra tanulásának elején a tanulók erre a kérdésre, hogy $a + a = ?$ így felelnek: $= a^2$, s viszont $A.a = 2a$, a $2a$ és a^2 optikailag s akusztikailag nagyon hasonló tudattartalmak könnyen felcserélhetők s hibás feleletet idéznek elő. A tanítás gyakorlatából merített számos ilyen természetű példát lehetne még felhozni, mindenki találhat ilyeneket, ha figyelemmel kíséri a tanulók feleleteit.

A mondottak azonban nemcsak mathematikai képletekre, hanem egymáshoz hasonló képet mutató geometriai szerkesztésekre s általában más tantárgyak hasonló elemeire is állanak. Így pl. közismert a német *den* és *dem* gyakori felcserélése stb.

De nemcsak külső formai hasonlóság, hanem belső, tartalmi megegyezés is, olyan fogalmak, melyeknek jegyei részben megegyeznek s e szempontból logikailag homogéneknek nevezhetők, ugyanezen téves feleleteket idézik elő. Így pl. a fizikai földrajz anyagában több olyan fogalom van, melyeket a tanuló állandóan felcserél (horizon és aequator, zenith és polus stb.). Készítettem a fizikai földrajz köréből vett fogalmakkal olyan szópár associaciókat, melyek egymáshoz tartalmilag nagyon hasonlóak voltak. Kitünt, hogy a tanulók ezeket sokkal nehezebben tanulták meg, bizonytalanabbul reprodukálták, mint más, tartalmilag egyáltalában nem hasonló szópár associaciókat.

A számtani és mértani sor összegének képletét, dacára annak, hogy a képletek maguk nem nagyon hasonlóak egymáshoz, logikai homogeneitásuk következtében szintén gyakori felcserélésre, összeolvadásokra adtak alkalmat.

A hasonló tudattartalmak egymásra irányuló gátló hatása még akkor is mutatkozik, ha azok nem kerülnek közvetlenül egymás mellé a tudatban, hanem közbeékelt heterogén elemektől vannak elválasztva. Ilyenkor azonban az említett gátló hatás már kisebb.

Készítettem pl. olyan képletcsoportokat, melyek egymáshoz formailag nagyon hasonló képleteket tartalmaztak ugyan (a derékszögű gömbháromszög oldalainak és szögeinek összefüggésére vonatkozó kifejezések), de amelyek egymástól egy-egy közbeékelt heterogén képlettel voltak elválasztva. E képletcsoportokat három VI. osztálybeli jeles tanulóval a már ismertetett módon megtanultattam. A képleteknek a tanulás sorrendjében való reprodukálása hibátlan feleleteket adott. Amikor azonban újból való kikérdezés alkalmával a heterogén képleteket s a homogén képleteket külön-külön csoportba összefoglalva kértem számon, arra a meglepő s mindahárom esetben megegyező eredményre jutottam, hogy az imént még hibátlanul reprodukált képletek közül az egymással hasonlóakra vonatkozó feleletek megint hibásak, nagyrészt felcserélések vagy összeolvadások voltak.

Az eddigi vizsgálatok tehát, melyeknek folytatása s további kiépítése egyébként folyamatban van, azt eredményezték, hogy a hasonlóság az emlékezetbe vésendő tudattartalmaknál gátló szerepet játszik s a tanulókat gyakran téves feleletekre készteti. Feladatunk már most megvizsgálni, hogy miképen lehetne ezt a gátló hatást lehetőleg a minimumra redukálni. Ez, úgy gondolom, kettős eljárással történhetik: egyrészt a hasonló elemeknek a tudatban való lehetőleges szeparálása s másrészt a hasonló tudattartalmaknak lehető heterogeneizálása által.

A szeparálásnak kettős értelemben kell történnie; figyelembe kell venni ezt az elvet a megtanítandó anyag elrendezésében s a megtanult anyagnak számonkérésében, tehát a tanár kérdésében. Ami a tanítandó anyag elrendezését illeti, itt természetesen nemcsak pszichologiai, hanem elsősorban logikai szempontok irányadók. E logikai szempont különösen oly ismeretkörökben nyilvánul, melyeknek felépítése szigorúan meghatározott rendet követel, így elsősorban a mathematikában. Planimetriai, trigmometriai s stereometriai ismereteket összekeverni, hogy ezáltal egy tarka mozaik keletkezzék, melynek egymás mellé illesztett szemcséit ép heterogén voltuk miatt az emlékezet erősen megtartaná — képtelen gondolat.[1] Ez a szeparálás csak ott valósítható meg, ahol a logikai szempontnak nem árt. A nyelvtanításban a direkt módszer követelte tananyag elrendezése pl. a mi szempontunkból is nagyon szerencsés.

Már szabadabban valósítható meg a szeparálás a tanár kérdésében. Erre különösen vizsgálatok alkalmával van szükség. Ilyenkor a tanulónak aránylag nagy mennyiségű tudattartalmakat kell hibátlan reprodukálásra készenlétben tartania. Lehetőleg arra törekedjünk tehát, hogy egymásra következő kérdéseinkben ne reprodukáltassunk egymáshoz nagyon is hasonló dolgokat. Amikor a tanár a tanuló

[1] Érdekes e tekintetben Borel geometriai tankönyve, hol planimetriai és stereometria ismeretek váltakozva következnek.

hibás feleletét javítani akarván, más hasonló kérdéseket tesz fel, a hasonló kérdések involválta hasonló reprodukciók gátlása igen gyakran még csak rosszabbítja a feleletet. Ilyenkor a tanuló magát menteni akarván, kijelenti, hogy „összezavartam a dolgokat." A kérdés helyes technikájához tehát hozzátartozik az egymáshoz nagyon is hasonló tudattartalmak lehető szeparálása.

A másik fontos teendő az elsajátítandó hasonló tudattartalmak lehető *heterogeneizálása*. Minthogy bebizonyított tény, hogy egymáshoz hasonló ismeretek megjegyzése nehezebb, mint egymástól különbözőké, feladatunk lesz a hasonlóság keretén belül lévő dolgok egymástól való különbségét minél jobban kiemelni, kiélezni. Ez a heterogeneizálás. Ennek egyik pszichikai momentuma már az az eljárás is, hogy pl. mathematikai képleteknél a tanár a tanuló figyelmét külön felhívja a hasonlóságra. Figyelmeztetem pl. a tanulót, hogy ez a képlet $\sin \alpha + \sin \beta = 2 \sin \frac{\alpha+\beta}{2} \cos \frac{\alpha-\beta}{2}$ könnyen összetéveszthető a $\sin 2\alpha = 2 \sin \alpha \cos \alpha$ kifejezéssel, kiemelem azonban mindjárt a két képlet közötti különbséget is. Ott, ahol egymáshoz analog képletekről van szó, célszerű csak egyet az emlékezetben megerősíteni s a módját megmutatni annak, hogy miképen lehet e kifejezésből a többi analog kifejezést képezni. Itt igen jó szolgálatot tesz az úgynevezett cyklikus permutatio elve. Hasznunkra lehetnek egyébként optikai és térbeli mellék associatiók is. Ilyenek pl. a grafikonok. A szögfüggvények értékváltozásait sokkal jobban s biztosabban jegyezzük meg magunknak, az értékváltozásokat illusztráló grafikonok képével, mint másképen. Ez persze elsősorban vizualis emlékezet typusú tanulókra áll.

A tapasztalat viszont azt mutatja, hogy a tanulók legnagyobb része ehhez az emlékezet typushoz tartozik. Geometriai rajzoknál a színes kréták használata nagyon előnyös, különösen komplikáltabb ábráknál, hol a különböző színek a rajz egyes fontos részleteit jobban kiemelik.

Befejezésül még a tanulónak akarunk néhány praktikus útmutatást adni, hogy miképen lehet a téves feleleteknek ezt az univerzális hibaforrását lehetőleg ártalmatlanná tenni. Valamennyi kisérlet azt mutatta, hogy meg lehet hiba nélkül tanulni homogén képletcsoportokat is s a hasonlóságból származó gátlást teljesen legyőzni, csakhogy nagyobb munkabefektetés árán. Hogy speciális példánkra, hasonló alakú mathematikai képletek megjegyzésére térjünk vissza, ezeknek hibátlan reprodukálása mindenkor kifogástalanul sikerül, ha nagy figyelemmel, gyakori ismétléssel lehetőleg erősen fixáljuk őket emlékezetünkben. Amikor egyszerre nagyobb ismeretanyaggal kell rendelkeznünk, tehát vizsgálatok alkalmával, írjuk össze magunknak azokat a képleteket, melyek egymáshoz nagyon hasonlóak, állapítsuk meg, miben egyeznek meg egymással és miben különböznek egymástól. A megegyező elemeket külön fixáljuk s

erősen megrögzítjük magunkban az egymástól való eltéréseket. Aki vizualis emlékezettypusú jól teszi, hogy ha ilyen alkalommal az egymástól különböző elemek térbeli elhelyezéséről képet alkot magának, aki inkább hangbenyomások szerint jegyez meg magának valamit, a hangbenyomások különbözésére fordítsa figyelmét. Közismert dolog pl. hogy a $\sin \alpha \pm \sin \beta$ és $\cos \alpha \pm \cos \beta$ képletcsoportok nagyon hasonlóak és könnyen összecserélhetőek. Itt ffxáljuk mindenek előtt a megyegyező elemeket; ezek: 2, $\frac{\alpha+\beta}{2}$ és $\frac{\alpha-\beta}{2}$, s ezután figyelemmel vagyunk a *sin* és *cos* kifejezéseknek sorrendváltozására. E sorrendváltozásról, gyakori leírással, vagy gyakori elmondással optikai illetőleg akustikai képet alkotunk magunknak emlékezetünkben. Amikor azután egy-egy képlet reprodukálására kerül a sor, mindenekelőtt az egész képletcsoport képét idézzük fel magunkban s kikeressük benne a kérdéses képlet helyét; ilyenformán a téves reproduktió valószinűsége sokkal kisebb lesz.

Az ilyen eljárás, úgy hiszem, több-kevesebb módosítással alkalmazható lesz, más tantárgyak, hasonló természetű tudattartalmainak megjegyzésére is.

E fejtegetések persze távolról sem merítik ki a kérdést. Célunk csak az volt, hogy a tanulók téves feleletének egy gyakori hibaforrására rámutassunk s a hibák elkerülésének módszeréhez egy némely megfigyeléssel hozzájáruljunk.

Dr. Lázár Szilárd.

IV.

Tanulmányi kirándulásunk.

A folyó évben ötödször kelt útra iskolánk kiránduló csapata, hogy a hét évre megszabott tervezet szerint ez alkalommal az Alacsony- és Magas-Tátrát, majd Szepes- és Gömörmegyék természeti, történeti, művészettörténeti és néprajzi szempontból annyira érdekes vidékeit járja be. A cél a beutazandó terület meghatározásánál az volt, hogy a tanulók lehetőleg *egységes* impressziót nyerjenek, a kirándulás útja bizonyos logikus vonal legyen, amelyet az utazók állandóan kénytelenek legyenek szem előtt tartani, s hogy a beutazott országrészről lehetőleg teljes, mindent áttekintő, a karakterisztikus vonásokat erősen kidomborító ismeretet szerezzenek. Az ifjúság nagy érdeklődéssel fordult a kirándulás felé, s bár a társaság számát korlátoztuk s a jelentkezőket testi erő és tanulmányi haladás szempontjából erősen megrostáltuk, 64 tanuló vett részt az utazásban.

Igen nagy gondot fordítottunk a kirándulás kellő előkészítésére. E tekintetben a mult években igen jól bevált munkánk szolgált irányitóul. Intézetünk jóakaró barátjának, Erdélyi Mór udvari fényképész úrnak lekötelező szivességéből úti tervünket az idén 23 művészi kép diszítette. Szövegében a füzet a beutazandó országrész részletes ismertetését tartalmazta földrajzi, néprajzi, politikai, művészettörténeti és történelmi szempontból.

Az úti tervet 17 autographikus másolatban készült 5 színű térkép és 3 látókép gazdagította: 1. A kirándulás átnézeti térképe az útvonal vörös jelzésével (1 : 1,000.000). 2. A vasútvonal Salgótarjántól Beszterczebányáig (1 : 200.000). 3. Beszterczebánya város térképe. 4. A Stureczi hágó (1 : 200.000). 5. A Magas-Tátra (1 : 200.000). 6. A Csorbató. 7. Kilátás Csorbáról. 8. Tátrafüred. 9. Kilátás a Tarajkáról. 10. A Szepesbélai barlang. 11. Késmárk város térképe.

12. Út Poprádról Lőcsére és Dobsinára (1 : 200.000). 13. Lőcse város térképe. 14. Kilátás Poprádról. 15. A Jégbarlang-telep. 16. A jégbarlang tervrajza. 17. A Sztraczenai völgy. 18. A Sziliczei plateau. 19. A Szádellői és Áji völgy. 20 Az Aggteleki barlang. A térképek színlemezeinek óriási munkájában Windhardt Géza úr, intézetünk volt növendéke, továbbá Strausz József VIII. o. t., Pammer Imre VII. o. t, Paumkirchner Ferenc VII. o. t., Erőss György IV. B. o. t., Galgóczy Sándor IV. B. o. t. és Schumicky József IV. B. o. tanulók jeleskedtek. Az úti tervet Brózsa Ottó úr, a térképek másolását Kalmár Mór kőnyomdász úr, a vászonkötést Gottermayer Nándor úr készítették kedvezményes áron. Az előkészítés munkájához tartozik a kirándulás egész útvonalának vetített képekben való bemutatása, a tanulók orvosi vizsgálata s a zenekar előkészítése.

Anyagi szempontból a kirándulást a székesfőváros tekintetes Tanácsának áldozatkészsége tette lehetővé. Itt kell megemlékeznünk kirándulásaink egy nemeslelkű barátjáról, Rieger Emil úrról, aki már évek óta egy-egy szegénysorsú tanuló kirándulási költségeit vállalja magára. Fogadja e helyen is intézetünk igaz háláját nagylelkű támogatásáért!

A kirándulás május hó 18-án reggel indult el az intézet igazgatójának és igen sok szülőnek búcsúüdvözletei közepette. Vezető tanárai dr. Bodnár Gyula, Cserjesi Károly, dr. Erőss Lajos, dr. Király György, Krausz Vilmos és dr. Párdányi Emil iskolaorvos voltak.

Első nap Beszterczebányára utaztunk s megnéztük a város nevezetességeit. Másnap a Stureczi hágón keltünk át Rózsahegyre. Itt már elért kirándulásunk hagyományos esője és nagyon sokat rontott a kilátáson, mindamellett e gyönyörű és még mindig felfedezésre váró útvonal mély hatást tett kirándulóinkra. Harmadik nap reggelén érkeztünk a Tátrába, Csorbatóra. Itt már szakadó esőben, erős ködben jártunk, amely csak egy-egy pillanatra szállt föl a tó tükréről. Ez a köd kisért egész tátrai útunkon s jóravaló kilátást a Magas-Tátrára csak Poprádról nyertünk. Megnéztük Tátrafüredet, Tátralomniczot, a Szepesbélai barlangot, azután a Szepesség nevezetes helyeit: Késmárkot, Iglót, Lőcsét. Poprádról földrajzi szempontból rendkívül tanulságos kocsiúton mentünk a Dobsinai jégbarlanghoz, majd Dobsinára, innen vasúton Rozsnyóra. Meglátogattuk Krasznahorkát, a Szádellői- és Áji völgyet s kirándulásunk utolsó pontjaképen végigjártuk az Aggteleki barlangot.

A tanulóifjúság egészségi állapota igen jó volt, csak a több mint 200 km.-re terjedő nyolc szekérút okozott egy-két gyengébb gyomrú tanulónknál múló rosszullétet. A kirándulókat állandóan ellenőrizte és többször megvizsgálta dr. Párdányi Emil iskolaorvos.

Fegyelmi szempontból ez évi utazásunkat különösen ki lehet emelni, a csapatvezetők Preysz Tibor VI. oszt. tanulóval az élükön derekas munkát teljesítettek.

Gazdag volt a kirándulás látnivalókban, nagy és mélyreható impressziókban; de mélyen hatott kirándulóink lelkére az a kedves meglepetés is, amikor igazgatónk Poprádon meglátogatott s egy napot körünkben töltött.

E helyen említjük meg, hogy a mult évi kirándulásról január hónapban beszámoló előadást tartottunk, amelyen Filep Lajos VIII. o., Szentesi Elemér VI. o. és Kovács Albert V. o. tanulók ismertették a kirándulás lefolyását. Az előadáson megtisztelte intézetünket jelenlétével dr. Déri Ferenc közoktatásügyi tanácsos úr is s a szülők és érdeklődők igen nagy tömege győződött meg közvetlen fényképfelvételeink útján kirándulásaink szervezéséről és lefolyásáról.

Dr. Bodnár Gyula.

IV.

Adatok az intézet történetéhez.

1. A tanév lefolyása. 1912. augusztus 31-én tartottuk az alakuló értekezletet, utána a javító es felvételi vizsgálatot, szeptember 2., 3. és 4. napjain pedig a beiratást. Az épületen a nagy szünidőben nagy tatarozások folytak, így valamennyi ablak és ablaktok ki lett cserélve és eme nagy munkálatok nem készülvén el idejében, a tanítást csak szeptember 16-án kezdhettük. Innen a szabályszerű szünnapok kivételével a VIII. osztály május hó 3-ig, a többi osztályokban pedig június 12-ig tanítottunk. A VIII. osztályban az összes vizsgálatokat május hó 5-től 10-ig, az írásbeli érettségi vizsgálatokat május hó 19., 20. és 21-én, a szóbelieket pedig dr. Badics Ferenc kir. tanácsos c. tanker. kir. főigazgató úr elnöklete alatt június hó 2., 3., 4., 5. és 6. napjain tartottuk. A többi osztály vizsgálatai június 13. és 23. között voltak, az évzáró ünnepély pedig június 28-án.

Dr. Erődi Béla udv. tanácsos tanker. kir. főigazgató úr intézetünket 1912. október 21-én és novembe r14-én látogatta, dr. Déri Ferenc főv. tanácsos pedig november 15-én.

2. Változások a tanári karban. A folyó tanév alatt is fontos változások állottak be a tanári karban. Intézetünk három oszlopos tagja hagyott el minket. Gellért Jenő c. igazgató mindjárt a tanév elején, három évtizeden felüli szolgátat után vonult nyugalomba. Vele intézetünk egyik legkiválóbb tanárát veszti. Lankadatlan buzgósága, rajongó szeretete az intézet iránt ép oly felejthetetlenek maradnak előttünk, mint szolgálatkész kollégiálítása és sokoldalú szereplése a közéletben, melyet ő iskolai kötelmeinek legpontosabb teljesítésével tudott összeegyeztetni. Órái a f. tanévben dr. Király György látta el, aki már 1910. január óta működik intézetünknél.

Gruber Nándornak, aki szembaja miatt a folyó tanévben sem taníthatott, a tekintetes Tanács f. é. február havában az igazgatói címet adományozta. Nemsokára rá ő is nyugalomba vonult 26 évi szol-

gálat után. Rendkívül képzett, páratlan szorgalmú tanár elvesztését fájlalja ezzel iskolánk, oly kollégáét, aki egész életét az iskolának szentelte, akit működésének minden szála fűzött az iskolához. Maradandó emléket állított ő is magának, példát adván ritka kötelességtudásával és kötelességteljesítésével. Helyét már második éve dr. Lázár Szilárd tölti be.

Dr. Kaiblinger Fülöp társunkat pedig a nmélt. miniszterium polgári iskolai szakfelügyelőnek nevezte ki és a tekintetes Tanács f. év április 14-én megbízatása tartamára a tanítás alól felmentette. Vele széles látkörű, kiváló képzettségű fiatal kollegát látunk távozni, aki mint rátermett pedagógus tanítványai szeretetét tudta megnyerni. Helyébe a tek. Tanács dr. Honti Rezső felső keresk. isk. tanárt osztotta be.

Dr. Nádai Pál egy évi tanulmányútjáról visszatérvén, a folyó tanév elején ismét megkezdte működését intézetünknél, de már november 8-án a fővárosi iparrajziskolához lett szolgálattételre beosztva; az ő tanszékének ellátásával dr. Lehel István felső kereskedelmi isk. tanár lett megbízva.

Tárkányi Jenőt, aki a mult tanévben intézetünknél mint Feichtinger Győző helyettese működött, a tekintetes Tanács a folyó tanév elején a VIII. ker. főreáliskolához helyezte át, viszont Déri Zsigmond rendes tanárt a VIII. ker. főreáliskolától intézetünkhöz.

Tekintettel a tanulók nagy létszámára, a tek. Tanács a szabadkézi rajzi tanszék mellé Lénárd Imre okl. rajztanárt segédül osztotta be.

Május havában Fertig Vilmos kollegánknak adományozta a tekintetes Tanács az igazgatói címet, mely kitüntetés a tanártársai között is általános megelégedést és örömet keltett. Mindnyájan örültünk a régóta és ritka lelkiismerettel működő kiváló szakképzettségű társunk kitüntetésének.

Ugyanakkor az intézetünknél eddig is ideiglenes minősítésben működött tanárok közül dr. Király Györgyöt, dr. Lázár Szilárdot, dr. Lehel Istvánt és dr. Szabó Ignácot főreáliskolai, Oberle Alajost pedig felső kereskedelmi iskolai tanárnak nevezte ki.

Hosszabb betegeskedés a tanári karban csak egy fordult elő. Friedreich István beteg kollégánkat az egész tanéven át Oberle Alajos helyettesítette.

A tanév kezdetén Münchenbe 3 heti tanulmányúton kiküldött tornatanárokat Szabó Kálmán és Szakács Ödön tornatanárok helyettesítették, a május 5-én katonai szolgálattételre Cattaróba behívott Fekete Antal rendes tanárt pedig Szmodics Hildegárd műegyetemi tanársegéd a tanév végéig. A kisebb helyettesítéseket a tanári kar maga látta el. Dr. Miklós Ferenc kollégát betegsége miatt az összes osztályvizsgálatokon helyettesítettük.

Jelenleg az intézet tanári kara 1 igazgatóból, 20, köztük 3 nem tanító, rendes tanárból és 2 szolgálattételre beosztott felső kereskedelmi iskolai rendes tanárból áll.

A rendkívüli tantárgyak tanításában nem állott be változás. Az intézet mellett fennálló zenetanfolyamokon Brackl István tanár 15 tanulót hegedűoktatásban, László Sándor pedig 5 tanulót zongoraoktatásban részesített. A május hó 30-án tartott zenevizsgálaton, melyen Waldbauer József zeneszakfelügyelő is jelen volt, az elnöklő igazgató elismerését fejezte ki a tanároknak buzgó működésükért és buzdította az ifjúságot a zene ápolására és művelésére.

3. Az ifjúság állapota a folyó tanév alatt. Az ifjúság egészségi állapota kedvező volt. Kitiltás 31 volt, köztük 11 tanuló maga volt ragályos betegségben, 20-nak beteg lakótársa. Az iskolaorvos a folyó tanévben is hetenkint 1—1 órát töltött d. e. az iskolában, ahol a fontosabb eseteket megvizsgálta és a hozzá forduló tanulókat orvosi tanáccsal ellátta.

Erkölcsi tekintetben sem ad az ifjúság állapota komoly aggodalomra okot. Kizárni egy tanulót sem kellett, 7 ide nem való tanulót szülei az igazgató tanácsára vettek ki az iskolából. A tanári kar mindenütt az intézet tradicionális tapintatával megtudta különböztetni a gyermekes csín taz erkölcsi romlástól, habár utóbbival — hála Istennek — csak elvétve találkoztunk, megtudtuk a többieket óvni a mételytől; a meggondolatlan rendetlenkedőket pedig atyai szeretettel tartottuk a kellő határok között.

A tanulók előmenetelével, melyet az osztályzatok és a statisztikai kimutatások elég kedvezőnek tüntetnek fel, tekintettel az egyre növekedő létszámra és az osztályoknak ebből származó zsúfoltságára, meg lehetünk elégedve.

Kiváló súlyt helyez az intézet a testi nevelésre is, melyet a rendes tornaórákon kívül ősszel és tavasszal a tattersalli játékpályán folyó játékdélutánok és a tornaversenyek is szolgálnak, igy május 30-án rendeztünk a VIII. ker. főreáliskolával közösen tornaversenyt. Június 4-én úszóversenyt. Intézetünk házi tornaversenye június 7-én volt. Míg előbbiben csak a stafétaversenyben győztünk, utóbbiban az V. osztály stafétája kivételével valamennyi díjat a mi intézetünk nyerte el.

4. Ünnepélyek és kirándulások. A törvényesen megszabott ünnepeken kívül az önképzőkör közreműködésével megültük október 6-ikát és március 15-ikét, mely alkalmakkor dr. Nádai Pál és Oberle Alajos tanárok mondták az ünnepi beszédet.

1913. április 19-én tartotta ifjuságunk hangversenyét Krausz Vilmos, az ének- és zenekar buzgó, fáradhatatlan elnöke rendezése mellett, mely hangversenyről Értesítőnk Zenekar c. rovata ad bővebb felvilágosítást. E hangverseny vendégei között dr. Déri Ferenc tanácsos urat, Fest Aladár főigazgatót, Tötössy és Hermann műegyetemi tanárokat és közéletünk több más kiváló tagját volt szerencsénk üdvözölni.

Nagyobb tanulmányi kirándulásunkról ennek érdemes vezetője, dr. Bodnár Gyula, külön cikkben számol be. Számos kisebb kirándulásban is vettek részt intézetünk növendékei; osztályonkint, tanárok vezetése mellett meglátogatták tanulóink a Szépművészeti Múzeumot, a Műcsarnok kiállításait, a Mezőgazdasági és a Nemzeti Múzeum tárait, az Állatkertet, botanizáltak és azonkívül kirándultak a Hűvösvölgybe, Jánoshegyre, a Hármashatárhegyre, a Dobogókőre, Nagykevélyre, Visegrádra, Csővárra, Nógrád- és Drégely várromjaihoz, Aquincumba stb.

Az Uránia színházban megnézték tanulóink az „Olimpiász"-t, a „Föld mélyének titkai"-t és a „Balkán háború"-t.

5. Hálás köszönetet mondok e helyen az iskolafenntartó hatóságnak, Budapest székesfőváros közönségének, amely páratlan bőkezűséggel látja el intézetünket, melyet az állam évi 26.000 korona államsegélyben részesít, minden anyagi kiadásnál.

Fogadják e helyen intézetünk egyéb jótevői is, akiknek neve és adománya a szertárak stb. gyarapodásánál és a többi megfelelő helyen van feltüntetve az intézet igazgatója és tanári kara őszinte háláját.

Fontosabb rendeletek. 1. A székesfőváros tekintetes Tanácsától.

62.968/912—VII. Butormázolásra 400 korona engedélyeztetik.

124.518/912—VII. Intézkedés a ragályos betegségek elleni védekezés tárgyában.

122.674/912—XIV. A szabadkézi rajz tanítására a folyó tanévre egy segédtanár osztatott be.

126.748/912—VII. A IV. ker. polgári leányiskola helyiségeit ennek kiköltözése után intézetünk kapja.

139.479/912—VII. A tanács tornaszerekre 1740 koronát utalványoz.

161.946/913—VII. A tanári könyvtárból 116 mű selejtezhető.

5967/913—VII. A tanács a tanulmányi kirándulás költségeit 800 koronával támogatja.

2. A tankerületi kir. főigazgatóságtól.

2179/913. jan. 7. Az Önképzőkör módosított alapszabályait jóváhagyja.

2341/913. jan. 31. Középiskolai tanuló sportegyesületnek tagja nem lehet.

331/923. eln. A szóbeli érettségi vizsgálat elnöke dr. Bakács Ferenc kir. főigazgató.

V.

I. Felügyelet és iskolai személyzet.

1. Felügyelő testületek.

1. A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium élén *Dr. Jankovich Béla* v. b. t. tanácsos, miniszterrel; Budapest fő- és székvárosi tankerület kir. főigazgatósága; főigazgató: *Dr. Erődi Béla* udvari tanácsos.

2. A székesfőváros tanácsa, élén *Dr. Bárczy István* polgármesterrel; a tanács tanügyi osztályának vezetője: *Dr. Déri Ferenc* tanácsnok. Véleményező testület a székesfőváros törvényhatóságának közoktatási bizottsága és ennek reáliskolai albizottsága.

2. Tanári testület.

A) A rendes tárgyak tanárai.

1. Igazgató: *Dr. Kopp Lajos*, a mennyiségtan és természettan rendes tanára, a Magyar Gyorsírók Egyesületének tiszteleti tagja, a budapesti községi főreáliskolai tanárok képviselője a székesfőváros közoktatásügyi bizottságában, a mathematikai oktatás nemzetközi bizottsága magyar albizottságának titkára, a Mathematikai és Physikai Társulat jegyzője, az Ismeretterjesztő Társulat vál. tagja az Országos Középiskolai Tanáregyesület, a Természettudományi Társulat stb. rendes tagja.

2. *Dr. Bodnár Gyula*, a francia és magyar nyelv és irodalom rendes tanára. Szolgálati éveinek száma $9^1/_2$ év.

3. *Déri Zsigmond*, a mennyiségtan és ábrázoló geometria rendes tanára. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 1, a székesfővárosnál 5 év.

4. *Dr. Dobruczky János*, bölcsészettudor, a történelem és földrajz rendes tanára Szolgálati ideje ennél az intézetnél $3^1/_2$ év; a fővárosnál 11 év.

5. *Dr. Erőss Lajos*, bölcsészettudor, a természetrajz és vegytan rendes tanára, a Természettudományi-Földtani társulat, a Magy. Tanítók Turista-Egyesületének rendes tagja, a Budapesti ág. ev. magyar egyháziskola bizottsági tagja. Szolgálati ideje ennél az intézetnél: $3^1/_2$ év, megszakításokkal; székesfővárosnál 22 év.

6. *Fekete Antal*, a mennyiségtan és ábrázoló geometria rendes tanára; műegyetemi tanársegéd. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél $1^1/_2$ év.

7. *Fertig Vilmos*, címzetes főreálisk. igazgató, az ábrázoló geometria és mennyiségtan rendes tanára, a kir. József-műegyetemen adjunktus, a Mathem. és Physikai Társulat rendes tagja. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél: 15 év; a székesfővárosnál 30 év.

8. *Friedreich István*, a történelem és magyar nyelv rendes, a latin nyelv képesített tanára, a katholikus írók és hirlapírók Országos Pázmány-Egyesületének alelnöke, a Katholikus Népszövetség kormányzó tanácsának tagja, a Szent-István-Társulat tudományos- és irodalmi osztályának választott tagja, a Katholikus Tanáregyesület választmányi tagja, a Történelmi Társulat rendes tagja. Egész éven át szabadságon volt Szolgálati éveinek száma: 10.

9. *Dr. Haraszti Emil*, bölcsészettudor, a francia és német nyelv s irodalom rendes tanára, a Budapesti Hirlap belső dolgozótársa. Szolgálati éveinek száma ez intézetnél: 5 év.

10. *Dr. Honti Rezső*, bölcsészettudor, felső kereskedelmi iskolai rendes tanár; a kir. József Műegyetemen az olasz nyelv r. tanítója. Szolgálati éveinek száma a székesfővárosnál 13 év.

11. *Dr. Kaiblinger Fülöp*, bölcsészettudor, a német és francia nyelv rendes tanára, székesfővárosi polgári iskolai

szakfelügyelő, Budapest székesfőváros idegen nyelvi tanfolyamainak megbízott felügyelője, az Orsz. Középisk. Tanáregyesület modern nyelvi bizottságának titkára, a Budapesti Philológiai Társaság, a Magyar Paedagogiai Társaság és az Association des Professeurs des Langues vivantes tagja; április óta a tanítás alól felmentve. Szolgálati éveinek száma: 10.

12. *Kende István*, a szabadkézi rajz rendes tanára. Festőművész. A Rajztanárok Egyesületének igazgatósági tagja és lapszerkesztője. A Nemzeti Szalon alapító, az Országos Képzőművészeti és Iparművészeti Társulatok, valamint a Magy. Tanítók Turista Egyesületének rendes tagja. Szolgálati éveinek száma ezen intézetnél: 7, a székesfővárosnál 14.

13. *Dr. Király György*, a magyar és német nyelv rendes tanára. A Magyar Irodalomtörténeti Társaság választmányi tagja. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél: $3^1/_2$ év.

14. *Krausz Vilmos*, a kémia és természetrajz rendes tanára. Az ifjúsági ének- és zenekar vezetője. Szolgálati éveinek száma: $10^1/_2$ év.

15. *Dr. Lázár Szilárd*, bölcsészettudor, a mathematika és fizika rendes tanára, a Természettudományi Társulat és a Magyar Filozófiai Társaság rendes, a Magyar Paedagogiai Társaság kül-, a Gyermektanulmányi társaság választmányi tagja. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél: $2^1/_2$ év, a fővárosnál 4 év.

16. *Dr. Lehel István*, bölcsészettudor, a magyar és német nyelv a rendes tanára. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél: 1, a fővárosnál 3.

17. *Lénárd Imre* okl. köz piskolai rajztanár. Festő és grafikus művész. Az „Ifjú Művészek Egyesületének igazgató elnöke. A Művészház alapító, az Országos Képzőművészeti Társulat és a Nemzeti Szalon rendes tagja. Szolgálati éveinek száma: 1.

18. *Dr. Miklós Ferenc*, bölcsészettudor, a magyar és német nyelv s irodalom rendes tanára, az Orsz. Középiskolai Tanáregyesület, a Philologiai Társaságnak s a Magyar Néprajzi Társaságnak rendes, az Irodalomtörténeti Társaságnak választmányi tagja. Szolgálati éveinek száma ezen intézetnél 12 év.

19. *Dr. Nádai Pál*, bölcsészettudor, a magyar és német nyelv s irodalom rendes tanára, a Népművelő Társaság igazgatósági tagja, az Országos Középiskolai Tanáregyesület és a Budapesti Tanári Kör választmányi tagja. Szolgálattételre az iparrajziskolához beosztva. Szolgálati éveinek száma: 6 év.

20. *Oberle Alajos* felső kereskedelmi iskolai rendes tanár, a Magyar Földrajzi Társaság tagja. Szolgálati éveinek száma a fővárosnál 5 év, ennél az intézetnél 2 év.

21. *Dr. Patai József*, bölcsészettudor, a magyar és német nyelv és irodalom rendes tanára. Szolgálati éveinek száma a székesfővárosnál 5 év, ennél az intézetnél 4 év.

22. *Polczer Kálmán*, a mennyiségtan és természettan rendes tanára, a Kir. Magy. Természettudományi Társulat, a Mathematikai és Fizikai Társulat rendes tagja. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 4 év.

23. *Dr. Szabó Ignác*, bölcsészettudor, a mgyar nyelv rendes tanára. Szolgálati éveinek száma 17, a fővárosnál 4, ennél az intézetnél 2 év.

24. *Dr. Szűcs Adolf*, bölcsészettudor, a mennyiségtan és természettan rendes tanára, a kir. József-műegyetemen tanársegéd. Szolgálati ideje a fővárosnál 5 év, ez intézetnél 3 év.

25. *Cserjesi Károly*, rendes tornatanár, a Budapesti Kereskedelmi Akadémia tornatanára, a Magyarországi Tornatanárok Egyesületének, a Természettudományi Társulatnak s a Kath. Tanáregyesületnek rendes tagja, az Országos Közegészségi Egyesület iskolaegészségügyi szakosztályának választmányi tagja, a Magyar Ékszeripar szerkesztője. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél 13 év; a székesfővárosnál 21 év.

26. *Dinics Ödön*, szolgálattételre beosztott polg. isk. rendes tanár, vívómester, a Magyarországi Tornatanárok Egyesületének, a Hivatásos Vivók Egyesületének tagja. Szolgálati ideje ennél az intézetnél 3 év.

Vallástanárok.

Az intézet helyiségeiben tanítanak :

Milakovszky István, a róm. kath. tanulók rendes vallástanára, áldozó pap, a róm. kath. ifjúság hitszónoka. Szolgálati éveinek száma ennél az intézetnél $16^1/_2$ év.

Dr. Frisch Ármin, bölcsészettudor, a klasszika-filologia képesített tanára, rabbi, izr. vallástanár.

Dr. Katz Márton, bölcsészettudor, okleveles rabbi és izr. vallástanár.

Az intézeten kívül tanítanak:

Nagy Dénes, ref. lelkész, a református tanulók vallástanára.

Sass Béla evang. hitoktató az I—VIII. oszt. evangelikus tanulók vallástanára.

Bikár R., a görög-keleti (szerb) vallású tanulók vallástanára.

Ulicsák Béla, a görög katholikus tanulók vallástanára.

Józan Miklós, az unitárius tanulók vallástanára.

Bogoevici Gy. Ghenad, a gör kel. (román) vallású tanulók vallástanára.

B) **Rendkívüli tárgyak tanárai.**

Kováts Alajos, a gyorsírás okl. tanára, okl. polgári iskolai tanár, székesfővárosi tanító és kereskedelmi iskolai tanár, előadó az Erzsébet Népakadémián. A m. kir. rajztanárképzőben a gyorsírás tanára. Az Országos Gyorsíró Tanács szakbizottsági előadója, a Magyar Gyorsírók Egyesületének igazgatója és lapszerkesztője, az Erzsébet Népakadémia igazgatósági tagja. Tanította a gyorsírást. Szolgálati éveinek száma a székesfővárosnál 15, ennél az intézetnél 6 év.

Krausz Vilmos, (lásd a rendes tárgyak tanárai közt.) Tanította az éneket és zenét s vezette a kémiai gyakorlatokat.

Dr. Párdányi Emil, az összes orvos- és gyógytudományok doktora, operateur, egészségtan-tanár és iskolaorvos, a Közkórházi Orvostársulat rendes és az Országos Közegészségi Egyesület választmányi tagja. Tanította az egészségtant a VII. osztályban. Szolgálati éveinek száma ez intézetnél $5^1/_2$ év; székesfővárosi szolgálatban 11 év.

Polczer Kálmán, (lásd a rendes tárgyak tanárai közt.) vezette a fizikai gyakorlatokat.

Fodor Károly, a vívás tanára.
Brackl István, a hegedű tanszak tanára.
László Sándor, a zongora tanára.

3. Szolgaszemélyzet.

Iskolaszolgák: Kis Tamás altiszt, Farkas János kapus: Farkas György, Benke József, Molnár József. A téli időszakra fűtőszolga: Bakó József és Nagy István. Takarítónők: özv. Kleckner Antalné és Hummel Jakabné.

4. A tanárok működési köre 1911—1912-ben.

A rendes tantárgyak tanárai.

Folyó szám	Tanár neve	Mely osztály főnöke?	Tantárgy	Osztály, amelyben tanított	Heti óraszám	Jegyzet
1	**Dr. Kopp Lajos** igazgató		Mennyiségtan	VIII. (3)	3	
2	**Dr. Bodnár Gyula** rendes tanár	VIII.	Magyar Francia	IV. B (3) IV. A (3) IV. A (5) VIII. (4)	15	
3	**Dr. Dobruczky János** rendes tanár	VI.	Történet Földrajz Szépírás	IV. A (3) IV. B (3) VI. (3) VIII. (3) II. B (3) I. B (1)	16	A történelmi és földrajzi szertár őre.
4	**Déri Zsigmond** rendes tanár	II. A	Mennyiségtan R. és ábr. geom.	II. A (4) III A (3) II. A (4) III. A (2) VI. (3)	16	

Folyó szám	Tanár neve	Mely osztály főnöke?	Tantárgy	Osztály, amelyben tanított	Heti óraszám	Jegyzet
5	**Dr. Erőss Lajos** rendes tanár		Természetrajz Földrajz	I. A (2) I. B (2) II. A (5) II. B (2) V. (3) VI. (3) II. A (3)	17	A természetrajzi szertár őre
6	**Fertig Vilmos** c. igazgató, rendes tanár		Rajzoló geom. Ábráz. geom.	I. A (4) II. B (4) III. B (2) IV. A (2) VII. (3)	15	Geom. szertár őre.
7	**Fekete Antal** rendes tanár	I. B	Mennyiségtan Rajz. geom. Ábráz. geom.	I. B (4) IV. B (4) I. B (4) IV. B (2) VIII. (2)	16	
8	**Dr. Haraszti Emil** rendes tanár	III. A	Francia Német	III. A (5) V. (4) VII. (3) III. A (3)	16	
9	**Dr. Honti Rezső** felsőkereskedelmi isk. rendes tanár	IV. B	Német Francia	IV. B (3) III. B (5) IV. B (5) VI. (3)	16	
10	**Kende István** rendes tanár		Szabadk. rajz Szépírás	III. A (2) III. B (2) IV. A (2) IV. B (2) V. (2) VI. (2) VII. (2) VIII. (2) II. B (1)	17	A szabadkézi rajzi szertár őre Melléje beosztva Lénárd Imre
11	**Dr. Király György** rendes tanár	I. A	Magyar Német Bölcsészet	I. A (5) I. A (5) VIII. (2) VIII. (3)	15	Az önképzőkör vezetője, a tanári könyvtár őre
12	**Krausz Vilmos** rendes tanár		Földrajz Kémia Kemiai gyak.	I. B (3) V. (3) VI. (3) VII (2) V., VI., VII. (5)	16	A vegytani szertár őre az ének- és zenekar vezetője
13	**Dr. Lázár Szilárd** rendes tanár		Mennyiségtan Természettan	II. B (4) VI. (4) III. A (2) III. A (2) IV. A (2) IV. B (2)	16	Az ifjúság könyvtár őre
14	**Dr. Lehel István** rendes tanár		Magyar Német	I. B (5) VI. (3) VIII. (3) I. B (5)	16	

Folyó szám	Tanár neve	Mely osztály főnöke?	Tantárgy	Osztály, amelyben tanított	Heti óraszám	Jegyzet
15	**Dr. Miklós Ferenc** rendes tanár	III. B	Magyar Német Szépirás	III. B (3) V. (3) IV. A (3) V. (3) VII. (2) II. A (1)	15	
16	**Oberle Alajos** felsőkereskedelmi isk. rendes tanár		Történelem Földrajz	III. A III. B V. VII. I. A III. A III. B	17	Rendes tanácskozmányi jegyző
17	**Dr. Patai József** rendes tanár	I. B	Magyar Német Szépírás	II. B (5) II. B (5) V. (3) VI. (2) I. A (1)	16	
18	**Polczer Kálmán** rendes tanár	IV. A	Természettan Mennyiségtan Fizikai gyak.	VII (4) VIII (4) IV. A (4) VII. és VIII (5)	17	A fizikai szertár őre
19	**Dr. Szabó Ignác** rendes tanár	VII.	Magyar Német	II. A (5) III. A (3) VII. (3) II. A (5)	16	
20	**Dr. Szücs Adolf** rendes tanár	VI.	Mennyiségtan	I. A (4) III. B (3) V. (5) VII. (4)	16	
21	**Cserjesi Károly** rendes tornatanár		Torna	I. A I. B II. A II. B és IV—VIII. (20)	20	A tornaszerek őre
22	**Dinics Ödön** polg. isk. rendes tanár		Torna	III. A (2) III. B (2)	4	
23	**Milakovszky István** rendes hittanár		Róm. kath. vallástan	I—VIII (16)	16	
24	**Dr. Frisch Ármin** hittanár		Izr. hittan	I. A VII., VIII.	6	
25	**Dr. Katz Márton** hittanár		Izr. hittan	I. B, II., III., IV. V., VI.	12	

5. A tanárok irodalmi és közművelődési tevékenysége.

Cserjesi Károly. Ötvösművészet II. rész. A drágakövek (Franklin Társ.). Tornázás a tanteremben (Tanítók Évkönyve). Az Egyházi Műipar főmunkatársa. A Magyar Ékszerészipar szerkesztője. Ötvösipari cikkeket írt a Pesti Hirlapba. Révai Nagy Lexikona munkatársa.

Fertig Vilmos. A nmélt. vallás- és közoktatásügyi miniszterium megbízásából középiskolai tankönyvet bírált.

Dr. Haraszti Emil írt a Budapesti Hirlapba, Új Időkbe, a Revue de Hongrie-ba. Zenetörténeti előadásokat tartott a Szabad Lyceumban és az Erzsébet Népakadémiában. Önállóan megjeient mű: Hubay Jenő. Singer és Wolfner. 1913.

Dr. Honti Rezső sajtó alá rendezte a Latzkó-Honti-féle Francia nyelvkönyv és Levelező II. részének 2-ik kiadását. Egyéb dolgozatai ez év folyamán: Gyakorlati olasz nyelvtan; a román nyelvészet körébe vágó értekezések és ismertetések a „Nyelvtudomány“ és a „Magyar Nyelvőr“ című folyóiratokba.

Dr. Király György. Mikes Kelemen levélformája (Irodalomtörténet, 1913.). Ifjúsági könyvtáraink ügye (Tanáregyesületi Közlöny, 1913.). Ismertetések és bírálatok a Philologiai Közlönyben és Irodalomtörténetben. Főmunkatársa és segédszerkesztője a Ferenczi-féle Magyar Írók Lexikonának (Sajtó alatt.) A Magyar Irodalomtörténeti Társaság megbízásából szerkeszt egy Magyar Irodalomtörténeti Kalauzt.

Dr. Lázár Szilárd könyvismertetéseket és bírálatokat írt a Magyar Paedagogiába és az Archiv für Paedagogik-ba.

Kováts Alajos. A Népnevelő munkatársa. Szerkesztette a Népszerű Gyorsíró XXIV. évfolyamát. Ebbe a lapba gyorsírási szakcikkeket, a Néptanítók Lapja és egyéb paedagogiai folyóiratokba pedig tanügyi közleményeket, szemléket és könyvismertetéseket írt.

Dr. Nádai Pál. Tudományos értekezései megjelentek a Magyar Paedagógia, Új Élet és Magyar Iparművészet című folyóiratokban, esztétikai és szépirodalmi dolgozatai a napi- és hetilapokban. Megjelent egy-egy nagyobb tanulmánya a „Modern iparművészeti irányok“-ról az „Iparművészet Könyve“ III. kötetében és a „Londoni benyomások“ címmel a Nagy László-emlékkönyvben. Előadásokat tartott a Paedagógiai Társaságban, a Középiskolai Tanáregyesületben, az Iparművészeti Múzeumban és a Paedagógiai Szemináriumban.

Kende István. Szerkeszti a „Rajzoktatást“-t, a Magyar Rajztanárok és Rajztanítók Országos Egyesületének folyóiratát,

amelybe különféle cikkeket, tanulmányokat, bírálatokat stb. írt. Festményeivel részt vesz a műkiállításokon.

Dinics Ödön. Sportlapokba szakirányú cikkeket írt. Magyar és külföldi filmgyárak részére darabokat ír.

Dr. Patai József. A „Mult és jövő" szerkesztője. Versek, cikkek és műfordítások különböző lapokban.

Dr. Párdányi Emil. Egészségtan polgári és felsőbb leányiskolák IV. oszt. részére.

Dr. Szabó Ignác könyvismertetéseket és bírálatokat írt a Magyar Paedagogiába, az Uj életbe és az Orsz. Tanáregyesületi Közlönybe.

Lénárd Imre: Festményeivel részt vett a hazai és külföldi tárlatokon. Több budapesti színház részére díszlet és kosztüm terveket készített.

Dr. Szücs Adolf. „Két adalék az egyoldalú felületek elméletéhez" című dolgozata megjelent a Mathematikai és Természettudományi Értesítőben; „Mouvement d'un point abandonné á l'intérieur d'un cule" (melyet Kőnig Dénessel együtt írt) a Rendiconti del Circolo matimatico di Palermoban.

Az iskola működése.

I. TANANYAG, TANKÖNYVEK, TANÁROK.

A) KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK.

Hittan

Az I—VIII. osztályban hetenkint 2—2 óra.
A vallásoktatás a hitfelekezetek tanterve szerint történik.

I. A) és B) osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv*: Lehr-Riedl, Magyar olvasókönyv. I. Mártonffy-Weszely, Módszeres magyar nyelvtan.

Heti 5 óra. *a)* Nyelvtan. Az egyszerű mondat és részei, a fő- és mellékmondat megkülönböztetése. Mondattani alapon alaktan; a hangtan elemei; helyesírás.

b) Olvasmányok. Elbeszélő prózai és költői szemelvények: a hún és magyar nemzeti mondából s az Árpádok történetéből; válogatott darabok a klasszikus hősi mythos köréből; rajzok a magyar földről és népének életéből.

A költői olvasmányok közt: Petőfi és Gyulai könnyebb leíró és elbeszélő költeményei (pl. János vitéz, Három fiú, Téli világ, Hadnagy Uram); Arany népies és történeti epikájának kisebb és könnyebb darabjai (pl. Nyalka huszár, Szent László, Szent László füve); Tompa rövidebb mondái és népköltemények (pl. Párjavesztett gerlice, Kőmíves Kelemenné). Vörösmarty: Salamon, Cserhalom.

Értelmes és kellően hangoztatott olvasás: az olvasmányok nyelvi és tartalmi megbeszélése és szabad elmondása; költemények tanulása.

c) Írásbeli dolgozatok. Havonkint két iskolai dolgozat, melyekre a tanulót az iskolában gondosan elő kell készíteni. Fő céljok: a nyelvtan és helyesírás gyakorlása.

Tanár: I. A) Dr. Király György, I. B) Dr. Lehel István.

Német nyelv. *Tankönyv:* Miklós-Kaiblinger, Német nyelvkönyv. I.

Heti 5 óra. *a*) Nyelvtan. Olvasás. Gót betűk írása. Igealakok: gyenge és erős igék ragozása, segédigék (haben, sein és werden). A főnév és melléknév ragozása. A fokozás. A leggyakrabban előforduló névmások és számnevek. A legfontosabb praepositiók. A szórend elemei.

Beszédgyakorlatok az olvasmányok alapján és a tanulók életköréből (kérdések segítségével). Tárgykörök: Az iskola. Az emberi test. Ruházat. A család. Az idő.

b) Havonkint két írásbeli iskolai dolgozat. Tollba mondás (helyesírás). Fordítás németre. Mondatok szerkesztése az olvasmányok alapján.

c) Olvasmány. Könnyebb elbeszélések, mondák és mesék. Leírások dalok és rövid elbeszélő költemények olvasása és tanulása.

Tanár: I. A) Dr. Király György, I. B) Dr. Lehel István.

Földrajz. *Tankönyv*: Jablonszky-Schwicker, Földrajz a reáliskolák számára. I. kötet.

Heti 3 óra. Tájékozódás a földgömbön és térképen; térkép-olvasás. Földrajzi alapismeretek. — Magyarország hegységeinek, síkságainak, vizeinek, éghajlatának és főbb helységeinek ismertetése kapcsolatban a lakosság foglalkozásával és életmódjával (vetített képek felhasználásával).

Kisérletek térkép-vázlatok készítésében.

Tanár: I. A) Oberle Alajos. I. B) Krausz Vilmos.

Természetrajz. *Tankönyv:* Ormándy. Természetrajz középisk számára. I.

Heti 2 óra. Feladat: bevezetés a természeti tárgyak szemlélésébe és az egyszerű szemlélet útján levezethető törvényszerűségek felismerésébe. A négy évszak, kivált a növényeken mutatkozó jelenségekben feltüntetve. Az ősz: A közönségesebb gyümölcsformák taglalása és csoportosítása. Házi állatok. — Tél: A közönségesebb fenyők. Az ember lakása közelében, a mezőn és erdőn élő emlős állatok. — Tavasz: Egyes könnyen szemlélhető virító növények (10—12) megjelenésök szerint; a növények részeinek megismertetése. Házi szárnyasok.

Tanár: I. A) és B) osztályban Dr. Erőss Lajos.

Számtan. *Tankönyv:* Beke, Számtan.

Heti 4 óra. A négy számolási művelet egész számokkal, tizedes és közönséges törtekkel. A hazai pénzrendszer, a hosszúság-, súly-, terület- és űrmérték ismertetése. Időszámítás.

A feladatok tárgyköre főleg: az iskola, a város, az ország egyszerűbb statisztikai viszonyai, a család háztartása, a hazai földrajz és történet fontosabb adatai stb.

Tanár: I. A) osztályban Dr. Szücs Adolf, I. B) osztályban Fekete Antal.

Rajzoló geometria. *Tankönyv*: Kiss E. János, Geometriai alaktan.
Heti 4 óra. Planimetriai alaktan. A legegyszerűbb síkidomok: a háromszög, négyszög, sokszög és kör bemutatása és elemzése (szög, egyenes, pont). Ez idomok bemutatása testeken is. A négyzet, derékszögű négyszög, ferdeszögű parallelogramm és háromszög területe. A kör kerülete és területe. Az idomok congruentiájának, hasonlóságának és symmetriájának bemutatása.
A tárgyalt idomok és belőlük alakított egyszerű síkdiszítmények rajzolása körzővel és vonalzóval (lehetőleg vonatkozással a tanuló tapasztalati körére).
Tanár: I. A) osztályban Fertig Vilmos, I. B) osztályban Fekete Antal.

Szépírás. *Tankönyv:* Vajda Pál, Magyar-német szépírási minták.
Heti 1 óra. Folyó magyar és német írás.
Tanár: I. A) osztályban Dr. Patai József, I. B) osztályban Dr. Dobruczky János.

Torna. Heti 2 óra. Katonai rendgyakorlat: arc és oldalsor alakítás, járás; rendek és kettősrendek képzése helyből. Tornarendgyakorlat: sorbontás három, négy sorba, kanyarodás, fejlődés és ellenvonulás. Szabadgyakorlat: (a svéd rendszer alapján) törzshajlítások, törzsfordítások, kar- és láblendítések és körzések. Szertornázás, mint osztálytornázás, svédrendszerben a bordás falon és a svéd tornapadon. Rúdmászás. Lebegőfa. Magas és távolugrás. Gyakorlatok az ugrózsámolyon. Kötélhuzás. Játékok.
Tanár: A) és B) osztályban Cserjesi Károly.

II. A) és B) osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Mártonffy-Weszely, Módszeres magyar nyelvtan. Lehr-Riedl, Magyar olvasókönyv II. r.
Heti 5 óra. *a*) Nyelvtan. Az egyszerű mondat folytatólagos tárgyalása. Az összetett mondatszerkezetek és a szórend. Képzők és synonymák csoportosítása az olvasmányok kapcsán.
b) Olvasmányok: Mondai és történelmi elbeszélések a vegyes házakból való magyar királyok korából s a görög és római világból (pl. Herodotos); tanító mesék (Aisoposból is) és leírások.
Petőfinek (Puszta télen, A rab oroszlán, A jó öreg korcsmáros) és Aranynak (Az ó-torony) kisebb s tárgyilag és alakilag egyszerű költeményein kívül Vörösmarty (pl. Szegény asszony könyve) és Garay (pl. Kont, Obsitos) kisebb epikai versei; Fáy András meséi. Fazekas. Ludas Matyi. Arany. Jóka ördöge. Tetszés szerint választott versek betanulása hetenkint.
c) Írásbeli dolgozatok: mint az első osztályban. Tárgyuk: mondatszerkesztések az olvasmányok alapján.
Tanár: az A) osztályban: Dr. Szabó Ignác, a B) osztályban: Dr. Patai József.

Német nyelv. *Tankönyv:* Miklós-Kaiblinger, Német nyelvkönyv II. r.
Heti 5 óra. Tárgykörök. A ház és lakás, kert, falu, város, München, háziállatok, növények, vadállatok. Nyelvtan. Az alaktan fontosabb részei. Könnyű versek betanulása az iskolában. Írásbeli dolgozatok. Mondatkiegészítések, tollbamondások, fordítások.
Tanár: az A) osztályban Dr. Szabó Ignác, a B)-ben Dr. Patai József.

Földrajz. *Tankönyv*: Jablonszky-Schwicker, Földrajz a reáliskolák számára II. kötet.
Heti 3 óra. Európa országai és népei (Ausztria részletesebben). Magyarországból kiindulva és erre vonatkoztatva. Ázsia általános ismertetése

a nevezetesebb országok és európai gyarmatok kiemelésével (vetített képek felhasználásával).

Térkép-vázlatok készítése.

Tanár: az A) osztályban Dr. Erőss Lajos, a B) osztályban Dr. Dobruczky János.

Természetrajz. *Tankönyv*: Dr. Ormandy Miklós, Természetrajz középiskolák számára. II. r.

Heti 2 óra: Az első osztályban kitűzött feladat folytatása és bővítése kivált az állatországból vett példákon.

Majmok. Tengeri emlősök. Erszényes emlősök. — Az ember lakása közelében, mezőn, erdőn, vízen tartózkodó madarak. — Teknősbéka, krokodilus, gyík, kígyó, (csúszó-mászók). Vizi béka, szalamandra, gőte (kétéltűek). Halak (5—6 édesvizi, 3—4 tengeri). Éti csiga, mocsári csiga. Tavi kagyló, gyöngykagyló. — Rovarok az egyes nagyobb rendek főbb képviselői alapján (mintegy 20—30). Keresztes pók. Százlábú — Folyami rák, Földi giliszta, nadály. — Őszszel: néhány őszszel virító növény; tavaszkor: néhány feltünőbb gyümölcstermő erdei fa és bokor s az embert közelebbről érdeklő, termesztett és vadon termő növény.

Növénygyűjtés, rovargyűjtés.

Tanár: az A) és B) osztályokban Dr. Erőss Lajos.

Számtan. *Tankönyv:* Beke, Számtan.

Heti 4 óra. Egyszerűbb számolási rövidítések. Korlátolt pontosságú szorzás és osztás. Az arányosság fogalmának további fejtegetése és alkalmazása az egyszerű hármas-szabályra; százalékszámítás.

A feladatok tárgyköre főleg: a tanuló előtt ismertebb gazdasági élet, valamint a hazai statisztika és földrajz megfelelő adatai, stb.

Tanár: a II. A) osztályban Déri Zsigmond, a II. B) osztályban Dr. Lázár Szilárd.

Rajzoló geometria. *Tankönyv:* Kiss E. János: Geometriai alaktan.

Heti 4 óra. Stereometriai alaktan. A kocka, hasáb, gúla, henger, kúp és gömb szemléltetése és elemzése (élek és lapok viszonylagos helyzete, lapszög, testszög). A kocka, a legegyszerűbb egyenes hasábok, a gúla, henger, kúp és gömb felülete és köbtartalma. A tárgyalt testek axonometrikus rajzolása (ellipsis mint a kör képe) és az egyszerűbb modellek elkészítése.

Tanár: a II. A)-ban Déri Zsigmond, a II. B)-ben Fertig Vilmos.

Szépírás. *Tankönyv:* Vajda Pál, Rondírás.

Heti 1 óra. Folyó magyar írás, tervi írás (ronde- és blokírás).

Tanár: II. A) Dr. Miklós Ferenc. II. B) Kende István.

Torna. Heti 2 óra. Mint az I. osztályban.

Tanár: A) és B) osztályban Cserjesi Károly.

III. A) és B) oszt.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Weszely, Rendszeres magyar nyelvtan.

Heti 3 óra. *a)* Nyelvtan. A nyelvtan rendszeres áttekintése.

b) Olvasmányok. Elbeszélések a magyar történelemnek a mohácsi vész utáni korából s az Odyssea prózai kivonatban.

Szemelvények a hazafias és vallásos lyra köréből. Petőfin és Aranyon kívül Berzsenyi, Kölcsey, Vörösmarty és Eötvös egyszerűbb hazafias és vallásos lyrája.

Kisebb novellák és rajzok; elbeszélő és leíró darabok Gvadányitól (a Peleskei nótárius alföldi képei), Kisfaludy Sándortól (pl. Dobozi), Kisfaludy Károlytól (víg elbeszélések) és Jókaitól (pl. Nagyenyedi két fűzfa, Népvilág).

c) Írásbeli dolgozatok. Havonkint két iskolai dolgozat: Leírások közvetlen szemlélet és megbeszélések alapján; a tárgyalt kisebb elbeszélések írásba foglalása.

Tanár: A)-ban Dr. Szabó Ignác B)-ben Dr. Miklós Ferenc.

Német nyelv. *Tankönyv:* Miklós-Kaiblinger: Német nyelvkönyv, III. r.

Heti 3 óra. *a)* Nyelvtan. Az alaktan ismétlése és kiegészítése. Szóképzés. Szórend. Mondattan különös tekintettel a magyar nyelvtől eltérő jelenségekre.

Beszédgyakorlatok, mint az előbbeni osztályokban.

b) Havonkint két írásbeli iskolai dolgozat. Mondatok alakítása és átalakítása az olvasmányok alapján. Reproducciók. Fordítások. Tollbamondás (helyesírás).

c) Olvasmány. Könnyebb történeti próza. Elbeszélések (pl. Auerbacher, Hebel, Auerbach). Elbeszélő költemények, balladák és románcok (pl. Schiller, Goethe, Uhland, Chamisso).

Tanár: A)-ban Dr. Haraszti Emil, B)-ben Dr. Miklós Ferenc.

Francia nyelv. *Tankönyv:* Mendlik-Bodnár, Francia nyelvkönyv I.

Heti 5 óra. *a)* Nyelvtan. Kiejtés. Olvasás. Az alaktan elemei. Az igeragozásból a segédigék és rendes ragozású igék egyszerű alakjai, az összetettekből a passé indéfini.

b) Olvasmány. Könnyű szerkezetű kis elbeszélések, mesék, leírások; kisebb költemények tanulása.

c) Beszedgyakorlatok az olvasmányok alapján és a tanulók életköréből (kérdések segítségével).

d) Írásbeli dolgozatok. Tollba mondás a helyesírás gyakorlására; azonkívül fordítások, könnyű átalakítások és reprodukciók. Havonkint két iskolai dolgozat.

Tanár: az A) osztályban Dr. Haraszti Emil, a B)-ben Dr. Honti Reszö.

Történelem. *Tankönyv:* Baróti-Csánki, Magyarország története a középiskolák alsó osztályai számára. I. rész.

Heti 2 óra: A magyar nemzet tört. 1526-ig.

Tanár: a III. és III. B) osztályban Oberle Alajos.

Földrajz. *Tankönyv:* Jablonszky-Schwicker, Földrajz a reáliskolák számára, II. kötet.

Heti 2 óra. Afrika, Amerika és Ausztrália, oly módon, mint Ázsia a II-ik osztályban.

Térkép-vázlatok készítése.

Tanár: az A) és B) osztályban Oberle Alajos.

Fizika. *Tankönyv:* Kemény X. Ferenc, Kisérleti fizika.

Heti 2 óra. A tanuló tapasztalati körébe eső s könnyen megfigyelhető főbb fizikai tünemények:

A test térfogata, anyaga, tömege. Oszthatóság, összetartó erő, halmazállapot. A testek súlya, a mérlegek, fajsúly és sűrűség. Egyenletes mozgás, szabadesés, hajítás. A kitartóság és a centrifugális erő. Az ingamozgás és időmérés.

A cseppfolyós testek tulajdonságai. A nyomás egyenletes terjedése Közlekedő edények, artézi kút, vízvezeték. Hajcsövesség. Archimedes törvénye.

A levegő súlya és nyomása, a barométer. A lopó, a görbe szívó és szivattyúk. A léghajó.

A hő okozta kiterjedés. A hőmérő. A halmazállapot változása. A víz rendellenes magatartása. A meleg vezetése, a hő okozta áramlások, a hő-sugárzás. Az égés és tűz-gerjesztés. A gőz és a gőzgép.

A hang keletkezése és magassága. A hang tovaterjedése, a visszhang.

A fény tovaterjedése. Árnyék-képződés, sötét kamra. A fény visszaverődése sík felületekről. A fény törése. A szín-szórás és a testek színe. A nagyító üveg.

A mágnes és a mágnestű. A villamosság gerjesztése dörzsölés útján; a villamosság eloszlása jó vezetőkön. Az influentia. A Winter-féle gép. A leydeni palack. A szikra és hatásai. Az elektromos áram és ennek gerjesztése elemekkel. Az áram hő- és fényhatása. A víz-bontás és galvánozás. Az áram mágneses hatása és a távíró. Áram-gerjesztés mágnes által, az inductió és az inductiós gépek. A telephon.

Tanár: az A) és B) osztályban: Dr. Lázár Szilárd.

Számtan. *Tankönyv:* Beke Manó, Számtan.

Heti 3 óra. A százalékszámítás további alkalmazásai. Az összetett hármasszabály (láncszabály); kamatszámítás, érmeszámítás.

A feladatok tárgykőre főleg: a kereskedelmi és állami életben előforduló egyszerűbb viszonyok; a takarékpénztárak és bankok némely számítása (takarékbetétek, értékpapírszámítás, váltó-discontálás), stb.

Tanár: III. A)-ban Déri Zsigmond, III. B)-ben Dr. Szűcs Adolf.

Rajzoló geometria. *Tankönyv:* Kiss E. János, Konstruktiv planimetria.

Heti 3 óra. Konstruktiv planimetria: Egyenes vonalú idomok. Az egyenes vonalra és a szögre vonatkozó alapvető feladatok. Egyenes vonalú idomok szerkesztése és főbb tulajdonságaiknak ismertetése. A lépték ismertetése és használata. Másolás a congruentia és hasonlóság alapján.

Tanár: a III A)-ban Déri Zsigmond, a III B)-ben Fertig Vilmos.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Síkdiszitmények rajzolása és színezése, fali és folytatólag kézi lapminták után.

Tanár: Kende István.

Torna. Heti 2 óra. Az I. és II. osztály anyagának ismétlése. Katonai rendgyakorlatok: kettős rendekbe fejlődés és szakadozás. Tornarendgyakorlat: fejlődés menet alatt, négyes sorokra szakadozás, ellenvonulás négyes sorokig, szögvonulás. Szabadgyakorlat: támadó-, védő-, guggoló állás, térdelés, fekvőtámasz; szabadgyakorlatok a már említetteken kívül karütések és körzések, láblendítések. Svéd rendszerű szabadgyakorlatok. Társas szabadgyakorlatok. Fabotgyakorlatok. Szertornázás: mint osztálytornázás mászó rúdon és kötélen, nyújtón, korláton, gyűrűhintán, rézsútos létrán, lebegőfán magas-, távol-, zsámoly- és rohamugrás, lengőkötél. Gyakorlatok a ribstolon és bakon.

Tanár: A) és B) osztályban Dinics Ödön.

IV. A) és B) osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Weszely Ödön, Stilisztika.

Heti 3 óra. *a)* Stilisztika és verstan.

b) Olvasmányok. Nagyobbak: Arany Toldija. Kisebb költemények a magyar klasszikusokból, különös tekintettel a különböző versformákra.

Prózai olvasmányok Heltai meséiből, Mikes leveleiből, Faludi elbeszéléseiből (Téli éjszakák); könnyebb élet- és jellemrajzok és értekezések.

c) Irásbeli dolgozatok. Havonkint két irásbeli (iskolai vagy házi) dolgozat, melyek már kiterjedhetnek az iskolában tárgyalt elmélkedő olvasmányokra is; az életben többször előforduló ügyiratok gyakorlása.

Tanár: A)-ban és a B)-ben Dr. Bodnár Gyula.

Német nyelv. *Tankönyv:* Miklós-Kaiblinger, Német nyelvkönyv, III. r.
Heti 3 óra. Olvasmányok. Mut zweier Knaben. Friedrich der Grosse und der Bauer. Europa. Deutsche Schulen. Hamburg. Die Nibelungensage I—X. Der Schweizerbund.
Költemények. Der Sänger. Erlkönig. Die Bürgschaft. Der Ring des Polykrates. Die Grenadiere. Die drei Zigeuner.
Írásbeli dolgozatok. Kéthetenkint, tollbamondás, fordítás, átalakítások, reprodukciók.
Tanár: A)-ban Dr. Miklós Ferenc, B)-ben Dr. Honti Rezső.

Francia nyelv. *Tankönyv:* Mendik-Bodnár, Francia nyelvkönyv haladók számára. II.
Heti 5 óra. *a)* Nyelvtan. Az alaktan kiegészítése. (A rendhagyó igék.) A mondattan elemei, tekintettel a módok és idők használatára, és a melléknevek és igék vonzatára. Szótanulás tárgyi és etymologikus csoportokban.
b) Olvasmány, mint a III. osztályban, tekintettel Franciaország természeti és kulturális viszonyaira is.
c) Beszédgyakorlatok, mint a III. osztályban.
d) Írásbeli dolgozatok, mint a III. osztályban.
Tanár: A)-ban Dr. Bodnár Gyula, B)-ben Dr. Honti Rezső.

Történelem: *Tankönyv:* Baróti-Csánky: Magyarország története. II. rész.
Heti 3 óra. *a)* A magyar nemzet története 1526-tól 1867-ig.
b) Magyarország politikai földrajza; az Osztrák-Magyar monarchia.
Tanár: az A) és B) osztályban Dr. Dobruczky János.

Fizika: *Tankönyv:* Dr. Kemény X. Ferenc, A mathematikai és fizikai földrajz elemei.
Heti 2 óra. A mathematikai és fizikai földrajz elemei. Ár és apály. Tűzhányók. A föld alakja és méretei. A földrajzi helymeghatározás. A föld tengelye körüli forgása, a helyi és zóna idő. A nap körüli keringés. A nappalok és éjszakák váltakozó hossza, az évszakok és földövek. A hold fényváltozásai. A hold kelte különböző negyedekben. A nap látóképe és tengelye körüli forgása. Nap- és holdfogyatkozás. A bolygók. Álló csillagok és csillagképek. Üstökösök.
Tanár: az A) és B) osztályban Dr. Lázár Szilárd.

Mennyiségtan: *Tankönyv:* König-Beke: Algebra.
Heti 4 óra: Bevezetés az algebrába az ismert számítási eljárások képletbe foglalásával. Összeadás és kivonás egész számokkal. A negativ szám. A pozitiv és negativ számok összeadása, kivonása és szorzása. A hatvány. Kéttagúak négyzete és köbe. Számok négyzetének és köbének kiszámítása. Osztás és a törtszámokra vonatkozó műveletek. Elsőfokú egyenletek egy ismeretlennel, kiterjeszkedve az arányok tanára. Egyszerű algebrai kifejezések ábrázolása.
Az algebrai tanításban is folytonosan gyakoroltatott a számolás.
Tanár: a IV. A)-ban Polczer Kálmán; a IV. B)-ben Fekete Antal.

Rajzoló geometria: *Tankönyv:* Kiss E. János, Konstruktiv Planimetria.
Heti 2 óra: *a)* Konstruktiv planimetria; *b)* Görbe vonalú idomok. A körre vonatkozó alapvető feladatok. A kúpszeletek, cykloisok és az Archimedes-féle csigavonal rajzolása. Körívekből alakuló vonalak.
Tanár: a IV. A)-ban Fertig Vilmos, IV. B)-ben Fekete Antal.

Szabadkézi rajz: Heti 2 óra. Egyszerű stereometriai testek és ezek összetételeinek szemlélet alapján való rajzolása contourokban és utóbb árnyékolással is. Alkalmilag egyszerű gipsz-reliefek rajzolása.
Tanár: Kende István.

Torna: Heti 2 óra. Mint a III. osztályban. Szertornázás, mint osztálytornázás.
Tanár: A) és B) osztályban Cserjesi Károly.

V. osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv*: Riedl, Retorika.

Heti 3 óra. Olvasmányok: *a)* Iskolaiak: A kk. Szondi- és Zrinyi szemelvényei. Pázmány, A magunk megismeréséről. Kölcsey, Védelem T. É. számára, Parainesis. Berzsenyi emlékezete. Szemelvények az Iliasból. Kossuth a haza védelméről. Deák, a felirati javaslatról. Széchenyi Hitelé-ből. Kemény Zs. Arany Toldijáról. Arany, Toldi Estéje. *b)* Háziak. Mikes, Törökorsz. Levelek, Jókai, Az új földesúr.

Betanult költemények: Berzsenyi, Az én osztályrészem, Jámborság és középszer, Közelítő tél, Búcsúzás Kemenesaljától, A magyarokhoz, A felkölt nemességhez, Felsőbüki Nagy Pálhoz; Fohászkodás, Életphihosophia.

Írásbeli dolgozatok: Definitiók. A Laokoon csoport leírása. Arany Toldi estéje. Mikes, Törökországi Levelei. Egy olvasott regény tartalma. Deák felirati beszédének taglalata. A növény egyes részeinek rendeltetése. Athén Perikles korában. Az Ilias első hat énekének tartalma. Levél a tanév végén.

Tanár: Dr. Miklós Ferenc.

Német nyelv. *Tankönyv:* Miklós-Kaiblinger, Német nyelvkönyv IV. r.

Heti 3 óra. Beszédgyakorlatok és megfelelő olvasmányok kapcsán: Nürnberg városának ismertetése képek és tervrajz segítségével. Lichtwarck módszere szerint Vautier Benjaminnak „Der verlorene Sohn" című képe; továbbbá Lenbach Liszt portraitjáról.

Irodalmi olvasmányok. Der Rhein, Die deutsche Haupstadt, Ein modernes Dampfschiff, Die Lurlei, Dialog, Das Schloss am Meere, Die alte Waschfrau.

Betanult költemények: Die Sonne bringt es an den Tag, Der Handschuh, Die wandelnde Glocke, Erlkönig, Der Fischer, Die Teilung der Erde.

Írásbeli dolgozat: Havonként iskolai gyakorlat az olvasottakkal kapcsolatban, tartalmi kivonatok, fordítások, leírások s könnyebb szabad tételek kidolgozása.

Tanár: Dr. Patai József.

Francia nyelv. *Tankönyv*: Mendlik-Bodnár, Francia nyelvkönyv haladók számára II. r.

Heti 4 óra. Olvasmányok: Paris Le Pantheon. Bayard et Bourbon. La place de la Concorde. Louis XI. à Plessis-les Tours. Le Louvre. Le madrigal de Louis XIV. Les Halles centrales. Páris története kapcsolatban Franciaország kulturális viszonyainak ismertetésével. Rendszeres francia nyelvtan különös tekintettel az igeidők használatára. Beszédgyakorlatok, tartalmi reproductiók. Költemények betanulása. Havonkint egy írásbeli dolgozat.

Tanár: Dr. Haraszti Emil.

Történelem. *Tankönyv:* Ujházy László, Világtörténelem, I. rész.

Heti 3 óra. Az ókor története a nyugatrómai birodalom bukásáig 476-ig a földrajzi ismeretek ébrentartásával.

Tanár: Oberle Alajos.

Természetrajz. *Tankönyv:* Szterényi H., Növénytan.

Heti 3 óra. Növénytan. A virágos növények tagjai 6—10 élő példából kiindulva. A mikroszkop alkalmazása a növények belső szerkezetének tanulmányozásában. A növények felépülése sejtekből. A növények táplálkozása: az assimilálás, a gyökerek működése, nedváramlás, lélekzés; a szövetek élettani szerepe. A növények szaporodása; a termés és a mag alakulása a terjedésre való berendezésekkel. A csírázás. A növekedés és a mozgástünemények.

Az osztályozás elvei: Linné rendszere és egy természetes rendszer váza. A növények elnevezésének módja.

A virágtalan növények főbb s az emberre nézve fontosabb csoportja, kiválóbb jellemvonásaik alapján. A virágos növények főbb csoportjai (osztályok rendek), kiváló tekintettel a hazai nevezetesebb fajokra és földrajzi elterjedésükre.

Növénygyűjtés.

Tanár: Dr. Erőss Lajos.

Chemia. *Tankönyv:* Reichenhaller: Chemia és ásványtan I.

Heti 3 óra. A levegő és víz ismertetéséből kiindulva, az elemek és összetett testek megkülönböztetése.

Nemfémes elemek közül tüzetesebben: nitrogén, oxygén, hydrogén, chlor, oxydálás, redukálás.

A vegysúlytani törvények. A stöchiometria tanítása az előbbi esztendőkétől eltérő mód történt. Kiindulásul a Mariotte-Boyle, Gay-Lussac és Avogadró gáztörvényei szolgáltak. Az Avogadró törvénye és néhány gázkisérletből szerzett tapasztálati eredmények segélyével a vegyülés, állandó és sokszoros súlyviszonyok törvénye egyszerűbben és összefüggőbben volt tárgyalható. Ezzel a módszerrel a különben elaprózott fejezetszerű törvényszerűségek között a helyes kapcsolat és összefüggés átértése jóval alaposabbá vált. A gázok térfogati viszonyai. Chemiai jelzés. Chemiai egyenletek. Vegyület, elegy, keverék. A chemiai átalakulások és feltételeik.

Fémes elemek: kalium, natrium, calcium, réz. — Sav, bázis, só. Alkotórész, gyök.

Ásványtani előismeretek: az ásványok alaki és physikai sajátságai. — Kristályrendszerek.

Tanár: Krausz Vilmos.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Dr. Močnik-Schmidt Lévai „Algebra", Wagner „Geometria".

Heti 5 óra. *a)* Algebra. Elsőfokú egyenletek két és több ismeretlennel. Négyzetgyök és másodfokú egyenlet megoldása, kapcsolatban a geometriában előforduló számításokkal. Köbgyök. Számolás gyökmennyiségekkel. Egyszerűbb függvények graphikus ábrázolása, a differentia és differentiál hányados bevezetése és alkalmazása függvények szélső értékének meghatározására.

b) Geometria. A planimetria főbb tételei a körtan kivételével. (A planimetriai tételek közül mindazok kihagyandók, a melyek a tárgyalás rendszeres menetének megértésére nem szükségesek.) A stereometria bevezető tételei: egyenesek és sikok egymáshoz való helyzete; a lapszög és testszög.

Tanár: Dr. Szűcs Adolf.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Testcsoportok és egyszerűbb használati és diszítési tárgyak rajzolása valóság után.

Ókori jellegzetes műalkotások bemutatása és ismertetése 5—6 órában.

Tanár: Kende István.

Torna. Heti 2 óra. Katonai rendgyakorlat: szakaszfelállítás, rendek és kettős rendek. Tornarendgyakorlat. A négy alsó osztály anyagának ismétlése. Felállítások a szabadgyakorlatokhoz. Szabadgyakorlatok. Tagszabadgyakorlatok ellenoldalú mozdulatokkal. Társas-, súyzó- fa- és vasbotgyakorlatok, svéd rendszerű szabadgyakorlatok. Szergyakorlatok: magas-, távol- zsámoly- és rohamugrás; I. II. fokú gyakorlatok a nyújtón, korláton, gyűrűhintán, lovon, bakon, rézsútos létrán, lebegőfán, mászó rúdon, kötélen és ribstolon. Szertornázás; mint csapattornázás. Előtornászok hetenkint egy órán képeztettek. Játékok.

Tanár: Cserjesi Károly.

VI. osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Riedl, Poetika.

Heti 3 óra. *a)* Poetika. A költői műfajok ismertetése, kapcsolatban az aesthetikai és művészettani alapfogalmak rövid fejtegetésével.

b) Olvasmányok. Vörösmarty: Két szomszédvár, Cserhalom. Petőfi: Bolond Istók. Arany balladái. Szemelvények a XIX. századi lirai költészetből. — Sophocles-Antigone. Shakespeare: Macbeth. Coriolanus. Molière: A tudós nők. Ibsen: A népgyűlölő.

c) Írásbeli dolgozatok. 1. A költői alkotásról. 2. Petőfi gyermekkora. 3. A művészi eszményítésről. 4. A „Bolond Istók" alapgondolata. 5. Legkedvesebb olvasmányom. 6. Szabadon választott tragédia hősének tragikuma. 7. Az ókori és az újkori dráma. 8. Egy szinházi est.

Tanár: Dr. Lehel István.

Német nyelv. *Tankönyv:* Heinrich G., Német olvasókönyv, II. rész.

Heti 2 óra. *a)* Olvasmány. A költői és prózai műfajokra vonatkozó könnyebb stilű darabok (Freytag, Chamisso). Die deutsche Hauptsadt, Der Rheim, Der deutsche Vers, Der Roman, Das Epos, Die Laokoongruppe, Feuerbachs, Jphigenie und Medea. Lyrai és elbeszélő költemények (Goethe, Schiller, Heine, Lenau.) A költeményekkel kapcsolatban verstani magyarázatok.

Betanult költemények: Erlkönig, Das Schloss am Meere, Die Teilung der Erde, Der Handschuch, Zigeunerleben, Des Sängers Fluch!

Beszédgyakorlatok, mint az előbbeni osztályokban.

b) Nyelvtan. A nyelvtani ismeretek összefoglalása, különös tekintettel a magyar és német nyelv eltéréseire.

c) Írásbeli dolgozatok. Reprodukciók, fordítások, levelek (havonkint egy iskolai).

Tanár: Dr. Patai József.

Francia nyelv. *Tankönyv:* Theisz, Francia olvasó- és gyakorlókönyv, II. rész.

Heti 3 óra. Olvasmányok. Voltaire: Histoire de Charles XII. Daudet: Le petit Chose. La Gaule et les Gaulois. La Civilisation gallo-romaine. Conquête de la Gaule. Henri IV. L'Enseigne du cabaret. Les Bourgeois de Falaise. Après la bataille. Les Hirondelles. Le Laboureur et ses enfants. Le Pot au lait. Nyelvtani ismétlések. — Írásbeli dolgozatok.

Tanár: Dr. Honti Rezső.

Történelem. *Tankönyv:* Ujházy László, Világtörténelem, II. rész.

Heti 3 óra. Egyetemes történelem, kapcsolatosan a magyar nemzet történetével 476—1648-ig.

Tanár: Dr. Dobruczky János.

Természetrajz. *Tankönyv:* Báthory, Állattan a gimn. és reálisk. felsőbb oszt. számára.

Heti 3 óra. Állattan. Az állati test szerkezete és élete, tekintettel az emberre. Az állati sejt, szövetek, szervek. A kültakaró. A mozgás szervei: mozgás és helyváltoztatás. A táplálkozás és anyagforgalom (emésztés, áthasonitás, vérképződés, vérkeringés, lélekzés, kiválasztás); szervei és élettana. Az állati test melege. Az idegrendszer. Az érzékszervek. A szaporodás egyszerűbb módjai (oszlás, bimbódzás, átalakulás, nemzedék-változás). Az állatok életmódja. Az állattörzsek és főbb osztályaik, illetőleg rendjeik, kiváló tekintettel a Magyarországon élő közönségesebb vagy fontosabb fajokra és földrajzi elterjedésökre.

Tanár: Dr. Erőss Lajos.

Chemia. *Tankönyv:* Reichenhaller, Chemia és ásványtan, II. rész.
Heti 3 óra. Ásványként előforduló elemek. Nemfémes elemek és vegyületeik. Fémes elemek: ásványként előforduló oxydok, sulphidok. Ásványként előforduló sók: chloridok, sulphatok, phosphatok, arzenatok, carbonatok, chromatok, silicatok.
Elektrolysis. Ásványok megváltozása a természetben, mesterségesen előidézhető változások. Stoechiometriai feladatok megoldása.
Az egyszerű és összetett alkotórészek felismerésének módjai.
A föld felszínének változásait előidéző tényezők. A víz chemiai és mechanikai működése, kőzet alkotása. Vulkáni működés. A kövületek és jelentőségük.
Tanár: Krausz Vilmos.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Močnik-Schmidt-Lévay, Algebra; Wagner, Geometria.
Heti 4 óra. *a*) Algebra. A hatványozás általánosítása. (Negativ kitevők és alkalmazásuk a 10-es számrendszerre; tört kitevők). Briggs-féle logarithmusok és alkalmazásuk. Az arithmetikai és véges geometriai haladvány.
b) Geometria. A körtan: a kör kerülete és területe. — Síkháromszögtan: a hegyes szög függvényei, kapcsolatban a derékszögű háromszög kiszámításával. A szögfüggvények általános értelmezése. Szögek összegének és különbségének függvényei. A sinus-tétel, cosinus-tétel és tangens-tétel s alkalmazásuk a háromszög megoldására. Néhány egyszerűbb földmérési és magasságmérési feladat megoldása.
Tanár: Dr. Lázár Szilárd.

Ábrázoló geometria: *Tankönyv:* Kiss E. János, Ábrázoló geometria.
Heti 3 óra. Orthogeniális projectio. A pont, a határolt egyenes és a sík idomok ábrázolása két képsíkon egyszerűbb helyzeteikben. A térelemek ábrázolása és viszonylagos helyzeteikre vonatkozó feladatok, megfelelő árnyékszerkesztésekkel. Felező síkok. A tengelyre merőleges harmadik képsík. A kör projectiója a legegyszerűbb helyzetekben.
Tanár: Déri Zsigmond.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Az előző fokozaton felsorolt tananyag kibővítése; építészeti részletek, edények, fegyverek stb.
Középkori jellegzetes műalkotások bemutatása és ismertetése, 5—6 órában.
Tanár: Kende István.

Torna. Heti 2 óra. Mint az V. osztályban.
Tanár: Cserjesi Károly.

VII. osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv:* Dr. Horváth Cyrill, A magyar nemzeti irodalom története.
Heti 3 óra. *a*) Irodalomtörténet. A magyar nemzeti irodalom fejlődésének ismertetése 1820-ig. A tárgyalás fősúlyt a korszakok művelődéstörténeti jellemzésére s a legkiválóbb íróknak olvasmányokon alapuló fejtegetésére fektet. A középkor szellemi élete; a renaissance és Mátyás király; a reformatió hatása; a török világ és hatása: Tinódi és Balassi; a katholikus restauratió: Pázmány és Zrinyi; Gyöngyösi és Mikes; a kurucvilág és költészete; Bessenyei és az irodalom felújulása; Csokonai; Kazinczy és a nyelvújítás; Kisfaludy Sándor, Berzsenyi, Kölcsey és Katona.

A magyar nyelv rendszerének áttekintése, figyelemmel a nyelv történeti fejlődésére.

b) Olvasmányok. A tárgyalt írók kiválóbb művei, köztük részletek a Katalin és Margit-legendából, Zrinyi Szigeti veszedelméből, Gyöngyösi egyik eposzából, a kurucvilági balladákból és énekekből, Mikes, Kazinczy Pályám emlékezetéből (irodalomtörténeti részletek) és Katona Bánk bánja.

A tárgyalt korokra és írókra vonatkozó tanulmányok az irodalomtörténet oktatás egész folyamán keresztül, pl. Kemény Zsigmond, Arany János, Erdélyi János, Gyulai Pál, Salamon Ferenc, Beöthy Zsolt és Greguss Ágost műveiből.

c) Írásbeli dolgozatok. 1. Miért nem alakult ki nálunk a naiv éposz? — 2. Kódex irodalmunkról. — 3. Pázmány írói tulajdonságai. — 4. A kuruc költészet lírája. — 5. Mikes és Faludi prózája. — 6. A falusi nótárius alakja Gvadányinál. — 7. Csokonai Dorottyája. — 8. A német irodalom hatása Kazinczyra. — 9. A klasszikai irány és Berzsenyi.

Tanár: Dr. Szabó Ignác.

Német nyelv. *Tankönyv*: Dr. Miklós Ferenc, Német olvasókönyv a VII. és VIII. o. számára.

Heti 2 óra.

a) Olvasmányok az irodalomtörténeti tanítás alapjául. Kisebb prózai és költői darabok (Lessing). Nagyobb klasszikus művek olvasása (Lessing: Minna von Barnhelm, Goethe: Hermann und Dorothea.)

b) Képek a német irodalomtörténetből, lehetőleg az olvasmányokkal összefüggésben: 1. a Nibelung-ének tartalma, néhány szemelvénynyel új német nyelven; 2. a leghiresebb középkori mondák (pl. Artus, Grál, Nagy Károly); 3. a német irodalom fénykora (Lessing).

c) Beszédgyakorlatok, főleg az olvasmányok alapján a nyelvtani ismeretek ébrentartásával.

Írásbeli dolgozatok. Die deutsche Sprache. Das Hildebrandslied. Der Zug der Vertriebenen in Goethes Hermann u. Dorothea. Minna v. Barnhelm. Inhalt des II. Gesanges von Goethes Hermann u. Dorothea. Der Gasthof zum goldenen Löwen. Oberon. Geschichte u. Bedeutung der drei Ringe in Lessings Nathan. Hermann; ein Charakterbild. Unterschied zwischen poetischen u. materiellen Gemälden.

A tanítás nyelve a felsőbb osztályokban lehetőleg a német.

Tanár: Dr. Miklós Ferenc.

Francia nyelv. *Tankönyv*: Macher, Francia olvasókönyv. III.

Heti 3 óra. Olvasmányok és költemények: Sarcey, Le Siège de Paris. A XVII. és XVIII. század íróiból. (A kk. szemelvényei.) Les Animaux malades de la peste. Les Hirondelles. La jeune Captive. Le Cor. — Írásbeli dolgozatok: Corneille et le Cid, L'Avare, La littérature française. du XVII. siècle.

Tanár: Dr. Haraszti Emil.

Történelem. *Tankönyv*: Ujházy László, Világtörténelem III. rész.

Heti 3 óra. Egyetemes történelem, kapcsolatosan a magyar nemzet történetével 1648-tól napjainkig.

Tanár: Oberle Alajos.

Chemia. *Tankönyv*: Reichenhaller K., Organikus chemia.

Heti 2 óra. Szerves vegyületek, felismerésük. Szénhydrogének. Isomeria. Petroleum. Paraffin. Oxygéntől mentes térből való destillálás. Bensol, toluol, anthracen, naphtalin. Alkoholok. Aethylalkohol, erjedés, glycerin. Az alkoholok oxydálásának termékei. Aetherek, zsírok. Zsíros olajok, száradó olajok. Szappanok. Szénhydrátok. Cyanidok. Aminek. Mesterséges festékek. Alkaloidok. Glycosidok. Fehérjék. Égés. Korhadás, rothadás. A növények és állatok táplálkozása.

Tanár: Krausz Vilmos.

Fizika. *Tankönyv*: Wagner Alajos, Fizika.
Heti 4 óra. Mechanika. Hangtan. Fénytan.
Tanár: Polczer Kálmán.

Mennyiségtan. *Tankönyv*: Dr. Močnik-Schmidt, Levai, Algebra; Wagner, Geometria.
Heti 4 óra. *a*) Algebra. A kamatos kamat- és járadékszámítás, kiterjeszkedve egyes fontosabb államkölcsönök ismertetésére. A végtelen geométriai haladvány, kapcsolatban a tizedestörtekkel. Az elsőfokú határozatlan egyenlet. A másodfokú függvény ábrázolása, fejtegetése és szélső értékei. A kombinációk tanának elemei. Kéttagúak pozitiv egész hatványai. *b*) Geometria. A hasáb, gúla, henger, kúp és gömb felszínének és köbtartalmának számítása. A gömbháromszögtan cosinus- és sinus-tétele és ezek alkalmazása a geografiai helyek távolságának meghatározása.
Tanár. Dr. Szücs Adolf.

Ábrázoló geometria. *Tankönyv*: Kiss E. János, Ábrázoló geometria, II. resz.
Heti 3 óra. Orthogonális projectio. Hajlásszögekre vonatkozó feladatok. Sík leforgatása, affinitas. Egyszerűbb szögletes testek ábrázolása, síkkal és egyenes vonallal való átmetszéseik és kifejtésük, megfelelő árnyékszerkesztések. Térelemek, síkidomok és egyszerűbb szögletes testek forgatása a képsíkra merőleges tengelyek körül. Új képsíkok bevezetése.
Tanár: Fertig Vilmos.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. A természet köréből vett tárgyak rajzolása részben „schematizálva", részben „naturalistikusan".
Újabbkori jellegzetes műalkotások bemutatása és ismertetése, 5—6 órában.
Tanár: Kende István.

Torna. Heti 2 óra. Katonai- és tornarendgyakorlat, mint az V. osztályban. Szabadgyakorlat: 4, 6 és 8 ütemű taggyakorlatok súlyzókkal, fa- és vasbotokkal és svéd rendszer szerint. Társasgyakorlatok. Szergyakorlatok: magas-, távol-, zsámoly- és rohamugrás, I., II. és III. fokú gyakorlatok, a nyújtón, korláton, gyűrűhintán, lovon, bakon, rézsútos létrán, lebegőfán, mászórúdon, kötélen és ribstolon. Szertornázás, mint csapattornázás. Az előtornászok hetenként egy órán képeztettek. Játékok.
Tanár: Cserjesi Károly.

VIII. osztály.

Magyar nyelv. *Tankönyv*: Dr. Horváth Cyrill, Irodalomtörténet.
Heti 3 óra. Olvasmányok. *a*) Háziak: Hitel. A falu jegyzője. Zord idő. Liliomfi. Vérnász. Csongor és Tünde. Kisfaludy K. vígjátékai. Az ember tragédiája. Abafi. A csikós. Kegyenc. Nagyidai cigányok. *b*) Iskolaiak: A kk. szemelvényei.
Irásbeli dolgozatok: 1. Vers és próza. 2. Bánk bán tragikuma. 3. Demokratikus eszmék „A falu jegyzője"-ben. 4. Petőfi egy szabadon választott lírai költeményének elemzése. 5. A művelt ember. 6. Az ember tragédiája alapeszméje. 7. A jellemzés Keménynél és Jókainál. 8. Búcsú az isklától.
Tanár: Dr. Lehel István.

Német nyelv. *Tankönyv*: Miklós Ferenc, Német olvasókönyv a VII. és VIII. o. számára.
Heti 3 óra. Irodalomtörténet. Goethe, Schiller, a romantika, Uhland, Heine, Lenau, Grillparzer.
Olvasmányok. Goethe Werther. Faust. (I. r.) A tankönyv szemelvényei. Háziak: Egmont. Iphigenia. Räuber. Mária Stuart. Jungfrau von Orleans. Wallensteins Tod. Die Braut von Messina.

Írásbeli dolgozatok: 1. Die dichterischen Gemälde (Nach Lessings Laokoon.) 2. Herders Wirkung auf Goethe. 3. Die Faustsage. 4. Die Entstehung von Hermann und Dorothea. 5. Die klassischen und romantischen Elemente in Schillers Braut v. Messina. 6. Einfluss der deutschen Literatur auf die Ungarische. 7. Die Geschichte der Jungfrau von Orleans. 8. Gedankengang in Schillers Glocke.

Tanár: Dr. Király György.

Francia nyelv. *Tankönyv*: Macher Ede, Francia olvasmányok, II. r.

Heti 4 óra. Olvasmányok. Molière: L'Avare. Szemelvények Boileau, Rousseau, Voltaire és Montesquieu műveiből. — Költemények Victor Hugo-tól, Musset-től, Sully-Prudhomme-tól és Theuriet-től.

Írásbeli dolgozatok. Molière. Molière (Suite.) Budapest története, Le romantisme. L'Avare. La place de la Concorde. Mort de Charles XII. Après la bataille.

Tanár: Dr. Bodnár Gyula.

Történelem. *Tankönyv:* Ujházy László, Magyarország oknyomozó története.

Heti 3 óra. A magyar nemzet történetének, különösen az állami élet fejlődésének összefoglaló áttekintése.

Befejezésül: Magyarország politikai, gazdasági és műveltségi jelen állapotának ismertetése.

Tanár: Dr. Dobruczky János.

Fizika. *Tankönyv:* Wagner Alajos, Fizika.

Heti 4 óra. Hőtan, mágnesség és elektromosságtan s a VII. osztályos anyag teljes ismétlése.

Tanár: Polczer Kálmán.

Mennyiségtan. *Tankönyv:* Dr. Močnik-Schmidt Levail. Algebra. Wagner, Geometria.

Heti 3 óra. *a)* Algebra. Az algebra összefoglaló áttekintése.

b) Geometria. Analytikai geometria. Egyszerűbb kifejezések graphikus ábrázolása; a pont coordinátái; pontok távolsága. Egyenes és kör tárgyalása; ellipsis, parabola és hyperbola mint geometriai helyek. A geometria összefoglaló áttekintése.

Tanár: Dr. Kopp Lajos.

Ábrázoló geometria. *Tankönyv:* Kiss E. János. Ábrázoló geomatria. III.

Heti 2 óra. Orthogonalis projectio. Kúp, henger és gömb ábrázolása, síkkal és egyenes vonallal való átmetszéseik, érintő síkjaik, megfelelő árnyékszerkesztések. Összefoglaló ismétlés.

Tanár: Fekete Antal.

Szabadkézi rajz. Heti 2 óra. Emberi testrészek: kezek, lábak, fejek, lapminták és domború minták után.

Magyar műalkotások bővebb ismertetése, 8—10 órában.

Tanár: Kende István.

Filozófia. *Tankönyv*: Szitnyai Elek. Lélektan.

Heti 3 óra. A lélektan és logika elemei. A lélektan feladata. Az idegrendszer szerepe a lelki élet alakulásában és a psycho-physika legfontosabb tényei. A lelki jelenségek főcsoportjainak ismertetése. — A logika feladata. A logikai gondolkodás elemi formái. A gondolkodás rendszeres formáinak és a kutatás módszereinek áttekintése. Részletek Descartes Discours de la méthodejából.

Tanár: Dr. Király György.

Torna. Heti 2 óra. Mint a VII. osztályban.

Tanár: Cserjesi Károly,

B) NEM KÖTELEZŐ TANTÁRGYAK.

Latin nyelv. I—IV. évfolyam. Heti 3 óra. A tananyagot közli a VIII. ker. közs. főreáliskola Értesítője. Intézetünk tanítványai a latin nyelvet a VIII. ker. közs. főreáliskolában az ottani tanulókkal együtt tanulták.

Egészségtan. VII. osztály. Heti 2 óra. *Tankönyv:* dr. Gerlóczy Zsigmond „Fodor József Egészségtana". Az új tanítási tervnek megfelelően átdolgozva. (Budapest, 1904. Lampel Róbert.) Az egészség és betegség jelentősége A táplálkozás élettana. A hiányos és rossz táplálkozás káros következményei. Fontosabb élelmiszerek. Italok. A szeszes italok káros hatása. A lakásra vonatkozó egészségi követelmények. A lélekzés és a vérkeringés élattana. Egészségügyi tekintetben fontos középületek. A test ápolása. A bőr működése. A csont és az izomrendszer élettani elemei. Az izmok gyakorlása és fejlesztése. A tüdők ápolása. Az ideigrendszer és az érzékszervek élettanának elemei. Az érzékszervek ápolása. A munka és foglalkozás befolyása az egészségre. A betegség Fertőző betegségek. Az élet véletlen veszedelme és az élet mentése.

Tanár: Dr. Párdányi Emil.

Gyorsírás. Három csoportban; heti 2—2 óra. I., II. kezdő, III. haladó csoport. *Tankönyv:* Nagy Sándor. A népszerű gyorsírás tankönyve, XIV. kiadás. — Nagy Sándor: Az iskolai gyorsírás tankönyve, V. kiadás. — Nagy Sándor: Parlamenti írás, II. kiadás.

Az első félévben az I., II. csoport a népszerű (mindent betű szerint leíró) gyorsírást tanulta, a III. csoport az iskolai gyorsírást (mérsékelt rövidítések ismertetése).

A második félévben az I., II. csoport az iskolai gyorsírást tanulta, míg a III. csoport a vita-gyorsírást vette át. A vitagyorsírás tartalmazza rendszerünk legmagasabb rövidítési módjait, melyek a legsebesebbmenetű beszédek s vitatkozások lejegyzésére képesítenek. E rövidítési elvek szerint bármilyen fajta előadást lejegyezhetünk.

Célunkat főként a folytonos gyakorlással iparkodtunk elérni. A táblánál mindig 2—2 tanulóval irattunk, egy harmadik tanulóval folyton javíttattunk s az egészet a többi tanuló a füzetében írta. A füzeteket kijavítottuk és összegyűjtöttük.

A népszerű gyorsírás anyaga: E, é jelölése. Félsor nagyságú mássalhangzók. A, á. Hangrendi törvény I, u, ő. ü jelölése. Mással hangzói torlódások. Egymásra illesztések. Magánhangzói torlódások. Tulajdonnevek és idegen szók.

Az iskolai gyorsírás anyaga: 1. A betűk össekapcsolása. (Egymásra illesztés, egymás mellé helyezés, egybeolvasztás.) 2. Betűkihagyások. (Hangfestés.) 3. Képző- és ragrövidítések. 4. Állandó rövidítések. (A soron: kezdő hanggal rövidítve, végső hanggal rövidítve, vegyes rövidítések. (Sor fölötti rövidítések.)

A vitagyorsírás anyaga: I. Grafikai rövidítések: Soron, sor fölött, sor alatt. Ragok, képzők. Szókapcsolás. Egyéb grafikus rövidítések. II. Nyelvtani rövidítések: Általában, hangfestés. Különös nyelvtani rövidítések. Függelék: Parlamenti gyorsírás.

Tanár: Kováts Alajos.

Fizikai gyakorlatok.

A VII. és VIII. oszt. jelentkezett tanulói részére hetenként egyszer díjtalan fizikai gyakorlatokat tartottunk. A VII. oszt. gyakorlatai hetenként pénteken d. u. 1/24—6-ig, a VIII. oszt. gyakorlatai pedig szombaton d. u. 1/24—6-ig voltak.

A VII. oszt. gyakorlatain részt vettek: Berger Imre, Brucker Árpád, Ember Béla, Gerő László, Grünfeld Lajos, Jordán Vilmos, Kanzler József, Klein Sándor, Klein Zoltán, Kosztkiewits Ferenc, Nagy Rezső, Pethő József, Révész György, Róna Pál, Szende Oszkár, Schweitzer Béla, Tserne László, Vajda Béla.

Végzett gyakorlatok: Hosszúság mérés tolómércével és mikrométer csavarral. Kathetométer beállítása s noniusának meghatározása. Szferométer csavarmenet magasságának meghatározása. Az egyenletesen gyorsuló mozgás törvényeinek kimutatása Atwood-féle ejtőgépen. A „g" meghatározása a befutott útból és időből. Inga lengési ideje s hossza közti összefüggés grafikus ábrázolása. Tömegmérés 0·1 mg. pontossággal. Gömbfelület görbületi sugarának meghatározása. Sűrűségmérés piknométerrel. Ötvények finomságának meghatározása pontos sűrűség méréssel. Barométerállás leolvasása kathetométerrel. Sűrűségmérés areométerrel. Rúdinga tehetetlenségi momentumának meghatározása. Hullámhosszúság mérés Quinke-féle csővel. Hang terjedési sebessége levegőben, világító gázban és CO_2-ben.

Fényforrások intenzitásának meghatározása Bunsen-féle fotométerrel. Az üveg- s víztörés mutatójának meghatározása. Lencsék fokusztávolságának mérése optikai úton. Mikroszkop s távcső nagyításának s látó mezejének mérése.

A VIII. oszt. gyakorlatain részt vettek: Cavargne Alajos, Filep Lajos, Gerlóczy Gedeon, Kautzky Rezső, Kiss Károly, Kolbágyi Géza, Kunváry Imre, Márer Ferenc, Módlogl Ferenc, Nemes Tihamér, Sibelke Tibor, Steiner Ferenc, Fura Kálmán.

Végzett gyakorlatok: Fényerősség mérése Bunsen-fele fotométerrel. Fényhullámhossz mérése Fraunhofer-féle rácsal. Vetítő készülék és vetítő mikroszkop nagyításának meghatározása. Magasság mérés theodolittal. A mikroszkop nagyításának mérése, rajzoló készülék segélyével. Optikai rácsok rácstávolságának mérése mikroszkoppal. Szilárd, cseppfolyós testek és gázok spektrumainak megvizsgálása. Különböző anyagok olvadáspontjának meghatározása. A Bunsen-láng hőmérsékletének meghatározása jégkaloriméterrel. Vas, aluminium és olaj fajhőjének meghatározása. A jég olvadási melegének meghatározása vízkaloriméterrel. A víz párolgási melegének meghatározása. Mágneses csővonal és ívrendszerek készítése. Leclanché elem kifáradási görbéjének meghatározása. Ellenállás mérése Wheatstonehíddal. Elemek elektromótoros erejének és belső ellenállásának mérése. Izzólámpák vattfogyasztásának és ellenállásának mérése.

Polczer Kálmán.

Chémiai gyakorlatok.

A chémiai gyakorlatok a mult esztendők bevált programmja keretében rendben folytak; eltérés csak annyiban történt, hogy az V-ik osztályból 44 tanuló jelentkezett s ezért őket két csoportra kellett osztani, miáltal 1—1 csoport csak kéthetenként egyszer vett részt a gyakorlatokban. Ezzel a teljesített munka persze redukálódott, de az anyag megfelelő megválasztása s a rendelkezésre álló idő teljes kihasználása által az eredmény kielégítő volt. A tanítási órák anyagának részben való kiegészítése, szükség szerinti ismétlése által a munka a rendes tananyag megfelelő részeivel volt összefüggésben s így szerezték meg a tanulók a rendes munka fogalmát; a fémek és fontosabb sajátságaik ismeretét, oxidátiók, reductiók, alkatrész, stöchiometriai törvények közötti összefüggést. A szén, hydrogén, széndioxid, az égés, oldás, sóképzés és sóelbontások voltak, azok az anyagi testek, melyeknek

chémiai átváltozásait tanulmányozták. Ilyenformán mintegy 70 feladatot végeztek, melyekről pontos és önálló jegyzőkönyvet vezettek.

A VI. osztályból jelentkezett tanulókból alakult 3 csoport munkája volt a fontosabb fémalkatrészek és savmaradékok reactióinak begyakorlása, melyet 150 feladatban végeztek; hasonlóan jegyzetkészítéssel kapcsolatban. Ennek befejezte után még maradt időnk ezen ismereteknek értékesítésére egyszerű porok elemzésénél. 11 olyan egyszerű pornak az elemzését és identificálását végezték igen szigorú ellenőrzéssel, s csak miután esetleges hibázásokat teljesen reparáltak, kaptak új munkát. A következő munkaanyagokat kapták kézbe: Ólomoxyd, kaliumchlorat, natriumacetát, kaliumbromid, cadmiumchlorid, mangansulfat, bariumchlorid, sóskasav, kaliumbromid, ammoniumnitrát, salicilsav. Komplikáltabb, összetettebb porok vizsgálatához azonban már nem jutott idő; ez azonban már nem is ajánlatos a középiskolában, mert hiszen már ez igen speciális térre vezetne. Az analysis módszerének a kizárás és bizonyítás kettős elvét pedig egyszerű porok identificálásával is volt alkalmunk megismerni.

Gyakorlatainkon részt vettek az V. osztályból: Barta György, Békási Endre, Benedict János, Berger István, Bezák Tibor, Diener Gusztáv, Fedor Aladár, Felföldi Béla, Fleiszig Gábor, Fondor Richárd, Gábor Hugó, Gorjup Ferenc, Hetényi Loránd, Izsákovics Ernő, Koszits Szilárd, Kovács Albert, Lajta Alfréd, Láng József, Lehófer Jenő, Liliental Gyula, Berger János, Lojkovits Lajos, Magyar Antal, Mann Ernő, Müller Pál, Paumkirchner Ferenc, Pfeifer István, Pfeifer Miklós, Pink Béla, Platschek László, Pürner József, Remenyik Tibor, Rieger István, Rosenfeld Ernő, Mein Vilmos, Schütz Gyula, Steiner Ármin, Straub Lajos, Toronyi Gyula, Tóth Elemér, Vlaszák István, Ullmann Jenő, Danielisz Ágoston, Weisz Dezső.

A VI. osztályból: Benedek Imre, Bessenyei József, Dobrovolna Dezső, Feldmann Aladár, Steinhardt Géza, Márer Lajos, Vidor János, Klein István; Langfelder Lajos, Roth Péter, Rumi Pál, Kauser János, Weisz Gyula.

Krausz Vilmos.

Énektanítás.

Az év elején énektanulásra jelentkezett 150 tanuló közül az évközben kimaradt tanulókat, tekintetbe véve mintegy 130 tanuló vett részt az énektanulásban s ezekből alakult egyszersmind az intézeti énekkar. A tanulók nagyszámára való tekintettel az alsóbb osztálybeliek külön a felsőbb osztálybeliektől 1—1 órán vettek részt és csak az együttes próbák alkalmával voltak együttesen igénybevéve.

A tanítás az előző években elért eredményhez képest jósikerűnek mondható, amit úgy az ünnepélyeken, mint az iskolai ünnepélyeken valamint a zenekarral együttesen rendezett hangversenyen tanúsított szereplése és viselkedése mutat. Az eredményt azonban legjobban mutatja a megtanult négyszólamú karok következő sorrendje: Hymnus, Szózat, Gaudeamus, Integer vitae, Jaj régi szép magyar nép, Bercsényi hadi szemléje, Arany: Toborzó, Mendelssohn: Az erdő, Búcsu az erdőtől, Klapka-induló, Búcsu az iskolától.

Tekintve tehát a tanulók nagy számát a rendelkezésre álló kis óraszámot a betanult karok jó előadását, az eredményt határozottan jónak lehet mondani. Emellett megemlitendő, hogy az együtténekeléssel járó közismert jó hatások mint az együttérzés, bizonyos fegyelmezettség, a szépben való gyönyörködés a zenei érzék fejlődése szintén kielégitő módon jutottak érvényre.

Krausz Vilmos.

Ifj. zenekar.

Hangverseny.

Az intézeti zenekart jelen tanévben lehető széles alapokon szerveztük. Igen sok volt a jelentkező, s így csupán az egészen kezdőket hagytuk ki a zenekarból, úgy, hogy ilyenformán a zenekar tagjainak száma 39-re emelkedett. Ez mindenesetre tekintélyes szám, csakhogy ezek a tanulók kizárólag hegedüléssel foglalkoztak, s a mélyebb hangszerek ellátását — mivel a tavalyi tagok kiléptek — újakkal kellett pótolni, illetőleg olyanokat betanítani: nevelni.

Programmunk, melyet azután iskolai ünnepélyeinken az énekkarral kapcsolatban adtunk elő, lehető egyszerű darabokból alakult s tekintettel voltunk főképen a magyar zene kultiválására; így szegődvén a hazafias lelkesedés ápolásának szolgálatába.

A tanulókat a lehetőségig legkevesebb időmulasztással, időtöltéssel terheltük meg, s ennek eredménye lett, hogy szívesen, pontosan teljesítették a mindenesetre bizonyos terhekkel járó kötelezettségöket.

A zenekar tagjainak az intézeti ünnepélyeinken való szereplése az önképzőkörről szóló jelentésben van megemlítve.

Itt ezeket röviden regisztráljuk: Április hó 19-én tartottuk meg. az egész ifjúság rendezte s jólsikerült hangversenyünket, mely egyszerűségben is mutatja azt az eredményt, szép iparkodást, mint ifjaink ezen egész éves fáradozásukkal kifejtettek:

Műsor:

1. Erkel F. Hunyadi László-nyitánya. Játsza az ifj. zenekar.
2. Vörösmarty: Szép Ilonka. Szavalja Rosenwald Artur, VIII. o. t.
3. 1. Intenger vitae. 2. Gaudeamus igitur. Énekli az ifj. énekkar.
4. Schumann: Karnevál. Zongorán játsza Grimm Béla, VI. o. t.
5. 1. Jaj hát, szegény magyar nép. 2. Bercsényi hadi szemléje. 3. Toborzó. Énekli az ifj. énekkar.
6. Haydor: 1. Adagió. 2. Allegrettó. Játsza az ifj. zenekar.
7. Hubay: Két magyar dal. Hegedűn játsza Leheti Ferenc, VI. o. t., zongorán kiséri Bleyer Pál, VI. o. t.
8. Mendelssohn: 1. Az erdő. 2. Búcsú az erdőtől. Énekli az ifj. énekkar.
9. Karaszy Ödön: A furfangos cigány. Szavalja Zoltán Béla I. A) o. t. — helyette Váradi Antal: A tanú. Szavalja Mádai István, VI. o. t.
10. Rózsavölgyi Márk: Két magyar nóta. Játsza az ifj. zenekar.
11. Egressy Béni: Klapka-induló. Énekli az ifjusági énekkar, zenekar kisérettel.

Nagy köszönetet tartozunk kifejezni ezzel kapcsolatban jóakaróinknak, kik működéseinket szíves megjelenésünkkel erkölcsi szempontból honorálták, köszönjük ezt elsősorban dr. Déri Ferenc székesfővárosi tanácsnok úrnak, s mind az összes érdeklődő szülőknek s szeretett iskolánk összes jóbarátainak

A zenekar tagjai ez évben a következők voltak:

I. Hegedű

Steiner J.	I. B) o. t.	Mádai J.	VI. — o. t.
Rákos G.	II. B) „ „	Leheti F.	VI. — „ „
Schreiber J.	III. A) „ „	Eisler P.	VII. — „ „
Schuler B.	III. B) „ „	Burián F.	VII. — „ „
Mannheim R.	IV. A) „ „	Sorg F.	VII. — „ „
Horváth S.	IV. A) „ „	Bartók F.	VIII. — „ „
Mayr J.	VI. — „ „	Stern J.	VIII. — „ „
Rotholcz F.	VI. — „ „		

II. Hegedű

Grünbaum L. . . .	I. B)	o. t.
Benecs J.	II. A)	„ „
Havas J.	II. A)	„ „
Landsmann F. . . .	II. B)	„ „
Blass J.	II. B)	„ „
Kirchlechner J. . . .	II. B)	„ „
Székely F.	III. A)	„ „
Hrauda F.	III. A)	„ „
Sebestyén J.	III. B)	„ „
Markovics J.	III. B)	„ „
Singer M.	IV. B)	„ „
Magyar G.	IV. B)	„ „
Dévos A.	V. —	„ „
Müller P.	V. —	„ „
Schäder J.	V. —	„ „
Fondor G.	V. —	„ „
Kovács L.	V. B)	„ „

Brácsa

Platschek F.	V.	o. t.
Vlaszák J.	V.	„ „
Steinert F.	VIII.	„ „

Cselló

Paumkirchner F. . . .	V.	o. t.
Cettel Vilmos	VI.	„ „

Bögő

Dobrovolna Dezső . . .	VI.	o. t.
Reiner István	VI.	„ „

Krausz Vilmos.

VII.

Könyvtári és szertári gyarapodás.

A) **Könyvtárak.**

I. Tanári könyvtár.

A tanári könyvtár állománya az 1912.év végével 5292 mű 10.865 kötetben; 56.340 K 20 f értékben. Kiselejteztünk a tek. Tanács 161·940/1913. VII. sz. rendeleti engedélye alapján 110 művet. Az 1913-i dotációból a könyvtár céljaira 1411 korona 32 fillért szántunk, ebből folyóiratokra esik 565·70 K, könyvekre 720·62 K, a t. Tanácstól könyvtárunk számára beszerzett könyvekre 125 K.

A beszerzésre ajánlott könyvekre vonatkozó engedély a t. Tanácstól az értesítő zártáig nem érkezett meg.

A tek. Tanácstól beszerzett könyvek: Petróczi, Tanítók tanácsadója. Kardos, Wesselényi, Gerencsér, Atlétika. Éble, József nádor. Kőrösi, Az elemi népoktatás encyklopaediája. Kremmer, Apácai. Komlóssy F., Széchenyi. Póra, Rokonértelmü szók és szólások. Nádai, Könyv a gyermekről I—II. — Ujságíró-Almanach 1912.

Ajándék: Filarszky, Növénymorphologia, Schönherr Gyula emlékezete. Révay Nagy Lexikon I—VI. Zemplényi Árpád, Turáni dalok. Supan, A fizikai földrajz alapvonalai I—II. (Nm. Vall. és Közokt. Minisztérium.) A játék nevelő hatása és szervezése (t. Tanács). Pintér, Békefi Emlékkönyv (Békefi tanitványai). Acta Universitatis 1911/12. I—IV. Beszédek, Ünnepségek, T. F. T. szabályzatok, (Budapesti Tud. Egyetem.) Az EMKE. negyedszázados kongresszusa. Az EMKE. megalapitása és negyedszázados működése. (EMKE.)

Folyóiratok: Annalen der Physik. A gyermek. Új Élet. Népművelés (2 pld.), Magyar Paedagogia, Egészség, Uránia, Művészet, Budapesti Szemle, Deutsche Rundschau, Irodalomtört. Közlemények, Középisk. Math. Lapok, Nyelvtud. Közlemények, Századok, Rajzoktatás, Magyar Figyelő, Zeitschr. für das Realschulwesen, Zeitschr. für den phys. und chem. Unterricht. Természettudományi Közlöny. Földrajzi Közlemények. Deutsche Rundschau für Geographie. Magyar Nyelv. Akadémiai Értesítő. Almanach, Archeol. Értesítő, Math. és természettud. Értesítő, Értekezések a nyelv- és széptudományok, a történeti, a társadalmi tudományok köréből, Mathem. és természttud. Közlemények. Emlékbeszédek, Hivatalos Közlöny, Iparművészet, Zeneközlöny, Ifjúsági Testnevelés, Természet, Tenger, Irodalomtörténet, Literarisches Zentralblatt, Egészségügyi Lapok, Magyar Chemikusok Lapja, Zeitschrift für psychologische Pädagogik, Mercure de France, Alkoholizmus, Ethnographia, Nyugat.

Dr. Király György.

Ifjúsági könyvtár.

Vétel: Herczeg F.; Szelek szárnyán. A Földrajzi Társaság könyvtára 12 k. Pulszky, Magyar jakobinusok. Gaal, Szirmay Ilona, Keller, Zöld Henrik 2 k. Salamon, Dramaturgiai dolgozatok. Haraszti, Moliére élete. 2 k. Scott, Ivanhoë. Meyer, Jenatsch György. Bulwer, Éj és virradat. Turgényev. Apák és fiúk. Daudet, Numa Roumestan. Fáy, Bélteky-ház 2 k. Baksay, Pusztai találkozás. Kuthy, Hazai rejtelmek 2 k. Középiskolai math. lapok 1911—12. 1912—13. A tenger. 1912. Irodalomtörténet 1912. Molnár, Pál-utcai fiúk 4 pld. Hedin Sven, Az északi sark. Bernt Lie. Diáktörténetek 2 pld. Hankó, Universum 5 k. Cooper, Vadölő 3 pld. Cox, Görög regék 2 pld. Rákosi, A bécsi diákok. Lamb, Shakspere-mesék 2 pld. Laurie, Délafrikai aranykeresők, 2 pld. Bársony, A rabkirály szabadon. 2 pld. Bródy, Egri diákok. Bulwer, Pompéji pusztulása, 2 pld. Burnett, A kis lord. Cooper, Útmutató 3 pld. Utolsó mohikán Bőrharisnya. Vadfogó. De Amicis, Szív. Dickens, Copperfield David. Ebers, Uarda 2 k. Gaal, Kujak Andris. Kard és lant hőse. Diákfigurák. Virág Palkó. Hún és magyar mondák. Két diák levelezése. Hűséges mind a sírig. Hazafias könyvtár 10 k. Hankó, Természettudományi olvasmányok 3 k. Jókai, Kis Dekameron. Kempf, A trójai háború. Odysseus kalandozása. Kingsley, Hypathia. Kipling, Jungle book, 2 pld. Mikszáth, Két koldusdiák. Scott, Durward Quentin. Twain, Koldus és királyfi, Szerelemhegyi, Római királymondák. Verne, Antifer mester 2 pld. Bombarnac Claudius 2 pld. Cascabel Cézár. Hódító Robur, 2 pld. Két évi vakáció, 2 pld. Öt hét léghajón. Sándor Mátyás 2 pld. Gauss, Búrok földjén, 2 pld. Gedeon, Német hősmondák. Abonyi, Három vitéz magyar baka, 2 pld. Benedek, Magyar mese- és mondavilág. 5 k. 2 pld. Church, Kétezer év előtt, 2 pld. Donászi, Egy magyar diák élete, 2 pld. Twain, Tamás úrfi csinjei 2 pld. Gauss, Derült világ. Egri, Gulliwer utazásai, 2 pld. Gaal, Hazafias könyvtár 4 k. Hankó, Universum V. k. Verne. A Bégum 500 milliója. Stanley, Utazásai. Dante-Babits. A pokol. Ferenczi, Kis lexikon, 2 pld. Prónay, Szavalókönyv. Várady A., Szavalókönyv. Vajda, Ünnepi versek. Költők lugasa. Karriérek 6. k.

Ajándék: Csengey, Mocsarak kiralya (Minisztérium.) Verne. Uszó város (Pauker Illés.) Simonyi, Sarkvidéki utazások (Szántó István, I. A), Münchhausen kalandjai (Kiss Endre, I. A). Benedek, Többsincs királyfi (Kovács Pál, I. A), Dickens, Wist Olivér (Révész Pál, I. A). Verne, Antifer mester. Gaal Mózesné, Az erdőben (Váczy Ferenc I. A). Éble Gábor, József nádor (főváros).

Áttétetett az ifjúsági könyvtárba a tanári könyvtárnak Tanulók könyvtára c. része (P. jelzéssel) 159 mű 1734 kötetben. Kiselejtezve: 96 mű 97 kötetben.

A könyvtár kezelésében a könyvtár őrének a következő tanulók segédkeztek: Váczy Ferenc, Spitz Miklós, I. A), Adler József, Kovács Antal, Wagner Béla I. B), Kutnevszky Oszkár, Gebhardt Béla II. A), Kirchlechner Ferenc, Bermann Ferenc, Németh István II. B), Peiniger Walter, Cserjesi József III. A), Dietzl Otto, Lederer József, Pásztory István, III. B), Gaai Károly, Tőkés Elemér IV. A), Strausz László, Éles József IV. B), Scheil Vilmos, Kovács Albert, Paunkirchner Ferenc V., Pogány László VII. és Gerlóczy Gedeon VIII. o. tanulók.

Dr. Lázár Szilárd.

B) Szertárak.

A fizikai szertár gyarapodása 1912—13. évben: Regenerálható Röntgen lámpa, Nestler-féle logarléc.

Szabadkézi rajzszertár gyarapodás 1912/13. évben. Vörös rézkanna, teáskanna, gyalu és egyéb fatárgyak, bádog- és cserépedények 22·— korona. Különféle mértani fatestek 40·50 korona. Tehénalak és 19 drb díszítményi dombormű 59·20 korona, 10 drb fakeret préselt leveleknek 30·— korona értékben.

Geometriai szertár gyarapodása. I. A rendes dotacióból: 1. 1 db T alakú ordinális vonalzó. 2. 1 db Buschmann-féle kúpszelet körző tokkal. II. Ajándék: 1 db ferde körhenger síkmetszését és kifejtését szemléltető modell.

A természetrajzi szertár gyarapodása

Dr. Schaffer Károly egyetemi tanártól: ember szive; veséje; gyomor; vakbél; nyelv a gégével.

Dr. Erőss Lajos tanártól: női fejváz hajzattal; homlokvarratos fejváz 2 drb; dolichocephal ember fejváza; sertés, borjú, juh, bárány, kutya fejvázai; juh és mókus kiszedett fogazata üvegfedeles dobozokban; borjú szaglószerve; szarvasmarha gümőkóros állkapocsa; hizott sertésnek 25 cm. h. patája; szarvasmarha nagy szarvai, egyikben a homlokcsontcsappal; tigriskígyónak levedlett felhámja egy darabban 280 cm. h.; torzalakú tyúktojások; házi egér, házinyúl, ürge és róka ébrények alkoholban; kanári madár fiókák alkoholban; lódarázsfészkek, álcák és bábok: csalőpók, keresztespók, petetokjai és petéi; szarvasbogarak és a csikbogár szétszedett bőrvázai; 41 drb nagydoboz rovargyűjtemény minden rovarrendből; körülbelül 7000 drb vagy 800 fajjal.

Höfle Győző tanár: Szarvasmarha lábfejcsontváza a patákkal. Juh szétszedett váza.

Storcz Mátyás cs. és kir. udvari vadász: 2 drb 2 hetes róka kölykök (kitömettük).

Remenyik T. V. oszt. t. 30 drb növénytani mikroszkópiai készítmény.

Hermann K. II. o. t. tűtartó rénszarvascsontból (Lappföldről).

Kirchlechner F. II. o. t. tengeri csigák. Kutnevszky O. II. o. t. Szauberer F. III. o. t. tüskebőrű állatok és túzok tojás; Engel L., Zoltán B., Jankó J. I. o. t. őzagancsok.

Winnhardt Gy. II. o. t. szarvasmarhából vakbelet, szőrgomolyagot és szemeket.

A természetrajzi szertár részére több fali képet rajzoltak vagy festettek (38 drb). Bessenyei J., Boroevits J., Burg E., Dobrovolna Dr., Fodor G., Glasner B., Krell S., Reiner J., Rotholcz Fr. VI. o. t., Bentz J., Berger J., Danielisz A., Klement Z., Lojkovits L., Paumkirchner F., Toronyi Gy. V. o. t.

Kémiai szertár gyarapodása: 1 db palavázas vezeték, pheostat.

Tornaszertár. 14 drb bordásfal; 1 bom 6 nyereggel; 14 drb úszóbak; 4 úszóöv. 12 drb zászló; 12 drb határjelző, 4 drb gerely; 3 drb diszkosz, 2 drb football; 1 drb háromláb, 1 készlet állvány (játékhoz); 20 drb gát, 10 drb labdaütő; 20 drb babzsák; 1 drb kalapács.

Iskolaorvosi jelentés.

1. Az egészségtan tanítása és az ezzel kapcsolatos egészségtani kirándulások:

Az egészségtant a VII. osztály tanulói hallgatták heti 2 órában és pedig az igazgatóság és tantestület bölcs határozata folytán, az osztály mind a 39 tanulója. A Fodor—Gerlóczy-féle Egészségtant használtuk tankönyvül. Az eredmény kielégítő volt s a tanulók csekély kivétellel szívesen hallgatták az előadásokat.

Az egészségtani ismeretek gyarapítása céljából meglátogattuk a Budapesti Önkéntes Mentőegyesületet és a Központi Tejcsarnokot. A kirándulások látogatása a tanulókra nézve kötelező volt.

2. Az iskolaépület higienéje

Iskolaépületünk, bár a székesfőváros legrégibb iskolái közé tartozik, higiénikus szempontból eléggé megfelelő. Elég nagy, lépcsőháza tágas, lépcsői alacsonyak s szélesek, folyosók tágak, tantermei egy-kettőt kivéve megfelelő nagyok, világosak. Fűtés helybeli, Meidinger kályhákkal történik. Szellőztetésre a Pick-féle szellőztető készülék szolgál s az óraközi szünetekben az ablakok kinyitása. Hátrányai az intézetnek a nem megfelelő tornaterem s hogy az udvart, bár nagy és tágas, nem lehet használni, mivel a pincehelyiségeket a székesfőváros a Franklin-társulatnak bérbe adta. Egy másik hiba még, hogy az intézetnek nincs megfelelő játszótere. A Tattersalban a lóvásárcsarnok mellett jelölte ki a helyet a főváros, de egyrészt poros, másrészt a közelfutó vasút miatt füstös, nagyobb lóvásárok idején pedig egyáltalában nem használható. Igen hiányzik még az intézetben egy jól felszerelt iskolaorvosi szoba is.

3. A tanulók egészségi állapota:

Torna alól teljesen 20 tanuló volt felmentve, ami 3%-nak felel meg. A felmentés oka 6 esetben gümős csontbántalom, 3 esetben vakbéllob, 2—2 esetben szervi szívbaj illetve csonkaság, 1—1 esetben vitustánc, előrement hasműtét, tüdőcsúcshurut, puposság, epilepsia, nagyfokú angolkór és kétoldali sérv volt.

Csak szertorna alól 11 tanuló volt felmentve (1·65%). A 11 eset közül 7-ben lágyéksérv volt a felmentés oka.

Egyes szerek alól 8 tanuló volt felmentve. Ideiglenes felmentésben pedig 21 tanuló részesült a tanév folyamán.

Játékdélutánok a hét minden köznapján voltak és pedig a 4 alsóbb osztályban mindig a 2—2 párhuzamos osztály, a felsőbb osztályokban pedig az V. és VI., a VII. és VIII. osztály játszottak együtt. A játékdélutánokat a 2 tornatanár vezette. A játékdélutánok alól felmentés csak kivételes esetben adatott.

Tornaköre az intézetnek nincs. A sportok közül csak a vívás gyakoroltatott az intézet keretén belül. A tanulók vívásra a Fodor-féle vívóterembe jártak.

Az intézet több tornaversenyt, több kisebb s egy nagyobb tanulmányi kirándulást rendezett. A nagy tanulmányi kiránduláson az idén is, mint egyébkor, az iskolaorvos is elkísérte a tanulókat útjukban.

Trachomás tanuló csak egy volt az intézetben, de ennél is oly stádiumban volt a betegség, hogy a különültetésen kívül más intézkedés nem volt szükséges.

Az intézet egészségi állapota nagyjában kielégítő volt. Fertőző betegség miatt 29 tanuló volt hosszabb-rövidebb időre az intézetből kitiltva, ezek közül azonban csak 10 (1·5%) volt maga beteg és

pedig 1 vörhenyben, 1 roncsoló toroklobban, 2 kanyaróban és 6 bárányhimlőben szenvedett. Tekintve, hogy az idén a fővárosban egész télen át pusztítottak a fertőző betegségek, az eredmény még elég tűrhető. Testvére kanyarója miatt 9, testvére vörhenye miatt 8, testvére roncsoló toroklobja illetve bárányhimlője miatt 1—1 tanuló volt kitiltva.

Baleset, sem haláleset nem fordult elő.

A tanuló ifjúság egészségének ellenőrzésére hetenként egyszer (keddi napon) rendelést tartottam az intézetben.

Dr. Párdányi Emil

Jelentés az Önképzőkör működéséről.

Az önképzőkör ez idei tisztikara következőképen alakult meg: ifjúsági elnök Filep Lajos VIII. o. t., főjegyző Renvez Károly VIII. o. t., aljegyző Pethő József VII. o. t., főkönyvtáros Gerlóczy Gedeon VIII. o. t., alkönyvtáros Pogány László VII. o. t., pénztáros Kiszer Ágost VIII. o. t., ellenőr Tscherne László VIII. o. t. A kör 19 rendes gyűlést és 5 ünnepséget tartott. A hivatalos ünnepségeken (okt. 6., márc. 15.) kívül megünnepelte a két Bólyai, iskolánk volt tanítványa Hubay Jenő és Eötvös József báró emlékezetét, az utóbbit a kör alapításának 50 éves jubileuma keretében. A jubileumi ünnepséget Gellért J. Jenő c. igazgató úr, körünknek majd három évtizeden át lelkes vezetője, nyitotta meg ünnepi beszédével, melyben a kör történetét, alapításának jelentőségét az abszolutizmus korában, nagynevű alapítójának Ney Ferencnek érdemeit méltatta. Okt. 6-án Nádai Pál, márc. 15-én Oberle Alajos tanár urak mondottak beszédet.

A kör az idén több pályadíjat tűzött ki (összesen 320 koronát), melyek fedezésére hozzájárult az igazgató úr 2 arannyal, Szücs Adolf, Lehel István tanár urak s a kör tanárelnöke 1—1 arannyal, Gellért J. Jenő igazgató úr 2 arannyal, az Országos Magyar Szövetség 2 arannyal.

A mathematikai verseny első díját (2 arany) Tauber Alfréd VIII. o. t. nyerte el, könyvjutalomban részesültek: Filep Lajos VIII. o. t., Schweizer Béla VII. o. t., Kautzky Rezső VIII. o. t. Az Országos Magyar Szövetségtől kitűzött 2 aranyat Renvez Károly nyerte el Széchenyi István gróf hatása korszakára c. dolgozatával. A Gellért J. Jenő c. igazgató úrtól szónoki előadásra kitűzött 2 aranyat Kolbányi Géza VIII. és Pethő József VII. o. tanulók között osztottuk meg a békenapról tartott előadásukért. Műfordításért Márer Sándor VIII. és Krausz Sándor VI. o. t. részesültek 1—1 arany jutalomban. Művészettörténeti előadásaikért Gerlóczy Gedeon és Steinert Ferenc VIII. o. tanulók, irodalomtörténeti előadásért Renvez Károly VIII. o. t., math. előadásért Filep Lajos VIII. o. t., természettud. előadásukért Nemes Tihamér és Kolbányi Géza VIII. o. tanulók, szavalatért Kiss Károly, Rosenwald Arthur VIII. o., Mádai István, Szentessy Elemér és Reiner István VI. o. tanulók, zenei előadásukért Leheti István, Mádai István, Bleyer Pál VI. o. tanulók; Kiszer Ágost VIII. o. t., rajzaikért Pámmer Imre VII. o. t., Nemes Tihamér, Szalkai Lajos VIII. o. tanulók részesültek jutalomban.

Végül ide iktatjuk az Önképzőkör alapszabályait, melyeket 1912. dec. 27-én. 177.397. szám alatt kelt rendeletével hagyott jóvá a Vall. és Közokt. Miniszterium.

Király Gyögy.

A budapesti IV. ker. községi főreáliskola Báró Eötvös József Önképzőkörének a nagymélt. miniszterium által jóváhagyott alapszabályai.

I. Általános határozmányok.

1. Cím: A budapesti IV. kerületi főreáliskola Báró Eötvös József Önképzőköre.

2. Cél: Az iskolai teendők elvégzése után megmaradt időnek az irodalmi és kulturális önképzésre való felhasználása.

3. Eszközök: A jelzett cél elérésére az Önképzőkör tagjai a kitűzött időben gyűléseket tartanak, melyeknek tárgyai: költői és szónoki remekművek szavalása, illetve előadása, az iskolai előadások körébe vágó irodalmi és tudományos felolvasások vagy szabad előadások, ezeknek bírálata; egyes alkalmi ünnepségek (évfordulók, stb.) rendezése; zeneművek előadása; rajzok, képek készítése és bírálata; pályázatok és versenyek kitűzése és a könyvtár használata.

II. Szervezet.

4. A kör a főreáliskola igazgatójának főfelügyelete alatt működik.

5. A közvetlen felügyeletet és szellemi irányítást a kör tanárelnöke intézi, kit az igazgató ezzel a feladattal évről-évre megbíz.

6. A kör tagja lehet minden önként jelentkező felsőbb osztályú tanuló, ki tagsági díj fejében évenként 2 koronát fizet a kör pénztárába. (Ez havi 20 filléres részletekben törleszthető.)

7. A tagok jogai: a tisztviselők megválasztása, a kör gyűlésein szavalatokkal, előadásokkal stb. (l. 3. §.) való részvétel, az ifjúsági könyvtár használata.

8. A kör tagja a kör kötelékéből a tanárelnök tudta és beleegyezése nélkül ki nem léphet; olyan tanulóknak azonban, akik iskolai előmenetelükben hanyagok, a tanárelnök a működést megtilthatja.

9. A kör tisztviselői:

a) az ifjúsági elnök, VIII. o. tanuló, aki a benyujtott dolgozatokat átveszi, a bírálatokról gondoskodik, az ülések tárgysorozatát a vezetőtanár előzetes jóváhagyása után megállapítja;

b) a főjegyző, VIII. o. tanuló, ki a gyűlések jegyzőkönyveit vezeti;

c) a pénztáros, VIII. o. tanuló, ki a tagsági díjakat beszedi s az összeggel kéthavonként a tanárelnöknek elszámol;

d) a főkönyvtáros, VIII. o. tanuló, ki az ifjúsági könyvtárnak az Önképzőkör céljaira kijelölt részét kezeli; a könyveket kiadja és beszedi, s ezekért felelősséget vállal;

e) az aljegyző, VII. o. tanuló, ki az ifjúsági elnöknek és a főjegyzőnek segédkezik;

f) az ellenőr, VII. o. tanuló, ki a pénztárnoknak segédkezik és számadásait ellenőrzi;

g) az I. alkönyvtáros, VII. o. tanuló és

h) a II. alkönyvtáros, VI. o. tanuló, kik a főkönyvtárosnak segédkeznek.

10. A jelölt tisztviselők előre megállapított névsora az igazgatónak és a fanárelnöknek a választás előtt 3 nappal bemutatandó, mivel a tanári kar nem togad el olyan jelölteket, akik ellen tanulmányi vagy fegyelmi tekintetben kifogás van.

III. Módozatok.

11. A kör ügyrendjét a tanárelnök állapítja meg; az ő körébe tartozik a pályázatok és versenyek módozatainak megállapítása s végre a vitás kérdéseket ő dönti el helyreigazító és irányadó észrevételeivel.

12. A beadott dolgozatokat, mindég két bíráló (a VII. és VIII. o. tanulók, köréből) ítélete alá kell bocsájtani. Bíráló nem lehet a kör ifjúsági elnöke főjegyzője és aljegyzője.

13. A körnek külön könyvtára nincs, hanem a kitűzött időben a tagok rendelkezésére áll az ifjúsági könyvtárnak az Önképzőkör céljaira kijelölt része. A könyvtárosok hetenként háromszor felváltva könyvtárórákat tartanak. Kettőnél több könyvet egyszerre kivenni nem szabad. A használati idő két hétnél tovább nem tarthat. Az elveszett vagy rongált könyv árát az illető megtéríteni tartozik.

IV. Fegyelem.

14. A tagok magaviseletét és a kör összes fegyelmi ügyét illetőleg, mindenben az iskolai fegyelmi szabályok irányadók.

V. A kör vagyona.

15. A kör vagyona a befolyó tagdíjakból áll. A tagdíjak részben pályadíjakra, részben könyvek és folyóiratok, részben a kör időszaki szükségletei (zeneművek, diapozitivek, stb.) beszerzésére fordíthatók.

16. A kör feloszlása esetén összes vagyona a budapesti IV. ker. községi főreáliskola segítő-pénztárára száll. A feloszlásra vonatkozó határozat azonban foganatosítás előtt a Nagym. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz felterjesztendő.

---

17. Azon esetben, ha az egyesület az alapszabályokban meghatározott célt és eljárást, illetőleg hatáskörét meg nem tartja, az, amennyiben további működése által az állam vagy az egyesületi tagok vagyoni érdeke veszélyeztetik, a m. kir. kormány által haladéktalanul felfüggesztetik s a felfüggesztés után nyomban fel is oszlattatik vagy esetleg az alapszabályok legpontosabb megtartására különbeni feloszlatás terhe alatt köteleztetik.

Jelentés a testi nevelésről.

A lefolyt tanévben iskolánk tornaterme és játéktere újabb beszerzésekkel bővült, mi természetesen intenzivebb munkálkodást vont maga után. Így a tornázásban a svéd tornaszerek beszerzésével nagyobb tért foglalt el a svéd torna, mint annak előtte, míg a játéktér berendezésének szaporodása a játékokat tette változatossá. Atletikai eszközöket is kaptunk a tek. Tanácstól, melyekkel eziránvú gyakorlataink is bővültek, így a gátak lehetővé tették már, hogy az idei házi atletikai versenyünk számai közé már a gátfutást is felvegyük.

Ifjúságunk testi képességeit több izben mértük össze más intézetek tanulóival. Így résztvettünk a V. ker. áll. főgymnasium által rendezett középiskolai úszóversenyen. Itt megnyertük a csapatbajnokságot (szép tiszteletdíjjal). A „legjobb magyar középiskolai csapat“ címmel Boroevics István VI., o. Ember Béla VII. oszt., Marsovszky Tibor. és Zuna Kálmán VIII. oszt. tanulók ból álló stafétánk nyerte el. Ugyanezen a versenyen Boroevics István VI. o. tanulónk megnyerte a középiskolai 100 m.-es melluszó bajnokságot. E két győzelmünk értéket növeli, hogy — az Ifjúsági Testi nevelés adatai szerint — középiskolai recordot állítottunk fel az elért idővel. Kübeck József II. o. tanulónk a II. osztályos kezdők versenyében nyerte el az első díjat.

Meg kell említenünk, Jankó Béla IV. o. tanulónk a korcsolyázás terén elért eredményét: a bp. Korcsolyázó Egylet versenyén egy díszes ezüst poharat nyert első győzelmével.

A székesfőváros tanácsa két főreáliskolája (a IV. és VIII. ker. részére) atletikai és úszó versenyt rendezett.

Az atletikai versenyt május 29-én tartottuk meg a millenáris versenypályán. A verseny ugrásokból, súlydobásból és stafétafutásokból állott. Minthogy tornatermünk nem alkalmas e versenynemek gyakorlására (padozata linoleummal van borítva), minden remény nélkül álltunk ki a porondra. Az ugrási és súlydobási számokat az egész vonalon a VIII. ker. reáliskola nyerte el, azonban a futási számokban V. osztályunk megnyerte a 4×200 m., VI. osztályunk a 4×100 és 4×200 m. és a VII. osztály a 4×100 m. stafétafutásokat. Nyolcadik osztályunk — közvetlen érettségi előtt állván — nem vett részt a versenyen.

Az úszóversenyt június 4-én tartottuk meg a Rudas fürdő uszodájában. E versenyen a stafétaúszásban győzött a VI., VII. és VIII. osztályaink csapata. Az egyéni úszóverseny eredményei a következők:

V. osztály. II. díj: Paumkirchner Ferenc, III. díj: Toronyi Gyula.

VI. osztály. I. díj: Boroevics István, II. díj: Oldal Géza.

VII. osztály. I. díj: Ember Béla, II. díj: Polgár László, III. díj: Grünfeld Lajos.

VIII. osztály. I. díj: Marsovszky Tibor, II. díj: Zuna Kálmán.

Összesen: 15 első, 8 második és 2 harmadik díjat nyertünk.

Még június 7-én megtartott házi atletikai versenyünk eredményéről kell beszámolnunk:

30 m. síkfutás I. oszt. tanulók részére: I. Reich Imre A) oszt., II. Gebhardt Tibor A) oszt., III. Cserjesi Antal A) oszt.

40 m. síkfutás II. oszt. tanulók részére: I. Lengyel István A) oszt., II. Francsek Jenő A) oszt., III. Kübeck József A) oszt.

50 m. síkfutás III. oszt. tanulók részére: I. Kedvessy Ferenc A) oszt., II. Ambrózy György A) oszt., III. Gfelner István B) oszt.

80 m. síkfutás V—VI. oszt. tanulók részére: Dobrovolna Dezső VI. o. t. II. Reiner István VI. o.

100 m. síkfutás VII—VIII. o. tanulók részére: I. Klein Sándor VII. o. II. Halmos Ármin VII. o.

200 m. síkfutás, nyilt verseny Sorg Antal tiszteletdíjáért: I. Dobrovolna Dezső VI o. t., II. Klein Sándor VII. oszt.

110 m. gátfutás, nyilt verseny Barca tiszteletdíjáért: I. Hollósi József VII. o., II. Reiner István VI. o.

Súlydobás: A) csop. I. Dobrovolna Dezső VI. o., II. Oldal Géza VI. o. B) csop. I. Paumkirchner Károly VII. o., II. Kiss Károly VIII. o.

Távolugrás: A) csop. I. Dobrovolna Dezső VI. o. B) csop. I. Halmos J. VII. o.

Magasugrás: A) csop. I. Dobrovolna Dezső VI. o. t. B) csop. I. Biró Sándor VIII. o. t.

A stafétafutásokban az alsó osztályok vándordíját a III. A) oszt. Ambrózy György, Hrdkó Árpád, Cserjesi József és Kedvessy Ferenc tanulókból álló csapata nyerte el.

A felső osztályok vándordíját a VII. osztálynak Ember Béla, Halmos Ármin, Hollósi József és Klein Sándor tanulókból álló csapata nyerte el.

Az arányos testképzést szolgáló „Fábry serleg" 1912/3. évi védője a futási, ugrási és súlydobási számokban legjobb helyezést elért tanulónk: Dobrovolna Dezső (VI. oszt.) lett, kit ennek emlékére ezüst plakettel tüntettünk ki.

A házi verseny befejezéseül Dinics Ödön tanár mutatott be egy nálunk még kevésbbé ismert labdajátékot a két harmadik osztályból alakított csapattal. Az új játék nemcsak a fiúknak, de a közönségnek tetszését is megnyerte.

Cserjesi Károly.

X.

Statisztikai kimutatások.

I. A FELVETT TANULÓK.

I. A tanulók számának alakulása az iskolai év folyamán.

Betegségi és fegyelmi esetek száma.

Osztály	Nyilvános tanulók									Magántanulók				Összesen vizsgálatot tett	Felvett nyilvános tanulók				
	Az iskolai év folyamán							Az osztályvizsgálatról elmaradt	Osztályvizsgálatot tett	felvételetett		osztályvizsgálatot tett			nem fertőző		fertőző, esetleg járványos	igazgatói	tanárkari
	felvételetett	önként kimaradt	tanács folytán távozott	kizáratott	betegség	baleset	öngyilkosság			fiú	leány	fiú	leány		könnyű	súlyos			
	következtében meghalt														megbetegedések száma			megrovások száma	
I. A) . .	64	4	—	—	—	—	—	1	59	2	—	2	—	61	174	2	4	—	—
I. B) . .	70	5	—	—	—	—	—	2	63	2	—	2	—	65	210	4	—	1	—
II. A) . .	66	—	—	—	—	—	—	1	65	3	—	3	—	68	248	3	1	—	—
II. B) . .	58	1	—	—	—	—	—	—	57	1	—	1	—	58	208	4	7	—	—
III. A) . .	60	1	—	—	—	—	—	1	58	—	—	—	—	58	80	1	—	1	—
III. B) . .	56	1	—	—	—	—	—	1	54	—	—	—	—	54	72	24	—	2	—
IV. A) . .	54	3	—	—	—	—	—	1	50	2	—	2	—	52	157	2	2	2	—
IV. B) . .	54	1	—	—	—	—	—	—	53	—	—	—	—	53	98	—	—	—	—
V. . . .	58	1	—	—	—	—	—	1	56	—	—	—	—	56	296	3	1	1	—
VI. . . .	53	2	—	—	—	—	—	—	51	1	—	1	—	52	64	—	—	—	—
VII. . . .	39	—	—	—	—	—	—	2	37	1	—	1	—	38	52	—	—	—	—
VIII. . . .	34	1	—	—	—	—	—	—	33	—	—	—	—	33	38	2	—	—	—
Összesen .	666	20		—	—	—	—	10	636	12	—	12	—	648	1697	45	15	7	

II. A NYILVÁNOS ÉS MAGÁNTANULÓK LÉTSZÁMA DECEMBER 31-ÉN ÉS AZOK MEGOSZLÁSA KOR SZERINT

Osztály	Létszám dec. 31-én	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
		évét december hó 31-én már betöltötte														
I. A) . .	65	3	47	13	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
I. B) . .	67	—	56	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. A) . .	67	—	4	41	18	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. B) . .	58	—	6	39	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. A) . .	57	—	—	3	33	17	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
III. B) . .	56	—	—	2	33	19	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. A) . .	55	—	—	—	4	39	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—
IV. B) . .	54	—	—	—	1	39	11	3	—	—	—	—	—	—	—	—
V. . . .	56	—	—	—	—	4	26	21	3	2	—	—	—	—	—	—
VI. . . .	51	—	—	—	—	—	—	22	23	5	1	—	—	—	—	—
VII. . . .	39	—	—	—	—	—	—	3	23	6	5	—	—	—	—	—
VIII. . . .	34	—	—	—	—	—	—	—	3	18	9	4	—	—	—	—
Összesen . .	659	3	113	106	106	122	56	49	54	31	15	4	—	—	—	—

III. AZ OSZTÁLYVIZSGÁLATOT TETT (NYILVÁNOS ES MAGÁN) TANULÓK.

1. A tanulók megoszlása honosság szerint.

2. Szülőik v. gyámjuk lakóhelye szerint.

Honosság és lakóhely			Osztály I. A	I. B	II. A	II. B	III. A	III. B	IV. A	IV. B	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Összes szám			61	65	68	58	58	54	52	53	56	52	38	33	648
Magyar honos	magyarországi	illetőségű	61	65	66	56	56	52	51	53	55	51	38	31	635
	horvát-szlavonorsz.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Külföldi honos			—	—	2	2	2	2	1	—	1	1	—	2	13
Budapesten		lakott	61	57	59	52	43	49	51	48	49	38	33	30	570
Pest vármegye más községében			—	8	3	5	5	5	1	5	4	2	5	2	45
A magyar anyaország más törvhat.-ban			—	—	4	1	8	—	—	—	2	11	—	1	27
Horvát-Szlavonországban			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Külföldön, még pedig	Ausztriában		—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	4
	Sweizban		—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2
			—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

A) Magyar anyaország.

a) Vármegyében:

Pest-Pilis-Solt-Kiskúnm.	—	8	3	5	5	5	1	5	4	2	5	2	45
Veszprém	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Somogy	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Torontál	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fejér	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Krassó-Szörény	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Fehérm	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	3
Pozsony	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	2
Barcs	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Temes	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1

Lakóhely	Osztály												Összesen
	I.		II.		III.		IV.		V.	VI.	VII.	VIII.	
	A	*B*	*A*	*B*	*A*	*B*	*A*	*B*					
Baranya	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Bács-Bodrog	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Rihar	—	—		—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Abaúj-Torna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Hajdú	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Aranyos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Zala	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Heves	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Nyitra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2
Trencsén	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Tolna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Vármegyék együtt	—	8	7	6	13	5	1	5	6	13	5	3	72
b) Városok:													
Budapest	61	57	59	52	43	49	51	48	49	38	33	30	570
Városok együtt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Várm. és városok összesen.	61	65	68	58	58	54	52	53	56	52	38	33	648

B) Horvát-Szlavonország.

a) Vármegyék:

Vármegyék együtt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
b) Városok:													
Városok együtt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Várm. és városok összesen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

3. A tanulók megoszlása szülőik, vagy gyámjuk foglalkozása, társadalmi állása szerint.

Osztály	Nagybirtokos, nagybérlő 1000 kat. holdon felül	Középbirtokos, középbérlő 100—1000 kat. holddal	Kisbirtokos, kisbérlő 100 kat. holdon alul	Egyéb őstermelő; féles, majoros, kertész, halász	Egyéb gazdasági segédszemély, földmíves, napszámos	Gazdasági tisztviselő	Nagyiparos, bánya nagyvállalkozó	Kisiparos, bánya kisvállalkozó	Egyébipari v. bányászatisegédszemély; előmunkás, segéd	Ipari v. bányászati tisztviselő	Nagykeresk., nagyvállalkozó	Kiskereskedő, kisvállalkozó	Egyéb keresk. v. közl. segédszemély; altiszt, segéd, szolga	Kereskedelmi v. közlekedési tisztviselő	Köztisztviselő (papok, tanárok, tanítók kivételével), közh. alk., díjnokok	Pap	Tanár, tanító	Másféle értelmiségi: orvos, ügyvéd s ilyeneknél alk. segéd, írnok	Közhiv. alk. vagy másféle értelmiségi altiszt v. szolga	Katonatiszt; honvéd-, csendőrtiszt	Katona altiszt; honvéd-, csendőr altiszt	Különböző, közelebbről meg nem nevezett foglalkozási ágban dolgozó napszámos	Nyugdíjas v. jövedelméből élő; tőkés, járadékos, háztulajd.	Magánzó, eltartásos	Egyéb ismeretlen foglalkozású	Árvaházi, szeretetházi tanulók	Mindössze
I. A) .	1	1	—	—	—	—	1	12	5	1	1	15	8	—	3	—	4	2	—	1	—	1	2	3	—	—	61
I. B) .	—	—	—	—	2	—	—	11	4	—	2	16	10	11	4	—	1	1	—	1	—	—	—	2	—	—	65
II. A) .	—	1	—	—	—	—	1	19	6	2	3	9	6	5	3	—	2	7	2	—	1	1	—	—	—	—	68
II. B) .	—	—	1	1	—	—	—	10	—	6	6	12	—	3	2	—	1	2	6	1	—	—	3	—	4	—	58
III. A) .	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	6	16	3	—	10	—	3	5	—	—	—	—	8	1	3	—	58
III. B) .	—	—	1	—	—	1	1	16	—	4	2	8	1	5	6	—	1	2	1	1	1	1	1	1	—	—	54
IV. A) .	—	—	—	—	—	—	2	10	3	2	7	5	1	5	—	—	—	12	—	—	—	—	1	4	—	—	52
IV. B) .	1	—	—	1	—	—	4	13	4	2	2	2	—	7	4	—	1	2	—	—	—	—	2	6	—	—	53
V. . .	2	1	—	—	—	—	1	4	7	3	6	5	4	3	6	—	4	5	1	—	—	—	1	2	—	—	56
VI. . .	1	1	4	—	—	—	1	6	—	2	4	5	—	2	15	—	—	1	5	—	—	—	—	5	—	—	52
VII. . .	1	1	—	—	1	—	—	5	—	—	3	3	4	—	4	—	2	6	2	—	—	2	—	2	2	—	38
VIII. . .	—	2	—	—	—	—	—	4	2	2	1	—	3	5	4	—	3	3	—	—	—	1	1	—	2	—	33
Összesen	6	7	6	2	3	1	11	112	31	25	43	96	40	46	61	—	22	48	17	4	2	9	19	26	11	—	648

4. A tanulók megoszlása vallás szerint, 5. anyanyelv- és 6. nyelvismeret szerint.

Osztály	vallású volt							anyanyelvű volt						Mindössze	A magyar anyanyelvű tanulók közül										A nem magyar anyanyelvű tanulók közül		
	Latin szertartású róm. kath.	Görög szertartású róm. kath.	Görög keleti	Ág. h. ev.	Reform.	Izraelita	Unitárius	Magyar	Német	Tót	Szerb	Cseh	Francia		csak magyarul tudott	más nyelven is tudott	németül is tudott	tótul is tudott	oláhul is tudott	horvátul is tudott	ruthénül is tudott	franciául is tudott	olaszul is tudott	szerbül is tudott	csak anyanyelvén tudott	magyarul is tudott	más nyelven is tudott
I. A)	20	1	1	5	3	31	—	57	3	—	—	—	1	61	37	20	20	2	—	—	—	1	1	—	—	4	1
I. B)	28	—	1	3	4	29	—	64	—	—	1	—	—	65	56	8	6	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—
II. A)	21	1	—	3	8	35	—	62	5	—	—	—	1	68	41	21	20	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—
II. B)	26	—	1	3	4	24	—	56	1	—	1	—	—	58	49	7	6	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—
III. A)	24	—	—	6	4	24	—	57	1	—	—	—	—	58	37	20	20	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
III. B)	30	—	1	5	1	17	—	52	2	—	—	—	—	54	47	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
IV. A)	19	1	1	4	2	25	—	48	3	—	1	—	—	52	26	22	19	—	—	—	—	4	—	—	—	4	2
IV. B)	27	—	—	1	1	24	—	53	—	—	—	—	—	53	30	23	18	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—
V.	27	—	—	4	4	21	—	55	—	—	—	1	—	56	33	22	21	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
VI.	25	—	—	1	1	25	—	52	—	—	—	—	—	52	28	24	24	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—
VII.	17	—	—	2	—	18	1	35	1	1	—	1	—	38	19	16	12	1	—	—	—	5	—	1	—	3	—
VIII.	19	1	—	—	3	10	—	32	1	—	—	—	—	33	—	32	32	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Összesen . .	283	4	5	37	35	283	1	623	17	1	3	2	2	648	403	220	204	7	1	—	—	19	1	3	—	25	4

7. A nyilvános tanulók magaviselete és mulasztása. 8. A nyilvános és magántanulók előmenetele.

Osztály	Hány tanuló kapott magaviseletből				Egy órát sem	Csak igazoltan	Igazolatlanul	Igazoltan	Igazolatlanul	Rendkívüli tárgyalló						Összes szám	Rendkívüli tárgyakból				
	1	2	3	4						mindenből jeles	legalább mindenből jó	legalább mindenből elégséges	egy tárgyból elégtelen	két tárgyból elégtelen	több tárgyból elégtel.		latin ny.	egészségtan	vegytani gyak.	gyorsírás	ének
	osztályzatot				mulasztott			mulasztott órák száma		legalább elégséges eredmény											
I. A) . .	48	11	—	—	8	50	1	2360	1	4	22	30	1	2	2	61	—	—	—	1	6
I. B) . .	45	18	—	—	3	60	—	1930	—	6	19	28	3	3	6	65	—	—	—	—	17
II. A) . .	40	25	—	—	12	53	—	2196	—	7	6	47	5	—	3	68	—	—	—	6	16
II. B) . .	44	13	—	—	8	49	—	1413	—	3	13	39	2	1	—	58	—	—	—	9	8
III. A) . .	38	20	—	—	5	49	4	2609	14	—	4	26	5	15	8	58	—	—	—	6	9
III. B) . .	41	13	—	—	6	40	8	1318	18	3	6	39	3	1	2	54	—	—	—	6	12
IV. A) . .	40	10	—	—	6	32	12	1777	13	—	3	40	6	1	2	52	—	—	—	2	5
IV. B) . .	36	17	—	—	9	44	—	2027	—	3	8	35	—	—	7	53	—	—	—	11	13
V.	43	13	—	—	2	54	—	2279	—	1	9	33	5	6	2	56	4	—	—	3	11
VI.	40	11	—	—	9	36	6	1832	16	3	16	32	1	—	—	52	4	—	18	8	19
VII.	27	10	—	—	1	36	—	2635	—	—	3	28	6	1	—	38	2	37	18	2	9
VIII.	31	2	—	—	4	28	1	1077	1	3	6	24	—	—	—	33	3	—	—	—	13
Összesen . .	453	163	—	—	73	531	32	23453	63	33	112	373	31	29	32	648	13	37	36	54	138

ÁLTALÁNOS ÁTTEKINTÉS.

Osztály	A fölvett tanulók közül													A vizsgálatot tett tanulók közül								
	fölvétetett az egész év folyamán	intézetünk alsóbb osztályaiból lépett fel	más intézetből jött föllépők	intézetünkből ismétlők	más intézetből jött ismétlők	vizsgálatot tett	számokban				percentekben				magántanuló volt	ismétlő volt	I. félévben			II. félévben		
							felsőbb osztályba felléphet	javító vizsgát tehet	osztályismétlésre utasíttatik	az osztályt nem ismételheti	felsőbb osztályba felléphet	javító vizsgát tehet	osztályismétlésre utasíttatik	az osztályt nem ismételheti			egész tandíjat fizetett	féltandíjat fizetett	tandíjmentes volt	egész tandíjat fizetett	féltandíjat fizetett	tandíjmentes volt
I. A) . .	66	—	—	2	1	61	53	3	5	—	86·9	4·9	8·2	—	2	—	42	3	16	43	3	15
I. B) . .	72	—	—	1	—	65	53	3	9	—	81·5	4·6	13·9	—	2	2	52	1	12	52	1	12
II. A) . .	69	55	10	3	1	68	60	5	3	—	86·8	7·4	5·8	—	3	4	53	7	8	54	6	8
II. B) . .	59	58	1	—	—	58	55	2	1	—	94·8	3·5	1·7	—	1	—	42	6	10	42	6	10
III. A) . .	60	56	3	1	—	58	45	6	7	—	77·6	10·3	12·1	—	—	—	37	7	14	38	6	14
III. B) . .	56	49	4	2	1	54	49	3	2	—	90·8	5·5	3·7	—	—	3	39	5	10	39	5	10
IV. A) . .	56	52	4	—	—	52	43	6	3	—	82·7	11·5	5·8	—	2	—	34	4	14	34	4	14
IV. B) . .	54	47	7	—	—	53	46	—	7	—	86·8	—	13·2	—	—	—	36	8	9	36	7	10
V. . . .	58	47	11	—	—	56	43	5	8	—	74·3	8·9	16·8	—	—	—	44	1	11	44	1	11
VI. . . .	54	50	2	1	1	52	51	1	—	—	98·1	1·9	—	—	1	2	37	5	10	38	4	10
VII. . . .	40	37	3	—	—	38	31	6	1	—	81·9	15·8	2·3	—	1	—	26	2	10	26	2	10
VIII. . . .	34	34	—	—	—	33	33	—	—	—	100	—	—	—	—	—	17	4	12	17	4	12
Összesen .	678	485	45	10	4	648	562	40	46	—	86·74	6·17	7·09	—	12	11	459	53	136	463	49	136

C)
Az érettségi vizsgálatról.

A vizsgálat ideje	a) Hányan jelentkeztek az érettségi vizsgálatra?	b) Az írásbelin		c) Hányan bocsáttattak összesen szóbelire?	d) A szóbelin				e) Az érettségit végzett ifjak pályaválasztása													
		Hány készítette el mindenben dolgozatát legalább elégséges eredménnyel?	Hány utasíttatott el végleg?		érett			Hány utasíttatott javító vizsgálatra?	Visszalépett	pályára készült												
					Hány lett jelesen	Hány jói	Hány egyszerűen			theologiai	tanári	jogi	orvostani	mérnöki	építészeti	gépészeti	erdészeti és gazdászati	vegyészeti	bányászati	vasúti	posta és táviradai	kereskedelmi és ipari	hivatalnoki	katonai	művészeti	még nem határozott
1913. jún. 2, 3, 4. és 5.	33	30	—	33	6	5	20	2	—	—	2	1	—	9	5	6	—	1	—	—	—	5	—	—	1

XI.

A tanulók érdemsorozata.

Az érdemsorozatban előforduló számjegyek és rövidítések jelentése.

1. Előmenetel az egyes tantárgyakban:
   1 = jeles; 2 = jó; 3 = elégséges; 4 = elégtelen.
2. Írásbeli dolgozatok külalakja:
   1 = ajánlatos; 2 = illő; 3 = nem illő.
3. Erkölcsi viselet:
   1 = jó; 2 = szabályszerű; 3 = kevésbbé szabályszerű; 4 = rossz.
4. Rövidítések:
   ism. = ismétlő; tdjm. = tandíjmentes; ftdjm. = féltandíjmentes; ösztd. = ösztöndíjas; fm. = fölmentve; sgd. = segélydíjas. f = felsőbb osztályba felléphet; j = javító vizsgálatra bocsáttatik; i = osztály-ismétlésre utasíttatik; n = az osztályt nem ismételheti; é = érettségi vizsgálatra bocsáttatik.

Érdemsorozat a kötelezett tantárgyakból.

I. A) osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Baum Artur	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2	f
	Berkovits Rezső	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	f
	Blau Pál	3	2	2	3	2	2	3	2	3	1	f
	Bonató János	4	3	3	4	2	3	4	3	1	2	i
5	Branauer István	4	4	4	4	3	4	4	3	1	2	i
	Cserjesi Antal tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Dagron Károly tdjm.	3	2	1	2	2	2	2	2	1	1	f
	Deutsch Pál	2	3	3	2	3	3	4	2	2	1	j
	Eisner Sándor tdjm.	2	3	3	2	2	3	3	2	1	1	f
10	Engel László	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	f
	Faragó László	2	2	2	2	2	2	3	1	2	1	f
	Funk Andor	3	2	3	3	2	2	3	1	3	1	f
	Fürt Ernő	1	2	3	1	2	2	3	1	2	1	f
	Gebhardt Tibor ftdjm.	1	2	1	2	1	2	2	1	1	1	f
15	Gerő László	3	3	3	3	2	2	3	2	3	2	f
	Gross György	2	2	2	3	2	2	3	2	3	1	f
	Grünwald Ernő	3	2	3	3	2	3	3	2	3	1	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Halász Pál	2	2	2	3	2	3	3	1	3	1	f
	Halmai Károly	3	3	3	3	1	3	3	2	2	1	f
20	Handel István	1	2	3	2	1	1	2	2	2	1	f
	Hauer György	2	1	1	2	2	1	2	1	2	1	f
	Hantos György	2	2	3	1	1	1	2	1	2	1	f
	Henk Vilmos	2	2	2	1	1	2	3	1	2	1	f
	Hercberger József	2	3	3	3	2	3	3	2	2	2	f
25	Héber Lajos	2	2	2	2	2	1	3	1	1	1	f
	Himler György	3	2	3	3	2	2	3	2	2	1	f
	Holik Rezső tdjm.	3	3	2	3	3	3	3	1	2	2	f
	Horvát Imre	2	2	2	3	2	2	2	1	2	1	f
	Horvát Nándor	1	2	1	1	1	2	2	1	2	1	f
30	Jacskó Károly tdjm.	1	2	3	3	1	3	3	2	2	1	f
	Jahoda Tibor	2	2	2	3	1	1	3	2	2	1	f
	Jankó József tdmj.	2	1	2	1	1	2	2	1	2	1	f
	Jouke Kálmán tdjm.	2	2	3	2	1	2	1	2	2	1	f
	Kauders László	1	2	3	1	1	2	3	1	1	1	f
35	Kis Endre tdjm.	1	2	2	1	1	2	2	1	1	1	f
	Kocska István	3	3	3	3	2	2	3	2	3	1	f
	Korvin György	3	2	3	3	1	3	2	2	3	1	f
	Kovács Miklós	kimaradt										
	Kovács Pál tdjm.	kimaradt										
40	Lévi László	3	3	2	2	3	3	3	2	2	2	f
	Mandl Márton	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1	f
	Miglitzer Vilmos	2	3	3	3	1	3	3	2	2	2	f
	Molnár Ferenc	3	2	3	1	2	3	2	2	2	1	f
	Pakuzár Szilárd ftdjm.	2	3	4	3	3	4	3	2	1	2	i
45	Quittner Géza	1	2	2	2	2	2	2	1	2	1	f
	Reich Imre	1	1	1	2	2	1	3	1	1	1	f
	Rimanóczy Gyula	2	2	1	2	2	1	1	1	2	2	f
	Ross János tdjm.	2	1	2	3	2	1	1	1	3	1	f
	Roth Vilmos	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	f
50	Schwarzenfeld Ferenc	3	3	3	3	1	3	3	1	3	1	f
	Spitz Miklós tdjm.	1	1	2	2	1	2	2	2	2	1	f
	Steiner Sándor tdjm.	2	2	2	3	1	2	3	1	2	1	f
	Szabó Lajos	kimaradt										
	Szántó István ftdjm.	1	2	2	2	1	2	3	2	1	1	f
55	Szirmay Károly	2	3	2	3	3	3	3	1	3	1	f
	Taussig György	2	3	3	2	2	2	3	1	2	1	f
	Tost Alajos tdjm.	kimaradt										
	Unterreiner István	3	3	3	2	2	3	3	2	2	1	f
	Váczy Ferenc	3	2	3	3	2	2	3	2	2	1	f
60	Varga László	3	2	3	2	2	3	2	1	2	1	f
	Weisz Marcel	vizsgálatlan										
	Wessetried János, György	3	2	1	3	1	2	3	2	fm.	1	f
	Zigány Pál tdjm.	3	2	2	3	2	3	3	3	2	1	f
	Zoltán Béla	1	1	2	1	2	2	2	1	1	1	f

I. B) osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Adler József	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f
	Balogh Imre	3	4	4	4	2	3	3	3	2	2	i
	Bleier Nándor tdjm.	2	2	1	3	2	2	2	3	3	1	f
	Bleissner Ernő	2	2	2	3	2	2	1	3	2	1	f
5	Bagoscavlyevits Sándor	1	2	2	2	1	2	2	2	2	1	f
	Brunecker Andor	3	4	4	3	2	4	3	3	2	1	i
	Czifra Sándor	2	4	4	4	2	4	3	3	3	2	i
	Csattogányi István	3	4	4	3	1	3	3	3	1	2	i
	Deutsch Ferenc	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	f
10	Drechsler Béla	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f
	Fejes Lajos	Kimaradt										
	Fleischner Miksa	Kimaradt										
	Fölkl István	2	3	3	2	2	3	3	3	3	1	f
	Friedmann Imre	4	4	4	4	2	3	3	3	3	2	i
15	Gróf Géza	1	2	3	2	2	2	2	3	3	1	f
	Grünbaum Miklós	2	2	2	3	1	2	2	3	3	1	f
	Grünwald Gyula	1	2	1	2	2	2	2	2	2	1	f
	Grünwald László	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	f
	Hanusz Károly tdjm.	1	2	1	2	1	1	1	2	2	1	f
20	Hámory Zoltán tdjm.	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2	f
	Hengl László	Kimaradt										
	Hergar Emil	3	3	3	2	2	3	2	3	3	1	f
	Horváth Gergely tdjm.	4	3	4	3	2	3	2	3	2	1	i
	Hummel Endre ftdjm.	2	2	2	2	2	1	1	3	2	1	f
25	Jónás László	4	3	3	3	3	3	3	3	3	1	j
	Káldor Dezső	2	2	1	1	1	2	2	2	2	1	f
	Kovács Antal	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Kovács Miklós tdjm.	2	3	3	3	3	3	3	3	1	1	f
	Kulka Jenő	2	1	1	1	1	2	2	2	2	1	f
30	Kún Jenő tdjm.	2	2	2	2	3	2	2	3	3	1	f
	Kurdy Tivadar	2	3	3	3	3	4	3	3	2	2	j
	Langsfeld Ede	2	2	1	3	2	3	3	3	1	2	f
	László István	3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	f
	Leitner Antal	1	3	3	3	3	3	2	3	fm.	2	f
35	Lezsák József	Vizsgálatlan maradt										
	Löwi Dezső	3	2	3	3	2	3	3	3	3	1	f
	Lukács József	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	f
	Lübek Ernő tdjm.	2	2	3	3	2	2	3	3	2	1	f
	Marosi András	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	f
40	Marse Rudolf	3	3	1	3	2	3	2	3	1	2	f
	Márky Béla	1	2	3	3	2	3	2	3	1	2	f
	Müller László	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f
	Neuhaus Ferenc	3	2	1	2	2	2	2	2	fm.	1	f
	Pánczél József tdjm.	2	2	3	3	2	3	3	3	2	1	f
45	Prósen Ferenc tdjm.	2	2	2	3	2	3	3	3	2	1	f
	Puschmann János	3	3	2	3	3	3	2	3	2	1	f
	Ritscher Lajos	3	2	2	2	2	2	1	2	2	1	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Rónai István	2	2	4	3	2	3	2	3	1	1	j
	Róth Ferenc	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	f
50	Sándor László	Kimaradt										
	Sándor Miklós	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	f
	Schramm Ottó	3	2	1	2	2	3	2	3	2	1	f
	Schweiger Andor	2	1	1	2	1	2	2	3	3	1	f
	Sommer Zoltán	2	3	4	3	2	4	3	3	3	1	i
55	Steinberger Imre	3	3	3	3	2	2	2	3	fm.	1	f
	Steiner Béla	2	2	3	3	2	2	2	3	3	1	f
	Steiner Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	f
	Stern Tibor	2	2	2	2	2	1	1	2	3	1	f
	Stranszky Gyula	2	2	2	2	2	3	3	2	fm.	1	f
60	Szanyi Ernő tdjm.	2	2	3	1	2	2	2	2	1	1	f
	Szauberer Ferenc	3	3	3	3	2	3	3	3	1	1	f
	Szántó László	3	3	3	3	2	3	3	3	fm.	2	f
	Szekrényi Ferenc	Vizsgálatlan maradt										
	Szemere György	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f
65	Szendy Sándor tdjm.	Kimaradt										
	Tóth Tibor tdjm.	4	3	4	4	3	3	3	3	2	2	i
	Víg Géza	1	1	1	3	2	2	2	2	2	1	f
	Wagner Béla tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Winkle Imre	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	f
70	Weisz Sándor	3	4	4	4	3	4	4	3	2	2	i

II. A) osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Bencsó József	1	3	3	3	2	3	3	3	3	2	f
	Bischof Henrik	2	3	3	1	1	2	2	2	2	1	f
	Boros Miklós	1	3	3	2	1	3	3	3	3	1	f
	Brunecker Ernő	3	4	4	3	3	4	4	3	1	1	i
5	Büki Márton ftdjm.	1	3	3	3	3	3	3	3	1	1	f
	Császár Antal	2	3	3	2	1	3	3	3	3	2	f
	Dagron Gusztáv	3	3	3	2	2	3	3	3	1	2	f
	Danek Alfonz	4	3	3	3	1	3	3	3	2	1	j
	Deutsch Ferenc	3	2	2	1	1	3	3	3	3	1	f
10	Ebinger Kristóf	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	f
	Eckstein Imre	2	2	2	1	2	3	3	3	3	1	f
	Edelmann Marcell	2	1	2	1	2	2	1	2	1	1	f
	Egri Árpád	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Eizner Károly	3	3	3	3	3	4	3	3	2	2	j

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
15	Erőss Károly tdjm.	1	2	2	1	1	2	2	2	1	1	f
	Faragó Ferenc	3	3	2	2	1	3	3	3	2	1	f
	Farkas Jenő ftdjm.	4	3	4	3	3	4	4	4	3	2	i
	Fleischner Vilmos	3	2	2	2	2	3	3	3	3	1	f
	Francsek Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
20	Gebhardt Béla ftdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Goldstein Géza tdjm.	2	2	3	1	2	3	3	3	3	1	f
	Gyémánt István tdjm.	2	2	2	1	1	2	2	2	2	1	f
	Handel Ferenc	3	2	3	2	2	3	3	2	2	2	f
	Havas Jenő	3	3	3	2	2	3	3	3	2	2	f
25	Hermann Kálmán	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	f
	Holzer Andor	3	1	1	1	1	2	1	2	1	1	f
	Horváth Elemér	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2	j
	Horváth Jenő	2	3	3	3	3	3	4	3	2	2	j
	Kallós István tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
30	Kautzky Győző	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	f
	Klein Dezső	3	3	3	2	2	3	2	3	2	1	f
	Klemm István	1	2	2	2	2	3	3	2	2	1	f
	Koncsek Tibor	2	2	3	2	2	2	3	3	2	1	f
	Kovács Tibold tdjm.	3	3	3	2	1	3	2	2	1	1	f
35	Kozma Géza ftdjm.	2	3	3	2	2	3	3	3	1	2	f
	Kőszeg Oszkár	3	3	2	3	2	3	3	3	2	1	f
	Kulka Endre	3	3	2	2	2	3	3	3	2	2	f
	Kutnevszky Oszkár	2	1	1	1	1	2	2	2	1	1	f
	Kübek József	3	3	2	3	2	3	3	3	1	2	f
40	Lederer Antal tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Lengyel István	3	3	3	2	2	3	3	3	1	2	f
	Mach Ignác ftdjm.	3	2	3	3	3	3	3	3	3	1	f
	Nemes Attila tdjm.	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	f
	Neuberger Rezső	1	3	3	3	2	3	3	2	3	1	f
45	Neufeld Rezső ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Papp László ism.	1	3	3	3	3	2	1	3	2	1	f
	Pető János	3	2	2	2	2	3	3	3	2	1	f
	Porédos Zoltán	2	4	4	3	3	4	4	3	1	2	i
	Rosenwald József	4	3	3	2	2	3	3	3	2	2	j
50	Schwarcz József	2	2	2	2	1	3	2	3	2	1	f
	Schwarz Nándor	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Seidner Jenő	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Seligmann Géza	vizsgálatlan										
	Simon Lajos	3	3	3	1	1	3	3	3	1	2	f
55	Stempler Béla ism.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Szüss István	3	3	3	2	2	3	3	3	2	1	f
	Szaberszky Ernő	1	2	2	2	1	3	2	1	2	1	f
	Szmetana Antal	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	f
	Timary Lajos	2	3	3	2	1	3	3	3	fm	1	f
60	Trencséni Tibor	3	2	1	1	2	2	3	2	2	2	f
	Truszka Béla ftdjm.	3	3	3	1	2	2	3	3	2	1	f
	Weisz Antal	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	f
	Weisz Imre	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Werner Rezső tjdm.	3	1	1	2	2	3	2	2	2	1	f
65	Wiener Béla	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	f
	Wolkenstein Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f

II. B) osztály.

	Bacher Kálmán tdjm.	1	2	2	3	2	2	2	2	1	1	f
	Baky Zoltán tdjm.	2	3	3	2	2	2	2	1	1	1	f
	Bergmann József	3	3	3	3	2	2	3	2	2	1	f
	Bermann Ferenc	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	f
5	Blau Benő	1	1	1	2	1	1	2	2	2	1	f
	Csathó Lajos	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	f
	Derkay Lajos					K i m a r a d t						
	Deutsch Károly	3	2	3	2	1	1	2	2	3	2	f
	Ermer Árpád tdjm.	2	2	2	2	1	2	3	3	2	1	f
10	Erdős Tibor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	f
	Fertig Rezső tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Förster Pál	3	3	3	3	2	3	3	2	1	2	f
	Füzesséry Tihamér tdjm. . . .	2	2	2	2	1	2	3	3	2	1	f
	Ganz István tdjm.	3	2	3	3	1	2	2	2	2	2	f
15	Graf Ede	1	2	2	1	1	2	3	2	1	1	f
	Grossmann Oszkár	2	2	2	3	3	3	3	3	3	1	f
	Hajdú Ferenc	3	3	3	3	1	3	3	2	2	1	f
	Herczeg László	2	2	2	2	2	3	3	1	1	1	f
	Heyn György	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	f
20	Himler István	3	2	2	2	1	3	2	2	2	1	f
	Igaly Béla	2	3	3	3	1	2	2	3	2	1	f
	Király József	3	3	3	3	2	3	3	2	3	1	f
	Kirchlechner Ferenc	3	3	2	3	3	2	3	3	2	2	f
	Klein Árpád ftdjm.	2	2	2	3	1	2	3	2	fm.	2	f
25	Koblenz Márton	1	1	1	2	2	2	2	1	1	1	f
	Kreibich Ödön	1	1	1	2	1	1	2	3	2	1	f
	Kurdy Sándor ftdjm.	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1	f
	Lanzmann Ödön	3	1	1	1	1	2	2	1	2	1	f
	Lukács László	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
30	Marosi Dezső	2	2	2	3	2	2	2	2	2	1	f
	Németh István tdjm.	1	2	3	2	2	2	2	1	2	1	f
	Némethy Lajos	2	2	2	3	2	2	2	3	3	1	f
	Neufeld Tibor ftdjm.	2	1	1	2	1	1	1	3	1	1	f
	Pfeifer Imre	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	f
35	Pick Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Popovits László	2	3	3	2	3	3	4	3	3	2	j
	Pollák Jenő	2	2	2	3	1	1	3	2	2	1	f
	Ratsch Sándor	2	3	3	3	2	3	3	3	2	2	f
	Rákos László	2	3	3	2	3	3	3	3	3	1	f
40	Révész József ftdjm.	2	2	3	2	2	3	1	1	1	1	f
	Reinisch József	2	3	3	2	1	2	3	2	1	1	f
	Rothauser Béla	1	1	1	1	1	1	2	1	fm.	1	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Természetrajz	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szépírás	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Schinkasch László	3	2	2	3	2	2	3	2	fm.	1	f
	Schlesinger Jenő	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	j
45	Schreiber Ede tdjm.	3	3	4	3	3	3	4	3	1	1	j
	Simon Béla	3	3	3	3	3	4	3	2	1	1	f
	Szalay Károly	2	3	3	3	3	3	3	2	2	1	f
	Szemere György tdjm.	3	2	2	2	2	1	2	2	2	1	f
	Theiss Emil	2	2	2	3	2	2	3	1	1	1	f
50	Tokody Andor	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Wintermantel Kálmán	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	f
	Wimhardt Gyula ftdjm.	2	2	2	3	1	3	3	3	2	1	f
	Weisz József	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Weiland Elemér	2	3	3	3	2	1	3	1	2	1	f
55	Wocsasek Lajos	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Wolf Pál ftdjm.	2	2	2	2	2	3	3	3	1	1	f
	Ullrich Károly	2	3	3	2	2	3	3	3	2	1	f
	Züllig Imre	3	3	3	3	3	3	3	1	1	2	f

III. A) osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Ambrózy Károly	3	2	3	3	2	2	2	3	3	2	2	2	f
	Anderlik Győző	3	3	3	3	3	4	2	3	3	3	fm.	2	j
	Bäck Jenő	2	3	3	3	3	4	2	3	3	3	3	1	j
	Bohr László	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	2	2	i
5	Csendes István ftdjm.	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	3	2	j
	Cserjesi József tdjm.	2	1	2	2	2	2	1	2	2	1	1	1	f
	Czettel Imre	3	2	2	2	1	2	2	3	3	4	3	2	j
	Danielisz Tibor	2	3	3	4	3	4	3	3	3	1	3	1	i
	Ehrenreich Dániel	3	3	2	3	3	3	2	2	2	3	2	1	f
10	Farkas László tdjm.	3	3	3	3	3	3	2	3	2	1	3	1	f
	Feleki Rezső tdjm.	2	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	f
	Flesch Dezső	2	1	1	1	2	1	2	2	2	3	2	1	f
	Frankfurt József tdjm.	3	2	3	3	2	3	2	2	1	1	3	1	f
	Glücksmann Manó	3	3	3	3	2	3	3	3	3	4	3	1	j
15	Gottlieb Sándor	vizsgálatlan maradt												
	Grimm Győző	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	f
	Györgyi Géza tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Halász János tdjm.	1	2	3	3	3	2	2	3	3	1	2	1	f
	Harlicsek István	3	3	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	f
20	Hehn János tdjm.	3	3	3	3	2	3	2	1	2	3	3	2	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel	
	Hellebranth Andor tdjm.	1	2	2	3	3	3	1	1	1	1	2	1	f	
	Herr József	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	f	
	Hrdkó Árpád ftdjm.	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	f	
	Huber Miklós	2	2	3	3	2	3	3	3	3	3	2	1	f	
25	Jeck Péter	3	3	4	4	3	3	3	3	3	2	3	2	i	
	Josephi Viktor tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f	
	Keller Gyula	1	2	1	2	1	2	1	2	2	2	1	1	f	
	Kertész Miklós ftdjm.	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	3	1	f	
	Kirner Zoltán	1	2	3	3	2	3	2	2	2	2	2	1	f	
30	Klopfer Károly ftdjm.	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1	f	
	Kohn Mór	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f	
	Kontur Imre	3	3	3	3	2	2	3	3	3	3	3	2	f	
	Kovácsics Máté tdjm.	2	2	3	3	2	2	2	3	3	2	fm	1	f	
	Kusstos Béla	2	3	3	4	2	2	2	3	3	1	2	1	j	
35	Kedvessy Ferenc	2	2	1	1	3	2	2	2	2	1	1	1	f	
	Ledermann Pál	3	2	2	3	2	2	2	3	2	3	3	1	f	
	Litauszky András ftdjm.	2	3	4	4	3	3	4	4	3	3	1	2	i	
	Littmann Lajos	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	2	2	f	
	Lojkovics Sándor ftdjm.	3	3	4	4	3	3	3	4	3	3	3	2	i	
40	Nagy Károly tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f	
	Paulay Ede tdjm.	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	f	
	Pásztory Pál	2	3	4	4	4	3	3	3	3	3	2	2	i	
	Peininger Walter	2	1	3	3	1	2	1	1	1	3	2	2	f	
	Pejtsik Imre	4	3	3	4	2	2	3	3	3	3	2	2	i	
45	Perlesz Richard	3	2	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	f	
	Petschauer László	3	3	3	4	3	3	3	4	3	3	2	1	i	
	Révész Pál tdjm.	2	1	2	2	2	2	1	2	2	2	2	1	f	
	Róth Sándor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	f	
	Schuk József	1	2	3	3	2	2	3	1	1	2	3	1	f	
50	Schwarcz Imre tdjm.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	3	2	1	f	
	Stern Miklós	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	2	2	f	
	Szabó Ferenc	3	3	3	4	3	3	2	3	3	2	fm	1	j	
	Szántó Imre	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	f	
	Szauberer Frigyes	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	3	2	f	
55	Székely Tibor	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	f	
	Szőke Imre	3	3	3	3	3	3	2	1	1	1	2	2	f	
	Schreiber Alajos	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4	3	2	i	
	Tóth Jenő	kimaradt													
	Urbányi Gusztáv	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1		
60	Várady Zoltán	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		

III. B) osztály.

	Ádámszky Kontin Elemér	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	3	1	f	
	Alber Rezső	3	3	2	3	2	2	3	3	3	3	3	1	f	
	Auer István tdjm.	2	3	3	1	2	2	1	1	2	1	2	1	f	
	Blau Ernő	1	2	2	1	2	1	2	2	1	2	3	1	f	
5	Boda Géza ftdjm.	3	3	3	3	1	2	1	2	3	3	3	1	f	
	Bogoszávlyevits Miklós	2	3	4	3	3	3	2	3	2	2	2	1	j	
	Budai István tdjm.	1	2	3	1	1	1	1	1	2	1	3	1	f	

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Földrajz	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Dietzl Ottó	3	2	1	1	2	3	2	1	2	2	2	1	f
	Eckardt Frigyes ftjdm.	2	3	2	2	1	1	1	2	3	2	2	1	f
10	Eisler Imre	3	3	3	1	1	3	1	1	2	2	2	2	f
	Fellner István	3	3	3	3	3	2	3	2	3	2	2	2	f
	Führer László	2	3	2	3	2	2	3	2	2	3	3	2	f
	Fülöpp Károly			k	i	m	a	r	a	d	t			
	Gfellner Antal	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	2	2	f
15	Goldberger László	3	3	3	1	3	3	3	2	3	2	2	1	f
	Güttler Károly	3	3	3	2	1	3	2	2	3	2	3	1	f
	Haas Lipót	3	2	1	2	2	2	2	2	2	3	3	2	f
	Hanusz László tdjm.	2	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2	1	f
	Hegedüs Rezső			v	i	z	s	g	á	l	a	t	l	a	n	
20	Hergár Viktor	3	3	3	1	3	2	2	2	3	2	2	1	f
	Hrauda Ottó	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Káldor Ernő	3	2	2	2	2	1	2	2	3	3	3	1	f
	Kiszér Aladár	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	3	1	f
	Kováts Géza tdjm.	3	3	3	3	2	2	2	2	2	3	2	1	f
25	Kováts István tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Lederer József tdjm.	2	3	2	2	1	1	2	1	3	2	2	2	f
	Lichtman István	3	3	3	2	2	3	2	3	3	3	2	1	f
	Medveczky Albert	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	1	j	
	Müller Hugó	2	3	3	3	3	1	3	3	3	3	1	f	
30	Oreskovics Kornél	3	3	3	3	3	2	2	3	3	3	2	2	f
	Papp Ervin tdjm.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Parll Lajos	1	3	3	3	3	2	1	1	1	3	3	1	f
	Pásztory István	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	1	2	f
	Riedl Zoltán	2	2	2	3	2	2	2	1	3	3	2	1	f
35	Ritter József	2	2	1	2	2	1	2	2	2	2	fm.	1	f
	Rötzer István	3	3	3	3	2	1	2	2	2	1	2	1	f
	Schäffer Viktor	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3	3	2	f
	Schiller Miklós	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3	2	1	f
	Schwarcz Imre	3	3	3	2	3	3	2	2	3	3	2	2	f
40	Sebestyén Tibor	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	1	f
	Steiner Jenő	2	3	3	2	2	2	1	2	3	3	1	1	f
	Szabó István	2	3	3	3	1	1	2	2	3	2	3	1	f
	Szalay Gyula ftdjm.	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	3	2	f
	Szántó Imre	3	3	3	2	2	1	2	2	2	3	1	1	f
45	Szőke Andor ftdjm.	2	2	2	3	2	3	2	2	3	1	2	1	f
	Sztreha Dezső	3	3	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	f
	Szücs Rezső	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	2	1	f
	Tokody Béla	3	3	4	3	3	3	3	2	3	3	1	1	j
	Varga Lajos tdjm.	1	3	3	3	2	2	3	2	3	3	2	1	f
50	Vas József	1	3	3	2	2	3	3	2	3	2	2	1	f
	Verő Tibor	4	3	4	3	3	3	2	3	3	1	2	2	i
	Walter László	1	2	1	1	1	1	1	1	1	3	3	1	f
	Wein Sándor	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	f
	Wild Antal	3	3	2	3	3	3	2	3	3	3	2	1	f
55	Wintermantel József	4	3	4	2	4	3	3	2	3	3	2	2	i
	Witz Ferenc	2	3	3	1	2	1	1	2	3	3	1	1	f

IV. A) osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Alberkovics József	3	3	2	3	3	3	3	4	2	1	1	j
	Bodor István tdjm.	3	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	f
	Cifka Kálmán	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Czverli Ernő ftdjm.	1	2	3	1	1	2	1	3	3	2	1	f
5	Deneflée Frigyes	2	3	3	2	3	3	2	3	1	1	1	f
	Elsner Dezső tdjm.	1	3	3	3	3	2	2	1	2	2	1	f
	Felberbauer József tdjm.	1	3	3	3	2	2	2	3	2	2	1	f
	Feldmann Béla	1	3	3	3	1	3	2	3	2	3	1	f
	Fetth Géza ftdjm.	3	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1	f
10	Fuchs Károly	2	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	f
	Funk György	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	f
	Garai Károly tdjm.	1	2	2	1	1	1	1	1	2	2	1	f
	Gelléri István	1	1	2	1	2	1	2	2	3	2	1	f
	Herzl Dezső	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	1	f
15	Himler Géza	3	3	3	4	4	3	3	3	2	2	1	i
	Hochmann László	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	f
	Horeczky Lóránd báró	2	3	3	3	3	2	3	2	2	2	1	f
	Horváth Ármin tdjm.	2	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	f
	Jauernik Ferenc	kimaradt											
20	Joanovics Braniszlav	1	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	f
	Katona István	3	3	3	4	3	3	3	3	3	2	2	j
	Klein Imre	2	3	3	3	2	3	2	3	3	2	1	f
	Klein Miksa	3	3	4	3	3	2	3	3	2	2	2	j
	Kohn Nándor	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	f
25	Kölbl Rezső	2	3	3	3	3	2	2	2	3	2	1	f
	Lachmann Lajos	kimaradt											
	Lebovics Gyula tdjm.	1	3	2	2	1	2	2	3	3	2	1	f
	Lehotzky Pál	2	3	3	3	2	2	3	2	3	2	2	f
	Lojkovits Erik ftdjm.	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	1	j
30	Manheim Ernő	3	3	2	3	3	3	3	2	2	2	1	f
	Martinek István	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	2	j
	Miakits Ernő	1	3	3	3	2	2	2	2	2	1	1	f
	Miskei Gyula tdjm.	1	2	3	2	2	2	1	2	1	2	1	f
	Molnár Béla tdjm.	1	3	3	3	2	2	2	3	2	1	1	f
35	Molnár Ernő	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	f
	Molnár Géza	2	2	1	2	1	1	1	1	2	1	1	f
	Münz István	3	3	4	3	2	2	3	4	4	fm	1	i
	Ney Tivadar	kimaradt											
	Pauker Illés	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	f
40	Pick József	2	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	f
	Schmidt József	2	3	3	4	3	2	3	3	2	2	1	j
	Selmeczi Ferenc	2	2	3	3	3	2	3	3	3	1	1	f
	Steiner László tdjm.	2	3	3	3	2	2	3	3	2	3	1	f
	Storcz István	vizsgálatlan											
45	Szabó László	3	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	i
	Szmetana István	1	3	3	2	3	3	2	2	2	2	1	f
	Thoma István ftdjm.	2	3	3	3	3	3	3	2	3	fm	1	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadk. rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel	
	Tóth Antal tdjm.	1	3	2	3	2	2	2	3	3	2	1		f
	Teler Jakab	3	3	1	3	3	3	3	3	1	2	1		f
50	Tőkés Elemér	1	3	1	3	1	1	2	2	2	1	1		f
	Vidor Sándor	2	3	3	3	2	2	2	3	3	fm	2		f
	Vegman Antal ftdjm.	2	3	3	3	3	2	3	3	3	3	1		f
	Winkle Nándor	1	3	2	3	3	1	2	2	3	1	1		f
	Zelinka Alajos	2	3	3	3	3	2	2	3	2	1	1		f

IV. B) osztály.

	Bíró György tdjm.	2	2	1	1	1	1	2	2	3	1	1		f
	Braun Sándor ftdjm.	1	2	1	1	1	1	1	1	3	2	1		f
	Bruchsteiner Andor	4	3	2	3	2	3	3	3	2	2	1		j
	Büki Pál tdjm.	1	2	1	1	2	2	2	1	1	1	1		f
5	Czibula Lajos	3	3	4	2	4	3	3	3	1	1	2		i
	Domokos Rezső	3	3	2	3	3	2	2	2	3	1	1		f
	Drechsler János	2	3	1	1	3	2	3	2	3	1	1		f
	Éles József	1	3	2	2	2	2	2	1	2	2	1		f
	Erős Géza tdjm.	2	3	3	3	3	2	4	3	3	2	1		j
10	Erőss György tdjm.	1	2	1	1	1	1	2	1	2	2	1		f
	Galgóczy Sándor	1	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1		f
	Haasz Géza tdjm.	2	3	2	2	3	3	3	2	2	—	1		f
	Halmai József	2	3	2	2	3	2	3	2	3	—	1		f
	Haraszti József	3	3	3	3	4	3	3	3	3	2	1		j
15	Hegedűs László tdjm.	2	3	3	2	2	3	2	3	3	2	1		f
	Hirsch György	3	3	2	2	3	3	3	3	3	3	1		f
	Jankó Béla ftdjm.	3	4	3	3	3	3	4	3	3	1	2		i
	Jeck József	3	4	3	4	4	3	4	3	3	2	1		i
	Jóna István	4	4	4	4	3	2	4	3	3	2	1		i
20	Karl Ferenc	4	3	3	3	3	3	3	3	1	1	1		j
	Kaufmann Ferenc	3	3	3	3	3	1	2	2	2	3	1		f
	Kiss Tibor tdjm.	2	2	2	2	1	1	2	1	2	1	1		f
	Kellner Géza	2	2	2	2	2	2	2	2	3	1	1		f
	Knébel István	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
25	Krechnyay József tdjm.	2	3	3	3	3	2	3	3	3	2	1		f
	Lederer Pál tdjm.	3	3	1	2	3	1	1	2	3	3	1		f
	Ledermann Frigyes	3	3	1	2	3	2	3	3	2	3	1		f
	Lehofer János	4	4	3	4	4	4	4	3	3	1	1		i
	Lusker Béla	3	3	2	2	2	1	2	2	2	2	1		f
30	Madár Ernő	2	3	3	3	3	3	3	3	4	2	1		j
	Markovits Elemér	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1		f
	Martin Alajos	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1		f
	Nádas László tdjm.	2	2	2	2	2	2	2	1	1	1	1		f
	Pados Imre	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1		f
35	Pirkner Lajos	2	3	2	2	3	2	3	3	3	2	1		f
	Pollák Iván	3	3	3	3	3	3	4	3	4	2	1		i
	Radó Oszkár	3	3	2	2	3	3	3	3	3	1	1		f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Természettan	Mennyiségtan	Rajzoló geometria	Szabadk. Rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Schlesinger Sándor tdjm. .	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	1	f
	Schramkó Gyula	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	f
40	Schumitzky József	3	3	2	3	3	2	3	1	1	2	1	f
	Seffer István	3	3	1	2	2	3	3	3	3	2	1	f
	Singer Gyula tdjm.	2	3	2	2	3	3	3	3	2	2	1	f
	Sorg Jenő	3	3	2	2	2	2	3	3	3	2	1	f
	Spitzer György	3	3	2	2	3	2	3	3	3	3	1	f
45	Szpirer Rezső	4	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	j
	Steiner Sándor	3	3	2	2	3	2	3	3	3	3	1	f
	Strausz László tdjm. . . .	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1	f
	Székely György	3	3	2	2	3	2	3	3	2	3	1	f
	Theisz Károly	3	3	2	2	3	2	3	3	2	2	1	f
50	Weszely Vilmos ftdjm. . .	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	f
	Wolf György	2	3	2	2	1	2	3	3	2	2	1	f
	Wolf László	2	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	f
	Zichy Emanuel gróf	1	3	2	1	3	3	3	3	3	2	1	f
	Zuna Pál tdjm.	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	f

V. osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegytan	Természetrajz	Mennyiségtan	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Barta György	2	3	4	4	3	3	2	3	3	2	1	i
	Békássy Endre	1	2	2	2	2	1	2	2	3	2	1	f
	Benedict János	3	3	3	3	2	2	2	1	1	1	1	f
	Bentz Jenő ftdjm.	3	3	2	3	3	3	1	3	1	fm.	1	f
5	Bentz József ftdjm.	4	3	3	4	3	3	3	3	2	2	1	i
	Berger István	2	3	3	3	3	2	1	2	3	1	1	f
	Berger János	3	2	1	2	2	3	2	3	2	2	1	f
	Bezák Tibor	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	f
	Danielisz Ágoston	2	3	4	3	3	2	2	4	1	2	1	i
10	Dévos Rezső	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	f
	Diener Gusztáv tdjm. . . .	2	3	3	3	2	3	2	2	3	1	1	f
	Eisvogel Ernő	3	3	2	4	3	3	2	2	3	1	2	j
	Erdős Sándor tdjm.	3	3	3	3	2	3	1	2	3	1	2	f
	Fedor Csák Aladár	4	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	j
15	Felföldy Béla	vizsgálatlan											
	Fleiszig Gábor	3	3	4	3	3	2	1	3	2	2	1	j
	Fondor Richard tdjm. . . .	2	2	2	2	2	3	1	2	3	1	2	f
	Gábor Hugó	kimaradt											
	Gerő Marcel	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f
20	Gorjup Ferenc	3	3	2	3	3	3	3	3	3	1	1	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegytan	Természetrajz	Mennyiségtan	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Grünberger Andor . . .	3	3	2	3	2	3	2	3	—	3	2	1	f
	Hetényi Loránd	3	3	3	3	3	2	2	3	—	2	2	1	f
	Izsákovics Ernő	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	f
	Jordán Richárd	3	3	3	3	3	3	2	1	—	3	2	1	f
25	Klement Zoltán tdjm. .	3	2	4	4	3	3	2	4	—	1	1	1	i
	Kossits Szilárd	3	3	3	3	4	3	3	3	—	3	1	1	j
	Kováts Albert ftdjm. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	f
	Lajta Alfréd	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	2	1	f
	Láng József ftdjm. . . .	2	1	1	2	2	1	1	2	—	1	1	1	f
30	Lehrofer Jenő	3	3	2	3	2	3	2	3	—	2	1	1	f
	Lilienthal Gyula	2	3	1	2	2	3	2	3	—	3	2	1	f
	Lojkovits Lajos tdjm. .	3	2	2	3	2	2	1	2	—	2	2	1	f
	Magyar Antal ftdjm. . .	2	2	2	3	2	2	2	2	—	3	2	2	f
	Mann Ernő tdjm. . . .	1	2	1	1	1	1	1	1	—	1	1	1	f
35	Matzner Árpád ftdjm. .	2	3	3	3	3	3	2	3	—	2	3	1	f
	Müller Pál	3	3	2	3	3	2	2	2	—	3	1	1	f
	Paumkirchner Ferenc tdjm.	2	1	1	2	2	2	1	2	—	1	1	1	f
	Pfeifer István tdjm. . .	2	2	3	3	2	2	1	1	—	3	1	2	f
	Pfeifer Miklós	2	3	2	3	2	3	1	3	—	3	2	2	f
40	Pink Béla ftdjm.	3	3	2	3	3	2	1	2	—	3	1	1	f
	Platschek László . . .	2	2	1	2	2	2	1	3	—	3	2	1	f
	Pürner József	1	3	3	3	2	3	1	3	—	3	1	1	f
	Remenyik Tibor	1	1	1	1	1	1	1	1	—	2	2	1	f
	Rieger István	2	3	1	3	2	1	1	2	—	3	3	1	f
45	Rosenfeld Ernő	2	3	2	3	2	3	1	2	—	2	3	2	f
	Scheder Gyula tdjm. . .	3	3	3	3	3	3	2	3		3	1	2	f
	Schein Vilmos	1	1	1	1	2	1	1	1	—	2	1	1	f
	Schütz Gyula	kimaradt												
	Steiner Árpád	4	4	3	4	3	4	3	4	—	3	3	2	i
50	Straub Lajos	3	3	3	3	3	3	2	3	—	2	1	1	f
	Szinek Lajos	1	3	3	3	3	3	3	2	—	3	2	1	f
	Szőke Pál	1	3	4	3	3	3	1	4	—	3	1	1	i
	Toronyi Gyula	3	2	2	2	3	3	1	3	—	1	1	1	f
	Tóth Elemér	3	3	2	3	3	3	2	3	—	4	1	2	j
55	Ullmann Jenő	3	3	3	3	2	3	1	4	—	4	3	1	i
	Villányi János	3	3	3	3	4	3	3	3	—	4	3	2	i
	Vlaszák István ftdm. . .	3	3	3	3	3	3	2	3	—	2	1	2	f
	Weisz Dezső	3	3	3	3	3	3	2	3	—	3	2	1	f

VI. osztály.

	Barcza Lajos	3	2	2	2	2	3	1	2	2	2	3	1	f
	Benedek Imre	2	3	3	3	2	2	1	2	2	3	3	1	f
	Benes J. György	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	f
	Bessenyei József	3	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	2	f
5	Bleyer Pál	3	2	2	2	3	3	2	3	3	3	2	2	f
	Boroevits István	3	3	3	3	3	3	1	3	3	2	1	2	f
	Burg Ervin	3	2	2	2	2	3	1	2	3	2	3	2	f

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történet	Vegytan	Természetrajz	Mennyiségtan	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Czettel Vilmos tdjm. .	3	2	3	2	2	3	1	3	3	2	2	1	f
	Csillag Ernő	1	2	2	1	2	2	1	2	2	2	1	1	f
10	Delmár Tivadar	k i m a r a d t												
	Detári János tdjm. . .	2	2	2	2	3	3	1	2	3	3	1	1	f
	Dobrovolna Dezső tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Feldmann Aladár . . .	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	1	f
	Fleischmann László . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f
15	Fodor Géza	3	3	3	3	3	3	2	3	3	1	1	2	f
	de Fries Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
	Glasner Béla	3	2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	f
	Grimm Béla	3	1	1	2	2	2	1	2	1	1	2	1	f
	Horváth Sándor	2	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	2	f
20	Kauser János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f
	Kautzky Tivadar . . .	2	2	2	2	3	3	1	3	3	1	1	2	f
	Kenéz Ferenc . . .	3	3	3	2	3	3	1	3	3	2	2	2	f
	Klein István ism. . . .	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	2	2	f
	Krausz Sándor	3	2	3	2	3	3	2	3	3	4	2	2	j
25	Krell Sándor	2	3	3	2	2	3	1	2	2	2	3	1	f
	Kuhn Ferenc tdjm. . . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	f
	Lakos László	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	1	2	f
	Langfelder Lajos	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	2	1	f
	Leheti Ferenc	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	1	2	f
30	Mádai István tdjm. . . .	2	2	1	3	2	2	1	3	3	3	2	1	f
	Mayr F. József	3	2	2	2	2	2	1	2	3	3	2	1	f
	Marer Lajos	3	2	2	2	2	2	1	2	2	2	fm.	1	f
	Németh Kornél ftdjm. . .	2	3	3	3	3	3	1	2	2	2	1	1	f
	Obendorfer Rezső . .	3	3	3	3	3	3	1	3	3	3	1	1	f
35	Oldal Géza	2	1	3	3	2	3	1	2	3	3	1	1	f
	Pete Ernő tdjm. . . .	1	2	2	2	2	2	1	1	1	3	2	1	f
	Preysz Tibor	2	1	1	1	2	2	1	3	3	3	1	1	f
	Rédei Lajos	k i m a r a d t												
	Reiner István ism. . . .	1	1	1	2	3	2	1	3	3	3	2	1	f
40	Róth Péter	3	2	3	3	3	3	1	3	3	3	2	1	f
	Rótholcz Frigyes	2	2	2	3	3	3	1	3	3	2	2	1	f
	Rumi Pál tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f
	Schaffer Károly	2	2	2	2	2	2	1	2	2	3	2	1	f
	Selmeczi Antal	3	2	3	2	3	2	1	3	3	2	3	1	f
45	Simonffy Imre tdjm. . .	2	3	3	2	3	3	1	3	3	3	2	1	f
	Schmuck Géza tdjm. . .	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1	f
	Steinhardt Géza	2	2	1	2	3	3	1	3	3	2	3	1	f
	Szenes Pál	2	3	2	3	3	3	1	3	3	3	3	1	f
	Szentesi Elemér tdjm. . .	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	f
50	Vass Gyula	1	1	1	2	1	1	1	1	2	2	2	1	f
	Vajk Ernő tdjm. . . .	2	1	1	2	1	2	1	1	1	2	3	1	f
	Vidor István	2	2	1	2	2	1	1	2	2	3	2	1	f
	Weisz Gyula	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	1	f

VII. osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Vegytan	Mennyiségtan	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Barcza Imre	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	f
	Berger Imre tdjm.	2	1	3	1	2	2	2	2	3	3	1	1	f
	Brucker Árpád ftdjm.	3	3	3	4	3	3	2	2	2	2	1	1	j
	Burián Ákos	3	1	3	3	2	2	3	1	2	3	1	2	f
5	Eichner Tibor ftdjm.	2	2	3	3	3	3	3	2	1	1	3	2	f
	Eisler Pál	2	2	3	3	1	3	2	2	3	3	1	1	f
	Ember Béla tdjm.	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	f
	Fürst Géza tdjm.	1	1	2	1	1	1	1	1	2	3	2	1	f
	Gerő László	3	2	3	3	2	3	3	2	2	2	3	1	f
10	Grünfeld Lajos	2	2	2	3	2	3	3	2	2	2	2	1	f
	Halmos Ármin tdjm.	3	3	3	4	2	3	3	3	3	2	1	1	j
	Heckenast Frigyes	1	3	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	f
	Herlinger Soma	2	3	2	3	3	4	3	3	3	3	3	1	j
	Hollósi József	2	2	2	2	1	1	3	1	3	3	1	1	f
15	Jordán Vilmos	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2	2	1	j
	Kanczler József	2	2	2	3	2	2	2	2	2	2	2	1	f
	Klein Sándor	v	i	z	s	g	á	l	a	t	l	a	n	
	Klein Zoltán	1	1	2	1	3	2	2	2	2	2	2	1	f
	Kostkiewics Ferenc	2	3	3	3	2	3	3	2	2	3	2	1	f
20	Léderer Oszkár	1	3	1	3	3	3	3	2	3	3	3	2	f
	Lindmayer Jenő tdjm.	2	2	3	3	1	3	2	3	3	1	1	2	f
	Nagy Rezső	2	2	3	3	2	2	3	2	2	1	1	1	f
	Pammer Imre ftdjm.	3	3	3	3	3	4	3	2	4	1	1	2	i
	Paumkirchner Károly tdjm.	3	3	2	3	3	3	3	2	1	1	1	1	f
25	Pethő József tdjm.	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	1	1	f
	Pogány László	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	f
	Polgár László ftdjm.	2	1	3	3	2	3	3	2	3	3	2	1	f
	Pollák Andor tdjm.	1	1	3	3	1	1	2	2	1	2	2	1	f
	Révész György tdjm.	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	2	1	f
30	Róna Pál	2	2	2	3	2	2	2	2	3	3	1	1	f
	Schweitzer Béla	1	1	2	1	1	2	2	1	1	3	2	2	f
	Sorg Antal	3	2	3	3	1	2	3	2	3	3	2	2	f
	Szende Oszkár	3	3	3	2	3	1	1	1	1	2	2	1	f
	Szeszlér Géza	v	i	z	s	g	á	l	a	t	l	a	n	
35	Tscherne László	1	2	2	3	2	3	3	2	3	2	2	1	f
	Vajda Béla	3	3	3	4	3	3	3	2	3	3	fm.	1	j
	Weber Róbert	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	2	1	j
	Weiss László	2	2	3	3	1	2	2	3	3	1	1	1	f
	Zigány Ferenc tdjm.	1	1	3	3	2	2	2	1	1	2	2	1	f

VIII. osztály.

	Nevek	Vallástan	Magyar nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Történelem	Természettan	Mennyiségtan	Ábrázoló geometria	Szabadkézi rajz	Bölcseleti előtan	Tornázás	Magaviselet	Általános előmenetel
	Bartók László	1	1	1	1	1	2	1	2	2	1	2	1	é
	Biró Sándor tdjm.	1	2	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	é
	Cavargna Alajos	3	3	3	3	2	3	3	3	3	3	1	1	é
	Détári Kálmán	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	é
5	Filep Lajos	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	é
	Fischl Vilmos tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	é
	Gerlóczy Gedeon tdjm.	3	2	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	é
	Hajnal Nándor tdjm.	kimaradt												
	Heintz Gusztáv tdjm.	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	2	1	é
10	Jäger János	3	2	3	3	3	3	3	2	3	3	2	1	é
	Kautzky Rezső	1	1	2	2	2	1	2	1	1	1	1	1	é
	Kiss Károly tdjm.	1	2	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1	é
	Kiszer Ágoston	1	2	1	3	2	2	2	3	3	3	1	1	é
	Klenka János	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	2	2	é
15	Kolbányi Géza ftdjm.	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	1	1	é
	Kunvári Imre	1	2	3	3	3	3	2	3	3	2	2	1	é
	Lakos Károly	3	3	2	3	3	3	2	3	3	2	2	1	é
	Márer Sándor	2	3	3	3	3	2	3	2	2	3	2	1	é
	Marsovszky Tibor	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	1	1	é
20	Mödlagl Ferenc	2	2	2	3	2	2	3	3	2	2	1	1	é
	Nemes Tihamér tdjm.	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1	é
	Oláh Béla	2	3	3	3	2	3	3	3	3	2	1	1	é
	Pákozdy Árpád	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	1	é
	Renvez Károly	3	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2	1	é
25	Rosenwald Artur tdjm.	3	2	3	3	2	3	2	2	1	2	fm.	1	é
	Sibelka Tibor	3	2	1	3	3	3	2	3	1	2	1	1	é
	Steinert Ferenc ftdjm.	3	2	2	3	2	3	3	3	3	3	1	1	é
	Stern Béla	1	1	1	1	1	2	2	3	2	1	2	1	é
	Strausz József tdjm.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	é
30	Szalkai Lajos tdjm.	1	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	1	é
	Tauber Alfréd	1	1	1	2	3	1	1	1	2	1	2	1	é
	Vajk Tibor tdjm.	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	2	1	é
	Volenszky Béla ftdjm.	1	2	3	3	3	3	2	3	2	3	2	1	é
	Zuna Kálmán tdjm.	3	2	3	3	3	3	3	3	3	2	1	1	é

Az érettségi vizsgálat.

Az idei érettségi vizsgálatra a folyó tanév VIII. osztályának 33 tanulója jelentkezett.

Az érettségi vizsgálatok írásbeli részét 1913. május hó 19., 20. és 21. napjain tartottuk.

Az írásbeli vizsgálatra a szaktanárok részéről fölterjesztett tételek közül a tankerületi kir. főigazgató úr a következőket jelölte ki:

I. A magyar nyelv és irodalomból.

Széchenyi István reformeszméi a magyar költészetben.

II. A német nyelvből.

1. Rousseaus Bedeutung in der Entwicklung der deutschen Literatur. 2. Wallenstein serege. (Fordítás.)

III. A mennyiségtanból:

Valaki egy pénzintézetnél 4% mellett 1901. jan. 1-én letesz 100.000 K-t; azután 1902. jan. 1-től kezdve minden jan. 1-én kivesz 6.000 K-t. A megmaradt pénzéből 1913. jan. 1-től kezdve minden január 1-én összesen 20-szor akar magának évjáradékot biztosítani. Milyen összegről szólhat ez?

Mekkora annak a testnek a köbtartalma és felülete, amely keletkezik, ha az „a“ oldalú quadrát egy az átlójával parallel tőle t távolságra levő tengely körül forog? $a = 2{\cdot}1935$ $t = 8{\cdot}543$ $\pi = 3{\cdot}1415$ g.

A vizsgálat eredménye:

Az írásbeli vizsgálat eredménye:

Magyar	9 jeles,	14 jó,	10 elégséges,	— elégtelen
Német	3 „	8 „	21 „	1 „
Mennyiségtan . . .	10 „	3 „	18 „	2 „

Az írásbeli érettségi alapján szóbelire bocsáttatott 33.

Dr. Badics Ferenc tanker. kir. főigazgató úr elnöklete alatt a szóbeli érettségi vizsgálatokat június 2., 3., 4. és 5-én tartottuk a következő eredménnyel: jelesen érett 6; jól érett 5; érett 20 tanuló. 2 tanuló egy-egy tárgyból két hónap mulva javító érettségire utasíttatott.

XII.

Segélyezések és jutalmak.

a) Scitovszky-alapítvány.

Az alapítvány története és rendeltetése az 1880-iki „Értesítő"-ben van megírva.

A 170 K-át kitevő kamaton 64 szegénysorsú tanuló számára 76 könyvet vásároltunk.

b) Szilágyi István-féle alapítvány.

Ezen alapítványból a fővárosi közép- és polgári iskolákra kiterjesztett 160 K-ás segélydíjakon kívül 60 K összegből 28 szegény tanuló számára 30 könyvet vásároltunk.

c) Felvételi díjak.

E díjakból 325·89 K-t fordítottunk 45 szegénysorsú tanuló könyveire (127 könyv), 892 K-t az ifjúsági könyvtár gyarapítására és 97·20 K-ért az ifjúsági zenekar részére szereztünk be zeneműveket.

Szemléltető előadások látogatására fizetett	663 tanuló	663 K — f
Ebből 3 Uránia-előadásra	480 K — f	
Diapozitiv képekre	132 „ — „	
Marad a jövő tanévre	60 „ 66 „	672 „ 66 „
a többlet . .		39 K 66 f

a betéti könyvecske kamatjából térült meg.

d) Ösztöndíjak.

I. Ezen intézethez kötött ösztöndíjak:

1. A Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület 4000 K-ás alapítványának 200 K kamatját Fürst Géza VII. oszt. tanuló;

2. a „Királylátogatási emlék"-alapítvány 100 K kamatját Nemes Tihamér VIII. oszt. tanuló;

3. a Kralovánszky György"-alapítvány 70 K kamatait Fischl Vilmos VIII. oszt. tanuló;

4. az Áldássy József"-féle ösztöndíj 90 K 14 f kamatját Nagy Lajos III. A) oszt. tanuló;

5. az „I. Ferenc József Ő cs. és apost. kir. Felsége névnapi emléke" alapítvány 22 K 48 f kamatját Láng József V. oszt. tanuló;

6. az „Egyesült Budapesti Főv. Takarékpénztár“ alapította 200 koronás ösztöndíjat Kovács Albert V. B) oszt. tanuló;

7. a „Mérő József“-féle 200 K-ás adománynak a folyó évre rendelkezésre álló kamatját 8 K 21 f Szentesi Elemér VI. oszt. tanuló kapta.

II. Külső ösztöndíjak.

A Bésán-féle 200 K-ás ösztöndíjat Schmuck Géza VI. oszt. tanuló élvezte.

e) Szilágyi-féle segélydíjak.

Ilyen segélyben, mely évi 160 koronát tesz ki, folytatólag részesültek: Hrauda Ottó III. B), Lederer József III. B), Miskey Gyula IV. A), Büki Pál IV. B), Erőss György IV. B), Lederer Pál IV. B), Paumkirchner Ferenc V., Kanzler József VII., Strausz József VIII. oszt. tanulók, újonnan pedig Kuhn Ferenc VI., Éles József IV. B) és Spitz Miklés I. A) tanulók.

f) A „Volt Tanítványok Egyesülete“ alapítványának 200 K kamatából a folyó tanévben is 106 szegény tanulót segélyeztünk rajzszerekkel.

Kimutatás.

Osztály	I. A)	I. B)	II. A)	II. B)	III. A)	III. B)	IV. A)	IV. B)	V.	VI.	VII.	VIII.	Összesen
Tanulók száma . .	11	16	4	10	8	12	8	9	2	8	15	3	106

*Szabadkézi rajzi szerekre fordítottunk 40 K-t.

g) Segélyezések.

Az 1911/12-iki Értesítőben feltüntetett maradvány . .	516 K 65 f
A segélyalap 1912. évi kamatja	499 „ 52 „
A Pesti Hazai Első Takarékpénztár adománya	200 „ — „
Összesen . . .	1.216 K 17 f.

Segélyben részesültek: Szentesi V. 10 K, Braun VII. 10 K, Strausz VII. 20 K, Kiss VII. 20 K, Rosenwald VII. 20 K, Kiss VIII. 10 K, Pollák VII. 10 K, Rosenwald VII. 20 K, Scheiber II. B) 20 K, Révész II. B) 20 K, Kiss I. A) 20 K, Rumi VI. 10 K, Szentesi VI. 20 K, Kiss VIII. 10 K, Heintz VIII. 20 K, Fischl VIII. 20 K, Strausz VIII. 10 K, Révész II. B) 20 K, Kiss VIII. 20 K, Cserjesi III. A) 20 K, Nádas IV. 20 K, Strausz IV. B) 10 K, Selmeci IV. B) 20 K, Pete VI. 20 K, Kováts István III. B) 10 K, Paumkirchner VII. 20 K, Vig I. B) 20 K, Elsner IV. A) 20 K, Heintz VIII. 22·19 K, Miskey IV. A) 20 K, Kiss VIII. 20 K, Cserjesi I. A) 20 K, Papp III. B) 20 K, Szentesi VI. 20 K, Kovács Tibold II. A) 10 K.

Összesen . .	602 K 19 f
úgy hogy a jövő tanévi segélyezésre marad Osztroiiczky Géza főispán úr 50 K adományával együtt	663 K 98 f

Köszönetet mondok e helyen egy magát megnevezni nem akaró úrnak, aki az intézet ajánlatára Kiss Endre I. A) oszt. tanulónak 30 K-t adományozott

h) Jutalomkönyvek.

Az 1913. június 28-án tartott záróünnepségen a következő jeles tanulók kaptak jutalomkönyvet a székesfőváros tek. tanácsától kiutalványozott 200 K összegből:

I. a) Cserjési Antal
Engel László
I. b) Kováts Antal
Wágner Béla
II. a) Francsek Jenő
Gebhardt Béla
Kallós István
Lederer Antal
Schwartz Nándor
Seidner Jenő
II. b) Fertig Rezső
III. a) Györgyi Géza
Nagy Károly
III. b) Kováts István
V. Kováts Albert
VI. Dobrovolna Dezső
De Fries Károly
Szentessy Elemér
VII. Révész György
VIII. Bartók László
Filep Lajos
Fischl Vilmos
Stern Béla
Strausz József
Vajk Tibor

XIII.

A székesfővárosi IV. ker. községi főreáliskolában

az 1913—1914-iki iskolai évben használandó

TANKÖNYVEK JEGYZÉKE.

I. OSZTÁLY.

Mártonfy-Weszely. Módsz. magy. nyelvt. új helyesírással, 7. k. 1·60
Lehr-Riedl. Magyar olvasók., I. r. 7. kiad. . . . . 1·60
Miklós-Kaiblinger. Német nyelvkönyv, I. rész, 2. kiad. . . . 1·80
Jablonszky-Schwicker. Földrajz reálisk. I. oszt. szám. Kötve 2·—
Kogutowicz. Földr. iskolai atlasz, I. 10. kiad. . . . . 2·—
Beke Manó. Számt., 8. jav. kiad. 2·80
Kiss E. J. Geom. alakt. I—II. o. sz., 6. kiad. . . . . 3·50
Chinorány és Halmos. Természetrajz . . . . . 2·—
Vajda Pál. Magyar-német szépírási minták . . . . . —·80

II. OSZTÁLY.

Mártonfy-Weszely. Módsz. magy. nyelvt., 7. kiadás, új helyesírással . . . . . 1·60
Lehr-Riedl. Magyar olvasók. II. r., 6. kiad. . . . . 2·50
Miklós-Kaiblinger. Német nyelvkönyv. II. rész . . . . . 1·80
Jablonszky-Schwicker. Földrajz, reálisk. sz., II. k. . . . . 2·50
Kogutowicz. Földrajzi atlasz, II. r. 10. kiad. . . . . 2·40
Beke Manó. Számtan, 8. jav. kiad. 2·80
Kiss E. J. Geom. alaktan I—II. oszt. sz., 6. kiadás . . . . 3·50
Ormándy Miklós. Természetrajz II. k., 2. k. . . . . 2·40
Vajda Pál. Rondírás . . . . . —·80

III. OSZTÁLY.

Weszely. Rendsz. magy. nyelvt., 3. kiadás . . . . . 1·40
Lehr-Riedl. Magy. olvasók. III. rész, 4. kiad. . . . . 2·50
Mendlik-Bodnár. Francia nyelvkönyv, I. . . . . 1·—
Baróti-Csánki. Magyarorsz. története, I. r., 7. k. . . . . 1·50
Jablonszky-Schwicker. Földrajz, II. kötet . . . . . 2·50
Miklós-Kaiblinger. Német nyelvkönyv. III. rész . . . . . 3·20
Beke Manó. Számtan 8. jav. kiad. 2·80
Kiss E. J. Constr. planimetria, 3. kiadás, kötve . . . . . 2·—
Kemény F. Kisérleti physika . . 2·—
Kogutowicz. Földr. atlasz, III. r. 10. kiad. . . . . 1·60

IV. OSZTÁLY.

Weszely. Stilisztika, 7. kiadás . . 2·40
Arany. Toldija (Lehr), 12. kiad. 2·—
Felsmann. Német grammatika, 8. kiadás . . . . . 2·80
Miklós-Kaiblinger. Német nyelvkönyv, III. . . . . —·—
Mendlik-Bodnár. Francia nyelvkönyv, II. . . . . 2·80
Kemény F. Math. és physikai földrajz . . . . . 1·70
König-Beke. Algebra . . . . . 3·80
Kiss E. J. Constr. planimetria, 3. kiadás, kötve . . . . . 2·—
Baróti-Csánki. Magyarorsz. története, II. rész, 7. kiadás . . . 2·—
Kogutowicz. Földr. iskolai atlasz III. r., 10. kiad. . . . . 2·—

V. OSZTÁLY.

Riedl. Rhetorika és rhet. olv. 7. kiadás . . . . . 2·60
Mendlik-Bodnár. Francia nyelvkönyv, II. . . . . 2·80
Ujházy László. Világtörténelem, I. r., ... 2·40
König-Beke Algebra, ... 3·80
Szterényi H. Növénytan, 6. kiad. . 3·—
Reichenhaller. Chemia, I. kötet, 3. kiadás . . . . . 2·—
Wagner. Geometria, 8. kiadás . 4·80
Miklós-Kaiblinger. Német olv. IV. 3·40

VI. OSZTÁLY.

Riedl F. Poetika és poetikai olv., 6. kiadás . . . . . 3·—
Miklós-Kaiblinger. Német nyelvkönyv . . . . . 2·80
Theisz. Francia olvasó- és gy. k., II. r., 2. kiadás . . . . . 2·—
Ujházy L. Világtörténet, II. r. . 4·—
Mocnik-Schmidt-Lévai. Algebra, 13. kiadás . . . . . 3·80
Wagner. Geometria. 8. kiadás 4·80
Lutter. Szorszámok, 15. kiadás 2·40
Báthory. Állattan a gimn. és reálisk. felsőbb oszt. számára, 2. kiadás . . . . . 4·—
Reichenhaller. Chemia, II. kötet. 3. kiadás . . . . . 2·—
Kiss E. J. Ábráz. geometria I., 2. kiadás . . . . . 1·50

VII. OSZTÁLY.

Horváth Cyrill. Irodalom-történet. 3. kiad. . . . . 7·—
Miklós. Német olvasókönyv . 3·40
Macher E. Francia olvasókönyv, II. . . . . 3·—
Schmidt-Mocnik-Lévai. Algebra, 13. kiadás. . . . . 3·80
Wagner. Geometria, 8. kiadás 4·80
Lutter. Szorszámok, 15. kiadás 2·40
Kiss E. J. Ábrázoló geom., II., 2. kiadás . . . . . 1·50
Szijártó M. Kisérleti fizika, I. r. 2. kiad. . . . . 3·40
Reichenhaller. Chemia. III. rész, 3. kiadás . . . . . 2·—
Ujházy L. Világtörténet, III. rész 3·40
Harrach. Goethe, Hermann u. Dorothea, 2. kiadás . . . . —·60

VIII. OSZTÁLY.

Horváth Cyrill. Irod. tört., 3. kiad. 7·—
Miklós. Német olvasókönyv. . 3·40
Macher E. Francia olvasók., II. 3·—
Kornis Gyula Lélektan és logika. 3·20
Újházy L. Magyarország oknyomozó története . . . . . 3·40
Schmidt-Mocnik-Lévai. Algebra, 13. kiadás. . . . . 3·20
Wagner. Geometria, 8. kiadás 4·80
Lutter. Szorszámok, 15. kiadás 2·40
Szijártó M. Kisérleti fizika, II. r. 2·80
Kiss E. J. Ábr. Geom. III. r., 2. kiad. 1·50
Segédk.: *Szinnyei.* A magy. ny. rendszere, 6. kiad. . . . . 1·—

XIV.

Intézetünk fegyelmi szabályai.

1. Minden tanuló köteles saját vallása isteni tiszteletein és gyakorlatain részt venni. Elmaradását rendes módon igazolnia kell.

2. A tanuló köteles az intézet minden egyes tanára iránt tisztelettel viseltetni, figyelmeztetésükhöz alkalmazkodni, tanácsaikat követni és rendeleteiknek engedelmeskedni. A tisztelet külső nyilvánulása az osztályban felállás, egyebütt hallgatag köszönés kalaplevétellel.

3. Minden tanuló szeresse tanulótársait, hogy azok is viszont szeressék és becsüljék.

4. Ha bárki úgy érzi, hogy tanuló társa megsértette, akkor kerüljön el minden személyes visszatorlást, hanem terjessze ügyét osztályfőnöke elé.

5. Ha több tanulónak van panasza, csak egyenkint jelenhetnek meg osztályfőnökük s ha szükséges az igazgató előtt.

6. A tanuló az iskolában tisztán öltözve, az előírt író és tanszerekkel ellátva, egy negyedórával a tanítás kezdete előtt tartozik megjelenni.

7. Olyan tárgyakat, melyekre az iskolában szükség nincs, odahozni nem szabad.

8. Tilos a tanulónak könyveit, szereit vagy egyéb tulajdonát az iskolában eladni, vagy mást érte becserélni.

9. Az iskolai bútorokat, falakat megrongálni vagy bepiszkítani, valamint a tantermekben vagy a folyosókon szemetet elszórni tilos. Az okozott kárt köteles a tanuló megtéríteni és ha azt rosszakarattal szándékosan követte el, még fegyelmi büntetésben is lesz része.

10. A tantermekben a tanulók lehetőleg zajtalanúl járjanak.

11. Az egyes leckeórák között 10 percnyi szünet van, amikor a tanulók a termet elhagyhatják, de a 10 perc elmúltával kötelesek azonnal visszatérni.

12. Egyik tanteremből a másikba, vagy a leckeórák befejezése után, mikor az intézetből távoznak, a tanulók meghatározott módon, a legnagyobb rendben tartoznak menni.

13 Ha két osztály a lépcsőn találkozik, az az osztály bocsátandó előre, mely felsőbb emeletről jön. Egyes tanuló mindenkor megvárja az osztály elvonulását.

14. Az épület előtt, vagy a folyosókon ácsorogni nem szabad.

15. A tanulónak az intézeten kívül is, mindenütt és mindenkivel szemben, művelt emberhez méltóan kell viselkedni.

16. Tanulónak dohányozni, szülői kíséret nélkül vendéglőbe, kávéházba járnia tilos.

17. A tanulók semmiféle, az intézeten kívül álló társulatnak vagy egyesületnek tagjai nem lehetnek; igazgatói engedély nélkül sem az intézetben, sem azon kívül gyűléseket nem tarthatnak.

18. Egyetlen egy leckeórát sem szabad a tanulónak igazolatlanul elmulasztani.

19. Előreláthatő akadályozás esetén a tanuló szüleinek, vagy azok helyettesének írásbeli kérelme alapján tartozik az elmaradásra engedélyt kérni és pedig egy órára attól a tanártól, kinek legközelebb leckéje lesz, egy napra az osztály főnöktől, több napra az igazgatótól.

20. Ha a tanuló leckeórát mulaszt, tartozik elmaradását az iskolában való első megjelenésekor az osztályfőnöknél, a szülőiől vagy helyettesétől hozott igazolvánnyal, vagy ha az elmaradás oka betegség volt és a tanulót orvos kezelte, orvosi bizonyítvánnyal kimenteni. Ha az akadály vagy betegség három napnál tovább tart, a tanuló szülei vagy azok helyettesei kötelesek azt az intézet igazgatójánál bejelenteni.

21. Ha a tanuló vagy valamelyik vele együtt lakó hozzátartozója ragályos (fertőző) betegségbe esik, a tanuló addig tartozik az iskolából távolmaradni, míg a hatósági orvos meg nem engedi, hogy újból iskolába jöjjön.

22. Azt a tanulót, aki igazolatlanul, habár szakadozottan is, annyi órát mulaszt, amennyi a heti órák összege, azt az intézetből kilépettnek tekintjük.

23. Testi fogyatkozás miatt, csupán a testgyakorlás alól menthető fel a tanuló, az intézeti orvos véleménye alapján. E tárgyban az igazgatónál a tőle meghatározott időben kell jelentkezni.

24. Aki valamely rendkívüli tárgy tanulására jelentkezett és arra felvétetik, az iskolai év folyamán tartozik arra járni.

25. A félévi értesítőt, amelyet a tanulók január hó végén kapnak, vagy az évközben kapott intőt a tanulók kötelesek szülőiknek vagy gyámjuknak aláírás végett bemutatni. Az értesítőt a szállásadók nem írhatják alá. Az aláírt értesítőt köteles a tanuló a második félév első előadási napján az osztályfőnöknek átadni.

26. Az a tanuló, ki e fegyelmi szabályok ellen vét, büntetés alá esik, amely esetleg az intézetből való kizárás is lehet.

Budapesten, 1911. szeptember 3-án.

XV.

Tudnivalók a jövő iskolai évre.

I. A tanulók felvétele

Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik és a következő év június hó végéig tart.

A tanulók beiratása a tanév végén, június hóban és ha a felveendő szám be nem telt, szeptember hó 1., 2. és 3. napján történik: az első két nap csupán és kizárólag helybelieknek van szánva; Azon tanulóknak, kik a tanév végén, június hóban felvétettek, a jövő tanév elején szeptember 4-én az osztályfőnöknél személyesen kell jelentkezniök.

Az I. osztályba az 1883: XXX t.-c I. fej. 10. §-a értelmében rendszerint csak oly növendékek vétetnek fel, akik életük kilencedik évét már betöltötték, de 12 évesnél nem idősebbek és nyilvános népiskolából nyert bizonyítványt mutatnak elő, hogy a népiskola alsó négy osztályát jó sikerrel végezték, vagy külön felvételi vizsgálaton igazolják, hogy hasonló mértékű képzettséggel bírnak. A felvételkor tartozik a növendék születési bizonyítványát okvetlenül bemutatni és ezenkívül a községi vagy kerületi tiszti orvos által kiállított bizonyítvánnyal igazolni, hogy utolsó beoltása óta még nem mult el 10 év.

Tizenkét évesnél idősebb tanuló felvétele fölött a tanári testület határoz.

A felsőbb osztályokba a felvétel a megelőző osztály sikeres végeztétől függ s az erről tanúskodó nyilvános reáliskolai bizonyítvány alapján történik. Minden tanuló, aki felvétel végett ezen intézetnél először jelentkezik, tehát olyan is, aki évközben valamely más intézetből kíván átlépni, keresztlevelét, illetőleg születési bizonyítványát okvetlenül bemutatni tartozik, hasonlóképen köteles a védhimlő oltásról, illetőleg az újraoltásról szóló bizonyítványt felmutatni.

Azon tanulók, akik nyilvános gimnáziumból vagy polgári iskolából akarnak az intézetbe felvétetni, kötelesek augusztus 30-án felvételi vizsgálatot tenni.

Minden tanuló a felvételre személyesen, atyja, anyja, vagy gyámja, illetőleg azok valamely külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatónál jelentkezni.

II. A felvételi díj és tandíjfizetés.

A székesfővárosi közs. reáliskolába járó minden tanuló felvétele alkalmával 12 korona felvételi díjat tartozik fizetni; ezen díj alól általában senki sem, tehát a tandíjmentesek sem mentetnek fel. Az árvaházak növendékei, valamint a fővárosi tápdíjasok, amennyiben ebbeli minőségüket a felvétel alkalmával hiteles okmánnyal igazolják, e felvételi díj fizetése alól mentesek.

A székesfővárosi közs. reáliskoláknál az évi tandíj 80 korona, amely négy egyenlő részletben fizetendő. Az első részlet a felvétel alkalmával, a második részlet december 1-én, a harmadik részlet március 1-én, a negyedik részlet május 1-én esedékes, a fizetés határideje pedig az illető hónap 5-ig tart.

Azon tanuló, aki az esedékes tandíj-részletet ezen megszabott határidőig az igazgató kezéhez le nem fizette, az iskolából azonnal eltávolítandó.

III. A tandíjmentesítés.

A tandíjfizetés alól való felmentés jogát a székesfővárosi tanács, utólagos jóváhagyás fenntartása mellett, az igazgatóságra ruházza.

A tandíjmentesítés az egész iskolaévre történik — egész vagy fél tandíjmentesség alakjában — következő eljárás mellett:

Az igazgatóság már a beíratás alkalmával a legutolsó iskolai bizonyítvány és adózásra vonatkozó okmány alapján határozza meg, hogy az illető tanuló az egész vagy fél tandíj elengedésére tarthat-e igényt?

A tandíjmentesítés az egész iskolaévre történik, még pedig a következő eljárás mellett:

a) A tandíjmentesség elbírálásához szükséges és a beíratás alkalmával bemutatandó okmányok, nevezetesen a legutolsó iskolai bizonyítvány és *adózásra vonatkozó okmány* alapján az igazgató már a beírásnál határozza meg, hogy az illető tanuló, az alább pontosan meghatározott feltételek alapján az egész vagy a féltandíj elengedésére igényt tarthat-e?

b) Tandíjkedvezmények csak egész vagy fél tandíjmentesség alakjában engedélyezhetők.

c) Az egész iskolaévre eső tandíj fizetése alól csak oly tanuló menthető fel, aki a megelőző iskolai időszakban szabályszerű magaviselet mellett legalább átlagos jó előmenetelt tanusított s akinek szülője (vagy a tanuló után a gyám) a tanév megkezdésekor folyamatban lévő közigazgatási évre nem több, mint 30 korona egyenes állami adóval (bele nem számítva a pótadókat) van megróva.

d) Átlagos jó előmenetelű az a tanuló, akinek iskolai bizonyítványában vagy időszaki értesítőjében a felsőbb osztályba való fellépésnél irányadó rendes tantárgyakból az „elégséges" érdemjegyek száma nem több az ennél jobb érdemjegyek számánál.

e) Azok a tanulók, akik a *c*) és *d*) pontban körülírt előmenetelnél gyengébb, de még elégséges előmenetelt tanusítanak, amennyiben a fent felsorolt többi kelléket igazolják, fél tandíjmentességben részesíthetők.

f) Hasonlóképp csak a tandíj felének fizetése alól menthetők fel azok a tanulók, akiknek szülei (vagy a tanuló után a gyám) az *iskolaév megkezdésekor folyamatban levő közigazgatási* évre 30 koronánál több, de 60 koronát meg nem haladó egyenes állami adóval (bele nem számítva a pótadókat) vannak megróva, amennyiben az illető tanulók szabályszerű magaviselet mellett legalább átlagos jó előmenetelt tanusítanak.

g) A székesfőváros szolgálatában álló alkalmazottak, a fővárosi nyugdíjasok és kegydíjasok, továbbá a nyilvános középiskolai és szakiskolai tanárok vagy népiskolai tanítók gyermekei és árvái, nemkülönben az árvaházi növendékek és a fővárosi tápdíjasok, amennyiben ebbeli minőségüket igazolják, teljes tandíjmentességben részesülnek, ha szabályszerű magaviselet mellett legalább átlagos „jó“ előmenetelt tanusítanak, amennyiben pedig átlagos „elégséges“ előmenetelt tanusítanak, csak a tandíj fele részének fizetésére kötelesek.

IV. A javító, pótló, felvételi, magán és érettségi vizsgálatokról.

A javító és pótló vizsgálatok a beírást megelőző augusztus hó 30-án tartatnak meg A javító és pótló vizsgálatok díjtalanok.

A két tantárgyból bukott tanulók javító vizsgálat letehetése iránti, 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket a **Budapest székesfővárosi tankerületi kir. Főigazgatóság** hoz címezve és iskolai bizonyítványukat is hozzá mellékelve, **július 3-áig adják be az igazgatósághoz** és semmiesetre se küldjék fel közvetlenül a kir. Főigazgatósághoz.

Az összes javító-, pótló és felvételi vizsgálatokra a tanulók f. évi augusztus hó 28-án, reggel 9 órakor tartoznak az igazgatónál jelentkezni.

Azon tanulók, akik a székesfővárosi községi reáliskolába más jellegű iskolákból lépnek át, a fennálló szabályok értelmében **felvételi** vizsgálatra vannak kötelezve, ezért 20 koronát tartoznak előzetesen az igazgató kezéhez lefizetni.

Oly tanulók, kik az év végén tartandó vizsgálatok alkalmából meg nem jelennek, s ha csak egy tárgyból is vizsgálatlanok maradnak, nem osztályozhatók, sőt ha más tárgyakból már nyertek volna is osztályozást, egész klasszifikációjuk megsemmisítendő.

Ha valamely tanuló a vizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt le nem teheti, vagy megszakítani kénytelen, a tanári testülethez folyamodhatik augusztus hó 28-áig a következő tanév kezdetén tartandó **pótló vizsgálatra** való engedélyért. A betegség igazolására hatóságilag megerősített orvosi bizonyítványt kell mellékelni. A pótló vizsgálat csak teljes vizsgálat lehet.

V. Zenetanfolyam.

1. Beiratások az igazgatónál, 1913 szeptember hó 1—10-ig.

2. Beiratási díj és tandíj (fizetése egész évre kötelező) 80 korona, mely 10 egyenlő 8 koronás havi részletben fizetendő.

3. Tandíjmentességet kiváló tehetségü, szorgalmas és jóviseletü tanuló kap, minden csoport után egy. A tandíjmentességet évről-évre újból kell kérni.

4. Amíg a tanács a tandíjmentesség ügyében nem döntött, minden tanuló *kivétel nélkül* tartozik a díjakat fizetni.

A tandíjmentességet nyert tanulók tandíjai utólag visszatérítetnek.

5. Azzal a feltétellel, hogy valaki csak mint tandíjmentes tanuló hajlandó a tanfolyamokra járni, *senki és semmi esetre fel nem vehető.*

TARTALOM.

	Lap
I. Feichtinger Győző	3
II. A középiskolák egyenlő jogosítása	6
III. A tanulók hibás feleleteinek pszichologiájához	15
IV. Tanulmányi kirándulásunk	26
V. Adatok az intézet történetéhez a lefolyt tanévben	29
VI. Felügyelet és iskolai személyzet	33
VII. Az iskola működése	42
VIII. Könyvtári és szertári gyarapodás	60
IX. Jelentések	61
X. Statisztikai kimutatás az iskola tanulóiról	68
XI. A tanulók érdemsorozata	77
XII. Segélyek és jutalmak	94
XIII. Az 1913—14-iki iskolai évben használandó tankönyvek jegyzéke	97
XIV. Intézetünk fegyelmi szabályai	99
XV. Tudnivalók a jövő tanévre	101

2012